

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI
EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ PROGRAMI**

**AÇIKÖĞRETİM LİSESİ MESLEKİ AÇIKÖĞRETİM PROGRAMI
AKADEMİK DANIŞMANLIK HİZMETLERİNİN ETKİLİLİĞİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yıldızay Bedel

**Ankara
Eylül,2006**

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI
EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ PROGRAMI**

**AÇIKÖĞRETİM LİSESİ MESLEKİ AÇIKÖĞRETİM PROGRAMI
AKADEMİK DANIŞMANLIK HİZMETLERİNİN ETKİLİLİĞİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yıldızay Bedel

Danışman:Yrd.Doç.Dr.Necmettin Teker

**Ankara
Eylül,2006**

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼'ne

Bu alışma j¼rimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında Y¼KSEK LİSANS TEZİ ALIşMASI RAPORU olarak kabul edilmiştir.

İMZA

¼ye : Prof. Dr.Meral UYSAL.....

¼ye : Prof.Dr. Hafize KESER.....

¼ye :Yrd.Doç. Dr.Necmettin TEKER (Danışman).....

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen ¼đretim ¼yelerine ait olduğunu onaylım.

..../..../2006

Prof. Dr.Meral UYSAL
Enstit¼ M¼d¼r¼

ÖNSÖZ

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim (Eğitim Teknolojisi) Anabilim Dalı yüksek lisans tez çalışması olarak hazırlanan bu araştırma ile Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programı'na devam eden öğrenci ve bu okullarda görevli öğretmenlerin akademik danışmanlık ve yüzyüze eğitim hizmetlerinin etkililiğine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi ve bu doğrultuda hizmetlerin daha etkili bir şekilde yerine getirilmesini sağlamak için öneriler geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Araştırma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, problem durumu tartışılmış, araştırmanın amacı, alt amaçları, önemi, varsayımları, sınırlılıkları, tanımlar ve kısaltmalara yer verilmiştir. İkinci bölümde Türkiye ve diğer ülkelerde akademik danışmanlık ve yüzyüze eğitim hizmetleri ile ilgili yapılan araştırmalar hakkında bilgi verilmiştir. Üçüncü bölümde araştırmada izlenecek yöntem belirlenmiş, dördüncü bölümde araştırma sonunda ulaşılan bulgu ve yorumlara yer verilmiştir. Beşinci bölümde özet, sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Açıköğretim Lisesi ile ilgili birçok araştırma yapılmış fakat Mesleki Açıköğretim Programı ile ilgili çok fazla araştırma yapılmamıştır. Bu konu ile ilgilenenlere, öğrencilere, öğretmenlere ve daha sonra yapılacak araştırmalara katkı sağlaması beklenmektedir.

Araştırmanın tüm aşamalarında katkılarını esirgemeyen hocam Yrd.Doç.Dr.Necmettin Teker ve Eğitim Bilimleri Fakültesi'nin çok değerli hocalarına teşekkürlerimi sunarım.

Ankara
Eylül,2006

Yıldızay BEDEL

Özet

AÇIKÖĞRETİM LİSESİ MESLEKİ AÇIKÖĞRETİM PROGRAMI AKADEMİK DANIŞMANLIK HİZMETLERİNİN ETKİLİLİĞİNİ DEĞERLENDİRME

Bedel, Yıldızay
Yüksek Lisans, Eğitim Teknolojileri Bölümü
Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Necmettin Teker
Eylül, 2006, 109 sayfa

ÖZET

Bu araştırmanın amacı ülkemizde halen sürdürülmekte olan Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programı akademik danışmanlık ve yüz yüze öğretim hizmetlerinin ne kadar etkili bir şekilde yerine getirildiğinin öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesidir.

Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Ankara ilinde verilen Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programı akademik danışmanlık ve yüzyüze eğitim hizmetlerinden yaralanan 2763 öğrenci ve okullarda bu hizmeti veren öğretmenler araştırmanın çalışma evrenini oluşturmuştur. Araştırmada 600 öğrenci örneklem alınmıştır, öğretmenler için örneklem alınmamış ve çalışma evreninin tamamı örneklem olarak kabul edilmiştir. Anketler 25.05.2006- 20.06.2006 tarihleri MEB'den alınan izin doğrultusunda uygulanmıştır.

Kişisel bilgiler ile birlikte öğrenci anketi 37, öğretmen anketi 36 maddeden oluşmuştur. Düzenlenen anketler uzman görüşlerine sunularak eleştiriler doğrultusunda son şekli verilmiştir.

Öğrenciler ve öğretmenlerin anketlerin bölümlerinde yer alan hizmetlerin etkililiği ile ilgili görüşlerinin ortaya çıkarılmasında ortalama, standart sapma ve sıra değerleri alınmıştır. Öğrencilerin önermelere ilişkin görüşleri arasında; cinsiyet, okul, yaş, medeni durum ve iş değişkenlerine göre farklılık olup olmadığı ise ilişkisiz t testi ve Anova tekniği kullanılarak yorumlanmıştır. Yapılan anlamlılık testlerinde $\alpha=0,05$ düzeyinde anlamlı çıkan maddeler tabloda gösterilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin durumu genel hatlarıyla özetlenecek olursa öğrencilerin büyük çoğunluğu bir işte çalışıyor, 21-25 yaş aralığında ve bekardır. Kız

ve erkek öğrencilerin sayısı birbirine yakındır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin kişisel özelliklerine ilişkin durumları genel hatlarıyla özetlenecek olursa; %78.3'ü erkek , %65.9'u 10-15 yıl ve üzerinde bir mesleki kıdeme sahip ve %92.5 'u ise 30 yaşından büyüktür.

Yapılan araştırma ile öğretmen ve öğrenciler akademik danışmanlık ve uygulama hizmetlerinin gerekli olduğunu belirtmişlerdir. Bununla beraber hizmetlerin etkililiği konusunda verilen önermelere öğretmenlerin öğrencilerden daha fazla katıldıkları dolayısıyla öğrencilerin akademik danışmanlık ve yüzyüze eğitim hizmetlerinden daha fazla beklentileri olduğu görülmüştür. Bu da Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında akademik danışmanlık ve yüzyüze eğitim hizmetlerinin daha etkili bir şekilde yerine getirilmesi için bazı düzenlemeler yapılması gerektiği sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Araştırmada ulaşılan sonuçlara dayalı olarak öneriler geliştirilmiş ve araştırma sonunda kaynakça ve eklere yer ver verilmiştir.

ABSTRACT

The open education High school, The Vocational open Education Curriculum, The Evaluation of the effectiveness of the academical advisory services.

Bedel, Yıldızay.

Graduate, the department of educational technology

The adviser of thesis: Yrd. Doç. Dr. Necmettin TEKER

September, 2006, 108 pages.

The objective of this research is to evaluate the effectiveness of academical advisory and face education services (still working in our country) of the vocational open education curriculum at the open education high school by applying to teachers' and students' opinions.

In this research, the screening method was used. 2763 students benefited from these services and teachers giving these services in their schools were the universe of the research. In the research, 600 students were used as sample but teachers were not used as sample and all of the study universe was accepted as sample.

The questionnaires were applied between 25 th May 2006 and 20 th June 2006.

The students' questionnaire with the personal information part was formed as 37 items and the teachers' questionnaire was formed as 36 items. The questionnaires were presented to the specialists and with their criticisms, it was given the latest form to the data collection instrument.

The collected data was tried to interpret with the using of the frekans (f) analysis technique and the percentile norms (%).

In appearing the conceptions about the effectiveness of the services taking parts in students' and teachers' questionnaires, the test "t" was used. "Independent Samples T Test" and "ANOVA" was used to understand if there were differences or not according to students' sexuality, school, age or marital status while they were giving their opinions. Items which significance levels were at $\alpha=0,05$ were shown at the table.

When the students' positions in the research are summarized in general, we can see that most of the students are working and their ages are between 21 and 25 and they are also unmarried. Male-students' and female-students' numbers are

almost equal. When we summarize the teachers' position, we can see that 78,3 % of them are male and 65,9 % of them have been working for 10-15 years (or over) and 92,5 % of them are more than 30 years old.

This research has showed us that the students of the open education high school find the academical advisory and face to face education services effective. The teachers participating in the research have had more positive opinions about the effectiveness of the services. As a result, it shows that it is necessary to make some arrangements about increasing the effectiveness of the academical advisory and face to face education services.

According to the results, some suggestions have been developed and the bibliography and the addition parts have been added to the end of the research.

ÇİZELGELER LİSTESİ

1.Açıköğretim Lisesi Mesleki A.Ö.P Okul Türüne Göre Öğrenci Sayıları.....	26
2.Okul Türüne Göre Mezun Öğrenci Sayıları.....	27
3.Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında Öğrenim Gören Öğrencilerin Alabilecekleri Teorik Meslek Dersleri.....	33
4 Akademik Danışmanlık Hizmetlerinin Etkililiğinin Değerlendirilmesi Anketinin Uygulandığı Öğretmen ve Öğrenci Sayıları.....	44
5. Akademik Danışmanlık Hizmetlerinin Etkililiğini Değerlendirme Anketinin Uygulandığı Okullar Listesi.....	46
6. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	50
7.Öğrencilerin Kayıt Oldukları Açıköğretim Programına Göre Dağılımları.....	51
8. Öğrencilerin Yaş Dilimlerine Göre Dağılımları.....	51
9. Öğrencilerin Medeni Durumlarına Göre Dağılımları.....	52
10. Öğrencilerin Çalışma Durumlarına Göre Dağılımları.....	53
11. Öğrencilerin Akademik Dan. Hizmetlerinin Etkililiğine İlişkin Görüşleri.....	54
12. Kız ve Erkek Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Hizmetlerinin Etkililiğine İlişkin Görüşlerine Ait T Testi.....	62
13. Öğrencilerin Okul Türlerine Göre Akademik Danışmanlık Hizmetlerinin Etkililiğine İlişkin Görüşlerine Ait ANOVA Sonuçları.....	63
14. Öğrencilerin Okul Türlerine Göre Akademik Danışmanlık Hizmetlerinin Etkililiğine İlişkin Görüşlerine Ait Scheffe Sonuçları.....	64
15. Farklı Yaş Gruplarında Bulunan Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Hizmetlerinin Etkililiğine İlişkin Görüşlerine Ait ANOVA Sonuçları.....	65
16. Çalışan ve Çalışmayan Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Hizmetlerinin Etkililiğine Ait T Testi.....	65
17. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları.....	66
18. Öğretmenlerin Görev Yaptığı Okul Türüne Göre Dağılımları.....	67
19. Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımları.....	67
20. Öğretmenlerin Yaş Dilimlerine Göre Dağılımları.....	68
21. Öğretmenlerin Akademik Dan.Hizmetlerinin Etkililiğine İlişkin Görüşleri.....	69

İÇİNDEKİLER

Sayfa

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	IV
ÖNSÖZ.....	V
ÖZET.....	VI
ABSTRACT.....	VIII
ÇİZELGELER LİSTESİ.....	X
BÖLÜM 1	
GİRİŞ.....	1
Problem.....	1
Amaç.....	19
Önem.....	20
Sınırlılıklar.....	20
Tanımlar.....	21
Kısaltmalar.....	23
BÖLÜM 2	
Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar.....	24
Türkiye’de ve Diğer Ülkelerde Açıköğretimde Akademik Danışmanlık ve Yüzyüze Eğitim Hizmetleri İle İlgili Yapılan Araştırmalar.....	34
BÖLÜM 3	
YÖNTEM.....	43
Araştırma Modeli.....	43
Çalışma Grubu.....	43
Verilerin Toplanması.....	44
Verilerin Çözümü ve Yorumlanması.....	46
BÖLÜM 4	
BULGULAR VE YORUMLAR.....	49
Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programına Devam Eden Öğrencilerin;.....	50
Kişisel özelliklerine ilişkin dağılımları.....	50
Hizmetlerin etkililiğine ilişkin görüşleri.....	53
Hizmetlerin Etkililiği ile ilgili görüşleri arasında cinsiyet, Okul, yaş ve iş	

Değişkenlerine Göre Farklılık Olup Olmadığı İlişkin Sonuçlar.....	62
Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında Akademik Danışmanlık Ve Yüzyüze Eğitim Derslerini Veren Öğretmenlerin Kişisel Özelliklerine Göre Dağılımları.....	66
Hizmetlerin Etkililiğine İlişkin Görüşleri.....	69
Akademik Danışmanlık Hizmetlerinin Geliştirilmesi Konusunda Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri.....	77
BÖLÜM 5	
SONUÇ ve ÖNERİLER.....	82
Sonuç.....	82
Öneriler.....	83
KAYNAKÇA.....	88
EKLER.....	97

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Problem

Günümüzde toplumlar çok hızlı bir gelişme içine girmişlerdir. İnsanlar modern hayatın gerektirdiği bilgi, beceri ve yeteneklere sahip olup yaşam seviyelerini yükseltmek ve içinde buldukları çağa ayak uydurabilmek için eğitime karşı bir talepte bulunmaktadır. Yüzyılımızdaki hızlı gelişmeler bir yandan varolan bilgilerin bir kısmını geçersiz hale getirirken, diğer yandan da bilinmeyen pek çok şeyi açığa kavuşturmuştur. Birey ve toplum yaşamında eğitimin yeri tüm zamanlardan daha fazla önem kazanmıştır.

Eğitim; bir faaliyet olarak insanlıkla beraber başlamıştır. Aileler, çocuklarını ilk olarak biçimlendiren, ona yaşama kurallarını öğreten bir informal eğitim kurumu olarak işlevini sürdürmektedir. Nüfusun hızla artması, yeni ihtiyaçların ortaya çıkması, toplumların yapılarında sosyal, kültürel, siyasal, eğitimsel ve ekonomik yönlerden gelişme ve değişimin olması, bilim ve teknolojinin hızla ilerlemesi, amaçlı, planlı, programlı ve örgütlü bir eğitime gereksinim doğurmuştur. Böylece formal eğitim ortaya çıkmıştır.

Eğitimin önemi ve gereği gün geçtikçe daha da artmaktadır. Bilgi toplumu olmanın ilk şartı eğitilmiş insan sayısının artmasına bağlıdır. İnsanlar yaşadıkları çağın gereklerine ayak uydurabilmek için sürekli ve geçerli bir eğitime ihtiyaç duymaktadır. Gelişmiş ülkeler eğitimi, siyasi önceliklerin en başına koyarak bu hızlı değişime ayak uydurma çabası içindedirler.

Bilim ve teknolojiye hızlı değişim yaşam standartlarının da yükselmesini sağlamaktadır. Bunun yanı sıra tıp alanındaki gelişmeler, çalışma saatlerinin azalması, doğum ve ölüm oranlarının düşmesi gibi olgular yaşayan nüfusun yaş ortalamasında bir yükselme görülmesine neden

olmaktadır. Bu değişmeler sonucunda yaşamdan beklentiler artmakta, eğitim ihtiyacı insan yaşamının tüm dönemlerine yayılan bir talep olarak kendini hissettirmektedir. Eskinin gençleri olan günümüz yetişkinleri değişen yaşam koşullarına uyum sağlamak için eğitim gereksinimi duymaktadırlar. Sıradan eğitimli bir birey de, geçmişte edindiği bilgilerini koruma, tazeleme ve geliştirme isteğindedir. Yeterli eğitim düzeyine sahip olmayanlar ise eksikliğini duydukları alanda eğitim görme olanağını en kısa sürede kazanabilmek arzusunu taşımaktadırlar. Bu istek, gereksinme ve taleplerin de ötesinde, eğitim kültürel ihtiyaçlar hiyerarşisinin başında gelen en önemli insan haklarından biridir.

Ekinci (2005) 'e göre eğitim şu üç amaca yönelik bir süreç olarak anlaşılmalıdır.

1-Öğrencinin, mevcut ve gelecekteki eğitsel gereksinimlerinin farkına varmasına yardımcı olmak.

2-Kendi fiziksel ve zihinsel yeteneklerini ve sınırlamalarını yani " öğrenme profilini" keşfetmelerine yardımcı olmak.

3-Belirleyeceği eğitsel ihtiyaçlarının gerektireceği bilgi, beceri ve tutumlara yönelik davranışların , öğrenme profiline uygun yollarla ve bizzat kendisince kazanılmasına yardımcı olmak

Kısaca teknolojik gelişmelere ve bunların yol açtığı değişime uyum sağlayabilen ve sürekli olarak kendini yenileyebilen, ileri teknolojilere uyum sağlayabilen, bilginin en önemli güç olduğu çağımızda bilgiyi üreten, paylaşan bireyler olmak, bilgi toplumunun gerektirdiği insan gücünde bulunması gereken en önemli niteliklerdir.

Eğitimin gerek bireysel, gerek toplumsal açıdan önemi, bugün hemen herkes tarafından kabul edilmektedir. Gerçekten de bireysel ve toplumsal davranışların geliştirilmesi, kalkınma amacına uygun değer yargılarının topluma kazandırılması, kalkınmak için yetiştirilmiş insan gücüne duyulan gereksinimin karşılanması eğitim yoluyla sağlanabilir (Güneş, 1988, S.129).

Çağdaş teknolojileri tanımak, bu teknolojilerin eğitim sisteminde nasıl işe koşulacağını bilmek, kullanmak ve geliştirmekle olanaklıdır. Çünkü eğitimde karşılaşılan ve çağdaş yöntemlerle çözülemeyen sorunların çözümünde çağdaş teknolojik araçlardan yararlanılması zorunluluk haline gelmiştir. Bu araçların akılcı biçimde planlanıp uygulamaya konulması koşulu ile eğitimde hem nitelik hem de nicelik sorunlarının çözümüne olumlu katkılar sağlayacağı bilinmektedir (Hızal, 1983 a).

Bilgi toplumunun yapısı incelendiğinde, bilgiye erişebilmenin evrenselleştiği, erişme hızının giderek arttığı, kullanılan araç ve öğrenme ortamlarının çeşitliliği öğrenme gereksinimlerinin hızla giderildiği ve bilgi hacminin sürekli katlanarak arttığı görülmektedir (Ersoy, 2000).

Eğitim bireyin yaşamını dengeli ve verimli bir şekilde sürdürebilmesi, içinde yaşadığı topluma yapıcı ve yaratıcı bir üye olarak katkıda bulunmasını sağlayan bir araçtır. Genel işlevi ise bireyin topluma uyumunu sağlamaktır. Bunun içinde bireyde varolan ilgi ve yeteneklerin son sınırına kadar gelişmesine yardım ederek bu yolla onun olumlu yönde davranış değiştirmesini sağlamaktır (Varış,1985). Amacı aynı zamanda toplumun gereksinimleri doğrultusunda birey yetiştirmek olduğuna göre bilgi çağına uygun, bilgi toplumlarının özelliği göz önüne alınarak öğrencileri yetiştirmek zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Günümüzde yetiştirilen bireylerin bilgiye ulaşma, bilgiyi düzenleme, değerlendirme, sunma ve iletişim kurma becerileri ile donanık hale getirilmeleri gerekmektedir (Akkoyunlu, 1995).

Eğitim konusuna evrensel düzeyde bakıldığında eğitimin ekonomik, sosyal ve kültürel sistemler içinde süregelen yeri ve işlevinin köklü biçimde değiştiği görülmektedir. Ekonomik içerikli sorunlar, eğitimi sınırlı kaynaklardan daha kaliteli ve ucuz hizmet götürme işlevine yöneltmektedir. Sosyal içerikli sorunlar ise adaletli, eşitlikçi, zengin ve çeşitli olanakları bulunan yaygın bir eğitim hizmetinin gerçekleşmesini talep etmektedir.

Bilgi çağı dediğimiz bu dönemde eğitime de bilimsel ve teknolojik bir nitelik kazandırma zorunluluğu ortadadır. Bilim ve teknolojinin gelişmesi, insanı saran çevreyi ve bunun sonucu olarak da insanın toplumsal ve kişisel

hayatını etkilemektedir. Herkes ilgi ve yeteneği doğrultusunda eğitim almak istemektedir. Her bireyin ilgi ve yeteneği oranında eğitimden yararlanabilmesi için de eğitimcilere büyük iş düşmektedir (Doğan, 1984). Çünkü bilim ve teknoloji artık yaşamımızın her alanında yoğun bir şekilde görülmektedir.

Eğitime bilimsel ve teknolojik bir nitelik kazandırmak için, uzmanlaşmak ve yeni teknolojilerden yararlanmak gerekir. Yeni teknoloji yaklaşımı bireyin bizzat kendi yaşamı ile bağdaştırılarak verildiğinde etkili olmaktadır. Örneğin engelli bireyler için teknolojinin vazgeçilmezliği konusunda bireylere verilecek örnekler bu anlamda büyük yarar sağlayabilir (Odabaşı, 2000). Bu durumda ağdaş teknolojileri tanımak, bu teknolojilerin eğitim sisteminde nasıl kullanılacağını bilmek ve bunları geliştirmekle olanaklıdır.

Eğitim, bilim ve teknoloji ağdaş yaşamın bir parçası olarak her geçen gün yeni görünümler alırken; insanın gelişmesi, doğaya, çevreye ve kendine etken duruma gelmesinde önemli unsurlar olarak kabul edilmektedir. Eğitim glerin ve yeteneklerin işlerlik kazanmasına ve bu yolla insanın gelişmesine aracılık ederken, bilim bu amaçlar için gerekli bilgiyi araştırmalar yoluyla üretmekte, teknoloji ise bilimsel bilgilerin uygulamaya konması için gerekli yapıları, araç ve yöntemleri geliştirmektedir. Teknoloji başka bir deyişle, eğitim yoluyla kazanılan yeteneklerle, bilimin ürettiği bilgiden sistemli biçimde yararlanmak üzere uygulama süreçleri geliştirmektedir.

Günümüzde ortaya çıkan ekonomik, teknolojik ve bilimsel gelişmeler, bireyin toplumsal ihtiyaçlarını değiştirmiş, eğitim ihtiyacının da bu gelişmelere koşut olarak yeniden gözden geçirilmesini bir zorunluluk haline getirmiştir. Bu zorunluluk eğitimde öğretme-öğrenme süreçlerinde verimlilik ve etkililik tartişmalarını gündeme getirirken, eğitim teknolojisi kavramını da ortaya çıkarmıştır (Candemir, 1996,s.99).

Eğitim alanında üretilen kuramsal bilgiler eğitim teknolojisi aracılığıyla uygulamaya dönüştürülmektedir. Zira eğitim teknolojisi kuram ile uygulama arasında bir köprüdür. Bugün eğitim teknolojisi, eğitimde temel disiplinlerden birisi olarak kavramsal, yapısal, işlevsel değişim ve gelişim içindedir.

Başlangıçta araç anlayışı ile sınırlı olan bu kavramın, bugün performans mühendisliği anlayışına eriştiği görülmektedir (Alkan, 1995,s.5).

Eğitim teknolojisi disiplini sadece öğrenme-öğretme süreçleriyle değil, aynı zamanda eğitim sistemini oluşturan alt sistemlerle ve bu sistemleri de oluşturan öğelerle de yakından ilgilidir.Eğitim sistemini oluşturan öğelerin herhangi birinde meydana gelen değişme diğer öğeleri ve sonuçta sistemin bütünü etkilemektedir.Bu nedenle eğitsel amaçlarda ve içerikte meydana gelen değişmeler ve gelişmeler sonucunda, öğrenme-öğretme süreçlerinin yeniden planlanması, uygulanması,değerlendirilmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir. Eğitim teknolojisi alanında çalışanlar eğitim olgusunu etkileyen faktörleri takip edip, eğitim sistemini de kavramsal yapı ve işleyiş bakımından geliştirmek zorundadırlar. Bu sebeple eğitimcilerin eğitim teknolojisi alanındaki gelişmeleri izleyip, kendi alanlarına uygulama olanaklarını araştırmaları gerekmektedir.

Eğitim teknolojisi; öğrenme-öğretme süreçlerini oluşturmak, etkin bir biçimde gelişmelerini saptamak için yeni teknikler, araç-gereç ve ortamlar sağlamak, bunları işlevsel biçimde uygulamaya koymak amacına yönelmiş bir disiplindir (Alkan, 1984).

“Eğitim Teknolojisi” ilk kez 1960’lı yıllarda ABD’de eğitim sorunlarına çözüm getirme ve eğitimi bilimsel inceleme konusu yapmak üzere gündeme gelmiş bir bilim dalıdır (Hızal, 1982).

Çilenti (1988), eğitim teknolojisini “Davranış bilimlerinin iletişim ve öğrenmeyle ilgili verilerine dayalı olarak , eğitimle ilgili ulaşılabilir insan gücü ve insan gücü dışı kaynakları, uygun yöntem ve tekniklerle akıllıca ve ustaca kullanıp, sonuçları değerlendirerek, bireyleri eğitimin özel amaçlarına ulaştırma yollarını inceleyen bilim dalı” şeklinde tanımlarken; Yalın (1999), eğitim teknolojisini “İnsanın öğrenmesi olgusunun tüm yönlerini içeren problemleri sistematik olarak analiz etmek, bunlara çözümler geliştirmek üzere ilgili tüm unsurları (insan gücünü, bilgileri, yöntemleri, teknikleri , araç-gereçleri, düzenlemeleri vb.) işe koşarak uygun tasarımlar geliştiren,

uygulayan, değerlendiren ve yöneten karmaşık bir süreçtir” diye tanımlamaktadır.

Eğitim sorunlarının geleneksel öğretim yöntemleriyle çözülemediğini gören yöneticiler çeşitli arayışlara girmiş ve bireylerin ilgi ve isteklerini dikkate alarak geniş kitlelere eğitim-öğretim olanağı sunma çalışmalarını başlatmışlardır. Bu gereksinim başlıca iki kavram veya inanıştan kaynaklanmaktadır. Bunlardan birincisi, fırsat eşitliği kavramı ya da toplumdaki tüm bireylerin, eğitim yaşantı ve olanaklarından yararlanmaya hakkı olduğu inancı; diğeri ise ,eğitimin bir dizi bireysel ve toplumsal amaçların gerçekleştirilmesine katkıda bulunabilecek başlıca etmenlerden biri olduğu hakkında beslenen inançtır. Bugün bile eğitimde fırsat ve olanak eşitsizliklerinin giderilememiş olması nedeniyle kalite ve standart düşüklüğü sorunlarıyla karşılaşmaktadır (Hakan, Sözer, Kaya, Gültekin, Anıl, 1997).

Eğitim alanında öğrenme-öğretme süreçleriyle ilgili gelişmelere bakıldığında, tam öğrenme, yeterliliğe dayalı öğrenme, bireysel ve bağımsız öğrenme,uzaktan eğitim, açıköğretim, mikroöğretim, ortamlara dayalı öğretim v.b. uygulamalar görülmektedir.

Eğitimde verim ve etkililiği arttırmak, bireylerin değişen eğitim ihtiyaçlarına cevap vermek, eğitim teknolojisinin kitle eğitim boyutunu oluşturan uzaktan eğitimin gelişmesine yol açmıştır (Alkan, 1997). Uzaktan eğitim sayesinde herkese yaşam boyu eğitim imkanı sağlanmıştır. Ayrıca uzaktan eğitim gelişen iletişim olanaklarından yararlanarak zaman, emek, mekan v.b.diğer kısıtlamaları ortadan kaldırır.

İçinde bulunduğumuz yüzyılda insan eğitiminin doğumundan ölümüne kadar devam etmesi gereken bir süreç olduğu kabul edilmektedir. Bu süreç içerisinde tüm bireyler yetenekleri ölçüsünde eğitim olanaklarından yararlanma hakkına sahiptirler. Bu görüşten hareket edildiği zaman bireylere götürülecek eğitim hizmetlerinin yer, zaman, yaş, amaç, yöntem ve benzeri yönlerden esnek olması gerekmektedir. Bu esnekliği sağlayacak eğitim uygulamalarından birisi , ilgili kaynaklarda “Duvarsız Eğitim”, ”Açıköğretim”,

"Yazılı Gereçlerle Eğitim", "Açık Üniversite" vb. adlarla belirtilen "Uzaktan Eğitim" uygulamalarıdır (Hızal, 1983,s.23).

En genel anlamıyla öğretmen ve öğrencinin, fiziksel olarak ayrı mekanlarda bulunduğu sisteme uzaktan eğitim denir. Uzaktan eğitim yeni bir düşünce değildir. Uzaktan eğitim posta servisleri aracılığı ile mektupla öğretim şeklinde başlamış, radyo ve televizyonla maksimum yarar sağlayarak bugünlere ulaşmış bir sistemdir (Davenport, 1998).

Değişik yazarlar eğitimi geleneksel olmayan eğitim, geleneksel olmayan öğrenim, bağımsız çalışma, okul dışında eğitim vb. terimler önermiş ve kullanmışlardır. Onlara göre; öğretim sürecinin çoğunda öğretmen ve öğrencinin ayrı olması, öğrenci değerlendirmesinin sağlanmasını içeren eğitim organizasyonunun etkisi, öğretmenle öğrenciyi birleştirecek ve ders içeriğini iletecek eğitim medyasının kullanılması uzaktan öğretimi geleneksel ya da yüzyüze öğretimden ayıran önemli özelliklerdendir (Hakan ve diğerleri, 1997).

Genel olarak uzaktan öğretim, sınırsız öğretim, yaşam boyu öğretim, duvarsız eğitim gibi adlarla anılan bu sistem, geniş kitlelere yayılmış öğrenci topluluklarına hizmet etmektedir. Bu eğitim hizmetinden yararlanmak için belli yaş ve öğrenim düzeyinde olma, belli zamanlarda belli mekanlarda olma zorunluluğu ortadan kalkmıştır. Bu tanımlar çerçevesinde bakıldığında uzaktan eğitime olan talebin artması ve yaygınlaşmasında üç temel neden vardır. Bunlardan politik neden; seçkinler eğitiminden yığın eğitimine, isteyen herkese eğitim hizmeti götürmeye yönelmedir. Ekonomik neden; kişi başına ekonomik maliyeti yüksek bir eğitim düşüncesinden fazla sayıda insana en etkin eğitimi, en düşük maliyetle götürme düşüncesidir. Toplumsal neden ise geleneksel anlamda bir okula kayıt yaptırıp devam edemeyecek, ama bu yeni sistemin olanaklarından yararlanarak öğrenmeye hazır kitlelere bu fırsatı vererek toplumun eğitim düzeyini yükseltmektir (Gökdağ; 1986).

20. yüzyılda eğitim teknolojisinde ve iletişim teknolojisinde elde edilen gelişmeler, bireylerin her geçen gün biraz daha artan eğitim ihtiyaçlarından kaynaklanan sorunlara da çözüm getirecek bazı imkanlar sağlamıştır (Üstünoğlu, 1987, s.50). Yaşanan eğitim krizinin aşılması , öğretme-öğrenme

sistemlerinin tasarlama, geliştirilme, uygulama ve değerlendirilmesinin yeni bir yaklaşımla ele alınması ve yeni ortamların sağlanmasını zorunlu kılmıştır. Bu yönde yapılan çalışmalar sonunda geliştirilen teknolojilerden en yaygın kullanım alanı bulunan ise “Uzaktan Öğretim” olmuştur (Serter, 1986,s.2).

Uzaktan öğretim uygulamaları ile eğitimi tüm yaş gruplarında ve değişik koşullarda bulunan bireyler arasında yaygınlaştırmak amaçlanmıştır. Bu uygulama bireylere kendi kendilerine öğrenme olanağı sağlamaktadır. Uzaktan öğretim ile kapalı ve katı kuralları olan geleneksel eğitim uygulamaları dışında daha esnek, birey koşullarına uyarlanabilir bir eğitim etkinliği söz konusudur. Bu uygulama eğitim hizmeti götürmedeki sınırlılıkları kısmen veya tamamen ortadan kaldırarak ve eğitim olanaklarından yararlanmayı belirli sosyal grupların tekelinden kurtararak, değişik koşullarda bulunan bireyleri de eğitmeyi amaçlamaktadır (Hızal,1983, s.19).

Son yıllarda eğitim dünyasında en çok tartışılan konulardan biri haline gelen uzaktan öğretim; geleneksel öğretim uygulamalarının öğretim yaşı, zamanı, yeri, yöntemi, amaçları vb. sınırlılıklarına bağımlı kalmaksızın; kendine özgü tekniklerle hazırlanmış yazılı gereçlerin, kitle iletişim programlarının ve kısa süreli yüzyüze öğretimin bir sistem bütünlüğü içinde kullanılması ile yürütülen bir eğitim etkinliği olarak değerlendirilmektedir.

Uzaktan eğitim sistemleri iletişim olanaklarının hemen tümünü işe koşarak ; Birey ve sistem başına düşen eğitim maliyetlerini düşürür, bilginin dolaşım ve paylaşım hızını arttırarak yüksek öğrenme hızını sağlar, eğitim hizmetlerini, eğitsel iletiyi tek tipleştirerek yaygınlaştırır, eğitim olanağını yöreler arasında dengeli ve eşit yayar, eğitimde hizmet anlayışını ön plana çıkarır, etkili eğitim yöntemlerinin uygulanmasını sağlar, bu olanağı öğrencinin ayağına götürür, eğitim örgütlenmelerinde merkez –merkez dışı iletişim kopukluğunu çözer (Barkan, 1999).

Uzaktan eğitim, geleneksel öğrenme-öğretme yöntemlerindeki sınırlılıklar nedeniyle sınıf içi etkinliklerin yürütülme olanağının bulunmadığı durumlarda eğitim çalışmalarını planlayanlar ve uygulayanlarla öğrenenler arasında iletişim ve etkileşimin özel olarak hazırlanmış öğretim üniteleri ve

çeşitli ortamlar yoluyla belirli bir merkezden sağlandığı bir öğretim yöntemidir (Alkan, 1999). Uzaktan eğitim birtakım gereksinim ve gelişmeler sonucunda ortaya çıkmış yeni eğitim teknolojilerinin bir boyutudur.

Alkan'a göre uzaktan eğitim uygulamalarının başlıca kavramsal kaynaklarını; Yeni olanaklar yaratma, İş-eğitim bütünlüğü sağlama, demokratikleşme, yaşam boyu eğitim, bireysel olgulara dönme, kurumlardan etkili yararlanma, teknoloji ile eğitimi bütünleştirme, birey ve toplum gereksinimlerine yönelme, üç boyutlu bütünleşmeyi esas alma(basın-yayın,mektup,yüzyüze eğitim), büyük kitlelere ulaşma, bireysel,kitlesele öğretimde bütünleşme , eğitim isteği, mali olanak desteği oluşturmaktadır.

Uzaktan eğitim sistemini geliştirmede dikkate alınması gereken hususlar şunlardır: Sistemle ilgili bilimsel araştırma projesi geliştirme, ulusal ve uluslar arası işbirliği sağlama , kaynak ve olanakların optimum düzeyde kullanmaya özen gösterme, öğretim kadrosu-ortam-öğrenci arası çok boyutlu etkileşim sağlama, varolan örgün eğitim kurumlarına katkıda bulunma, yaygın eğitim kurumlarını bütünleştirerek, etkili ve verimli duruma getirilmesine katkıda bulunma (Alkan, 1999,s.10).

Bugün, sosyal adalet ve fırsat eşitliği yönünden hangi alan ve hangi düzeyde olursa olsun, öğretim imkanlarının hızla yayılmasını gerektiren durumlarda daha çabuk, daha etkin, daha ekonomik ve kalkınma bakımından daha etkili bir eğitim sağlamak amacıyla uzaktan öğretimden yaygın bir biçimde yararlanılmaktadır (Özgül, 1980. S.39).

Uzaktan öğretim uygulamalarının yararları Alkan (1987, s.26) ve Şekerefeli (1998) tarafından şu şekilde sıralanmıştır.

a-Mevcut örgün ve yaygın eğitim olanaklarına ek olarak yeni öğrenim olanakları yaratılmaktadır.Böylece öğrenme öğretme süreçleri tekdüzelikten kurtulmakta ve daha verimli olmaktadır.

b-Çalışma hayatı ile öğrenim birlikte yürütülebilmektedir.

c-Sürekli eğitim, yaşam boyu eğitim, dönüşlü eğitim vb. yeni kavramların ortaya koyduğu gereksinimler ile eğitimi demokratlaştırma talepleri bir ölçüde karşılanmaktadır.

d-Uygun yeteneklere sahip olduğu halde çeşitli nedenlerle normal zamanlarda öğrenim yapmamış olanlara, yaşamlarının her bölümünde gereksinim duyduğu öğrenimi yapma olanağı verilmektedir.

e-Geleneksel eğitim yöntemlerinin sınırlılıkları bir ölçüde giderilmekte ve her bireye bulunduğu yerde istediği hızla ve yöntemle öğrenme olanağı yaratılmaktadır.

f-Kitle eğitimi ve bireysel öğrenme sorunlarına birlikte çözüm getirmekte, büyük kitlelere ulaştırılan eğitim etkinlikleri aynı zamanda bireysel gereksinimlere uygun olarak gerçekleştirilmektedir.

g-Yayın yoluyla eğitim, basılı materyal yoluyla eğitim ve yüzyüze eğitim işlevsel olarak bütünleştirilmektedir.

h-Toplumda eğitime karşı artan sosyal taleplerin karşılanması amacıyla geniş halk kitlelerine ulaşılmaktadır.Eğitim hizmeti ihtiyaç sahibinin ayağına götürülmektedir.

l-Yalnızca toplum gereksinimini esas alan öğretimden, toplum birey gereksinimini esas alan öğretime yönelinmektedir.

j-Mevcut öğretim kurumlarından daha etkin biçimde yararlanma yoluna gidilmektedir.

k-Değişik duyu organlarına hitap ettiği için ve öğrencinin dikkatini uyanık tuttuğu için öğrenme zamanı kısalmaktadır.

l-Eğitilenlerin konuya kişisel katılımları artmaktadır.

m-Dershaneye getirilmesi, ulaşılması sorun yaratan olgu ve olaylara daha kolay ulaşılmaktadır.

n-Testlerde ve sınavlarda ölçme değerlendirme standartlığı sağlanmaktadır.

Uzaktan öğretim yönteminin sınırlılıkları Büyükkaragöz ve Çivi (1994, s.159) , Hızal (1983, s.24) ve Üstünoğlu (1987, s.52) tarafından şu şekilde belirtilmiştir.

- Yüzyüze eğitim ilişkilerinin kolay sağlanamaması,
- Okul ortamındakine benzer sosyal etkinliklere yer vermemesi,
- Yardımsız ve kendi kendine öğrenme alışkanlığı olmayan öğrencilere yeterince yardım sağlayamaması,
- Çalışan öğrencilerin dinlenme zamanını alma,
- Uygulama ve tutuma yönelik davranışların gerçekleştirilmesinde etkili olamama,
- İletişim teknolojilerine bağımlı olma.
- Öğrenci için anında soru sorma, bilgi isteme ve pekiştirme imkanı olmaması
- Öğretim araç gereçlerinin hazırlanmasında ve uygulanmasında uzman bir kadroya ihtiyaç duyulması,
- Geleneksel öğretimdeki gibi ,günlük ve haftalık ders programlarının gerektirdiği düzenli yapıdan yoksun olması.

Bütün bu olumsuz nedenlerden ötürü uzaktan öğretim öğrencileri zamanlarını planlı ve verimli kullanmada, düşüncelerini ödev olarak yazıya dökmede, uygun okuma ve anlama becerileri geliştirmede geleneksel öğretim öğrencilerine oranla daha çok sorunla karşılaşmaktadırlar (Gökdağ, 1986, s.18).

Uzaktan öğretim etkinliklerinin kendine özgü öğretim süreçleri ve öğretme-öğrenme kaynakları bulunmaktadır. Öğretim etkinliklerinin yürütülmesinde yararlanılan kaynaklar, teknolojiye gelişmelere koşul olarak

her geçen gün artış göstermektedir. Bu artışlara karşın, öğretme-öğrenme süreçleri dört boyutlu bir görünüm arz etmektedir. Bunlar, "yazılı gereçlerle öğretim", "yayın yolu ile öğretim", "çok araçlı öğretim" ve "yüzyüze öğretim"dir. Ekonomik ve teknolojik bakımdan gelişmiş durumdaki ülkelerde uzaktan öğretime ilişkin öğretme-öğrenme etkinlikleri,değinilen dört boyut içerisinde yürütülürken, gelişme yolundaki ülkelerde bu pek sağlanamamaktadır (Hızal, 1983,s.204). Ancak hangi yaklaşım izlenirse izlensin, öğretme-öğrenme etkinliği sürdürülürken, öğrenci birinci planda tutulur. Bu nedenle uzaktan öğretimde kullanılacak gereçlerin,öğrencinin bireysel öğrenmesini sağlayacak biçimde düzenlenmesi gerekmektedir (Open Universty, 1979).

Uzaktan öğretimde öğretme-öğrenme süreçleri dört boyutlu bir görünüm arz etmektedir. Bunlar, "yazılı gereçlerle öğretim", "yayın yolu ile öğretim", "çok araçlı öğretim" ve "yüzyüze öğretim"dir

-Yayın Yolu İle Öğretim: Özel olarak hazırlanmış öğretim programlarının, radyo ve televizyon gibi kitle iletişim araçları ile öğrencilere ulaştırılması ile yapılan öğretimdir. (Üstünoğlu, 1987,s.61). Bilim ve teknoloji alanındaki gelişmeler sonucunda bilgisayarda bu yapı içinde yerini alarak uzaktan öğretim uygulamalarında etkin olarak kullanılmaya başlanmıştır. Yayın yolu ile öğretimde çok dağınık ve uzak yerlerde bulunan geniş kitlelere ulaşılmaktadır.Yayın yolu ile öğretimin bilgi verme,tüm konuyu öğretme, pekiştirme, boşlukları doldurma, çalışma hızı empoze etme, öğretimi destekleme, zenginleştirme, öğrenciyi yönlendirme, uyarılama, rehberlik etme, dil becerileri öğretme, tutum değiştirme ve ulaştırılması ve izlenmesi güç olgu ve olayları sunma gibi işlevleri vardır (Alkan, 1981,s.116).

-Basılı Materyaller Yolu İle Öğretim: Uzaktan öğretim ilkelerine göre özel olarak hazırlanmış ders metinleri ve kitapları ile fotoğraf, harita, şekil, gazete, periyodik okuma rehberi ve bibliyografya gibi basılı öğretim gereçlerinin düzenli aralıklarla posta yolu ile öğrencilere gönderilmesi ile yapılan öğretimdir (Üstünoğlu, 1987,s.60).

-Çok Araçlı Öğretim (Yaklaşım): Diğer kaynaklar radyo ve televizyon dışındaki göze; kulağa ya da hem göze,hem de kulağa seslenen

araçlardır.Evde kullanmak üzere hazırlanan deney takımları,model ve maketler de bu grup içerisine sokulmaktadır (Gökdağ, 1986,s.11).

Bir konunun öğretiminde her araç aynı derecede etkili olamamaktadır. Bir başka deyişle, kimi araçlar, kimi yaşantıların kazandırılmasında daha etkili olmaktadır (Jenkins, 1980,s.18). O nedenle uzaktan öğretimde değişik öğretim kaynaklarının birlikte ve birbirini bütünler şekilde kullanılması (çok araçlı öğretim) önerilmektedir (Alkan, 1981; Üstünoğlu, 1987,s.63). Çok araçlı öğretim güdülemeyi arttırmakta, öğrenme seçenekleri yaratmakta,öğrenmeyi pekiştirmekte ve öğrenmeyi nitelik ve nicelik olarak arttırarak ekonomi sağlamaktadır (Jenkins, 1980).

-Yüzyüze Öğretim: Diğer uzaktan öğretim süreçlerini tamamlayan ve pekiştiren yüzyüze öğretimde, öğretme-öğrenme etkinliği,öğretmen ve öğrencilerin en zayıf ve en çok eleştiri alan yönü,bu sistemde yüzyüze etkileşim bulunmaması ve bu nedenle de öğretme –öğrenme etkinliğinin yeterince gerçekleşemeyeceğidir. Özellikle uygulama gerektiren konularda bu güçlüğü daha da artacağı söylenmektedir. İşte yüzyüze öğretim, uzaktan öğretimde karşılaşılan bu güçlükleri çözümlmek amacıyla geliştirilmiştir (Üstünoğlu, 1987,s.62).

Uzaktan öğretimde, öğrenme sürecinde önemli bir öge olan doğrudan , yüzyüze ilişkilerin; öğretmen-öğrenci ve öğrenci-öğrenci arası doğrudan iletişimin sağlanmasında güçlükler yaşanmaktadır. Özellikle uygulamaya dönük disiplinlerin öğretiminde ve uygulamalı eğitimlerde sınırlılıklar yaşanmaktadır. Öğrenci ile merkez ve öğretmenler arasında anında iletişim sağlanamadığından soru sorma, bilgi isteme, konunun ne ölçüde anlaşıldığını değerlendirme imkanı bulunmamaktadır.

Uzaktan eğitim sistemleri öyle düzenlenmelidir ki; bu düzenleme ile öğrenciler klasik okul sınıflarındaki öğrencilerle eşit öğrenme deneyimleri kazanabilmelidir. Simonson, Schlosser ve Hanson'a (1999) göre farklı ortam ve zamanlarda öğrenen öğrencilerin farklı öğrenme deneyimlerine sahip olmaları doğaldır.

Uzaktan eğitim programına devam öğrenciler, (buldukları ortamın doğası gereği) geri beslemenin gecikmesi, yalnızlık, çalışma becerilerinin kazanılması, güvensizlik vb. sorunları örgün öğrenim öğrencilerine göre daha çok yaşamaktadır (Lewis, 1985).

Uzaktan eğitim öğrencilerinin karşılaştıkları sorunların başında pahalılık, çalışma zamanı ve ortamı bulamama, kayıt ve kayıt yenilemede yapılması gereken işlemler, destek ve bilgi servislerine ulaşamama, kırtasiyecilik vb. gelmektedir (Verduin ve Clark, 1994).

Açıköğretim Lisesi öğrencileri de yukarıda belirtilen güçlükleri değişik biçimde yaşamaktadır. Öğrenciler kayıt, kayıt yenileme, eğitime katkı payı, sınav harcı, ders kitap ve notları için yapılması gereken harcamaları fazla bulmaktadır (Teker, 1996,s.80).

Açıköğretim Lisesi öğrencileri için temel bilgi kaynağı kendileri için özel olarak hazırlanmış basılı öğretim materyalleridir. Bu nedenle bu materyallerin öğrenci tarafından zamanında temin edilebilmesi önemli olmaktadır (Teker, 1996,s.79).

Öğrenci sorunlarının çözümüne katkı sağlamak amacıyla oluşturulan irtibat büroları daha çok kayıt, kayıt yenileme, basılı materyaller ve sınav giriş belgelerinin dağıtım hizmetlerini yerine getirmektedirler (Teker, 1996,s.79).

Uzaktan öğrenmeye çalışan öğrencilerin yaklaşık yarısının çalışan kişilerden oluşması, öğrenmeye ayırabildiği zamanın kısıtlı olması, yaş dağılımının geniş olması, kendi başarılarını kıyaslayabileceği bir çevrenin bulunmaması, kendi koşullarına uygun insanlarla bir araya gelip grup kuramamaları, sürekli destek sağlayabileceği bir öğretmenin bulunmaması, kendilerine olan güveni geliştirmede yalnız olmaları, amaçlarına ulaşma konusunda bilgi ve geri besleme olanaklarının azlığı gibi birçok sorunları bulunmaktadır (Şeniş, 1993, s.33-34). Bir uzaktan eğitim kurumu olan açıköğretim lisesi'nde okuyan öğrenciler için benzer sorunların bulunması doğaldır. Sözü edilen bu sorunların azaltılması ya da çözülmesi; açıköğretim lisesi öğrencilerini sisteme karşı olumlu yönde güdüleyecek, öğrenmeyi kolaylaştıracak, diğer bir ifade ile normal lise öğrencilerinden pek farklı olmayan öğrenmeye ilişkin gereksinimleri karşılayacaktır. Açıköğretim lisesi uygulamasının doğası gereği öğrencilerinin çok farklı yerleşim bölgelerinde bulunması nedeniyle her bölge ya da yöreye özel tesis kurmak hem imkansız

hem de gerçekçi olmayabilir.Ancak ortaöğretim kurumlarının yaygınlığı dikkate alınarak araştırmalara dayalı bir yaklaşımla yapılacak düzenlemelerin uygulamayı daha etkili ve verimli kılacağı söylenebilir.

Uzaktan eğitimde öğreten-öğrenen etkileşiminin yalnızca kitap, dergi, bülten gibi basılı ortamlar ile işitsel-görsel ortamlara dayandırılmasının, öğretim amaçlarının gerçekleştirilmesinde yeterli olmadığı ve olamayacağı alan uzmanlarının görüşüdür (Homberg, 1989). Bu noktada yüzyüze eğitim ortamlarının, basılı ortamlara ve görsel-işitsel ortamlara göre etkililik düzeyinin daha yüksek olduğu düşünülmektedir. Bu sebeple eğitim ortamlarında hangi teknolojik araç kullanılırsa kullanılsın yüzyüze eğitime ihtiyaç vardır.

Yüzyüze öğretim, öğrenme-öğretme etkinliklerinin öğretmen ve öğrencilerle bir arada yürütülmesidir.Uzaktan öğretime yöneltilen eleştirilerin başında bu sistemlerin öğretmen-öğrenci ve öğrenci-öğrenci etkileşimine yeterince yer vermediği biçimindedir. Uzaktan öğretimde öğrencilere kendileri için güçlük doğuran konular hakkında açıklama yapılma olanaklarının sağlanması, öğretimin verimli olması açısından önem taşımaktadır. Yüzyüze etkileşim olanağının sınırlı olması veya hiç bulunmaması uzaktan öğretim öğrencilerinin kendi kaderlerine terk edilmiş duygusuna kapılmalarına neden olmaktadır.

Teknoloji ve eğitim teknolojisindeki gelişmelere karşın öğrenme-öğretme etkinliklerinde öğrenci ve öğretmenlerin yüzyüze gelmelerinin önemi yadsınmamaktadır. Ayrıca bu öğrenciler kendileri gibi uzaktan öğretim gören arkadaşlarını tanımak, birbirlerinin sorunlarını öğrenmek, deneyimlerinden yararlanmak istemektedirler (Hızal, 1983.S:59-60).

Açıköğretim sisteminde akademik danışmanlık hizmetlerinin özel bir yeri vardır. Geleneksel sınıf ortamında bile öğretmenine sürekli soru soran ve ondan yardım alan öğrenci grubu düşünülduğünde, kendi öğrenme ortamında yalnız başına bulunan bireylerin daha çok yardıma ve rehberliğe ihtiyaç duyacağı göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle açıköğretim uygulamalarından istenilen verimin alınabilmesi için, akademik danışmanlık hizmetleri ve

yüzyüze eğitim boyutunun sağlam bir temel üzerine oturtulması gerekmektedir.

Yüzyüze öğretim, basılı materyallerle ve yayın yoluyla yürütülen eğitim etkinliklerini tamamlamak ve pekiştirmek üzere öğrenci-öğrenci ile öğrenci-öğretmen arası etkileşimin sağlandığı öğretimdir (Alkan, 1987,s.22). Uzaktan öğretimde öğrenci-öğretmen etkileşiminin olamayışı sistemin en zayıf yönü olarak bilinmektedir. Yüzyüze öğretim kimi uygulamalı çalışmaların yanı sıra, öğrenciye anlamadığı konuları sorup tartışma, deneyimlerini arkadaşlarıyla paylaşma olanağı vermektedir.

Uzaktan eğitimde yüzyüze eğitim uygulaması, bu eğitimi desteklemek üzere, eğitim etkinliklerinin belli bir yer ve zamana bağlı olarak bir grup ya da sınıf ortamında öğrenci ve öğretmen etkileşimine dayalı olarak yürütülmesi gündeme gelmektedir. Yüzyüze eğitim ortamları, doğrudan öğretim ve öğrenime yönelik bir etkinlik olarak işlev üstlendiği gibi, daha çok eğitim ya da öğrencinin özlük hizmetleri gereksinimini karşılamaya yönelik olarak da görevler üstlenmektedir. Böylece uzaktan eğitim sistemleri hem örgün eğitim niteliklerine sahip kılınmakta hem de yerleşim yerleri açısından coğrafi dağınıklık gösteren öğrencilerin karşısında merkezin temsilciliğini yapma görevini üstlenmektedir (Barkan, Demiray ve Tekin, 1987,s.18).

Geleneksel eğitimde öğrenciye sağlanan destekler düşünüldüğünde açıköğretim öğrencilerine de akşam ve hafta sonu dersleri, yaz okulları, öğrenme merkezlerindeki çalışmalar, alan çalışmaları gibi uygulamaların yapıldığı ilgili literatürden anlaşılmaktadır (Hızal, 1983,s.60-68; Mac Keinze ve diğerleri, 1977,s.47-54).

Uzaktan öğretimde yüzyüze öğretimin işlevleri şunlardır: Diğer kaynaklarla yapılan öğretimi destekleme, öğrenmeye esneklik kazandırma, yeni yöntemler ve teknikler hakkında bilgi verme, hatalı ve yanlış öğrenmeleri düzeltme, belirli konularda derinleşme olanağı sağlama, öğrenci-öğrenci, öğretmen-öğrenci olarak ilişki sağlama, psikolojik yardım,moral destek sağlama, laboratuvar ve atölye çalışmalarına olanak sağlama, seminer çalışmalarına olanak sağlama, anında geri besleme ve öğrenme düzeyini

kontrol olanağı sağlama, sınavlara hazırlık olanağı verme şeklinde sıralanabilir (Hızal, 1983,s.65)

Uzaktan eğitimin birincil amacının tam gün bir işte çalışanlara , ev kadınlarına , fiziksel engeli olan bireylerle yerleşim merkezlerinden çok uzakta olanlara hitap etmek olduğu unutulmamalıdır (Alkan, 1987). Bundan dolayı da danışmanlık bir kez daha önem kazanmaktadır.

Karşılıklı iletişim, çağdaş eğitim akımlarınca değeri takdir edilen bir ilişki biçimi olarak görülmektedir. Bilgilerin sunulmasında ve temel öğrenmelerin gerçekleştirilmesinde karşılıklı iletişim, çok sayıda kuramcının önerdiği bir yöntem olmuştur. Uzaktan öğretimde karşılıklı eğitimi eğitim sürecinin temel bir bileşeni olarak gören bu anlayışın dışında kalmamıştır (Henri, 1990,s.52).

Uzaktan öğretimde kullanılan geleneksel ortamlar öğrencilerle öğretmenler arasında çok zayıf iletişim olanakları sağladıklarından, öğretilecek içeriğin sunulmasında karşılıklı iletişimin gerçekleştirilmesi için sistemli çabalar gerektirmektedir. Uzaktan öğretim sistemleri için öğrenci ihtiyaçlarının karşılanması konusunda vazgeçilmez bir bileşen olan akademik danışmanlık hizmetleri büyük önem taşımaktadır.

Geleneksel eğitimde öğrenci bir öğretmenden yardım alırken uzaktan eğitim öğrencisi tamamıyla yalnız başınadır. Bu öğrenciler gerek öğretim kurumundan, gerekse benzer durumda olan arkadaşlarından soyutlanmış durumdadır. İçinde bulunduğu sistemin nasıl işlediğini herhangi bir sorununu çözmek için kime ve nasıl başvuracağını bilmeyebilir. Bunun yanında bireysel durumundan kaynaklanan nedenleri olabilir. Bütün bu ve buna benzer sorunların çözümünde bir akademik danışmana gereksinim duyabilirler (Serter, 1986). Barkan'a (1999) göre akademik danışmanlık öğretim görevlileri, aday öğrenci danışmanları, öğretim danışmanları olarak adlandırılır. Aynı kaynakta bu danışmanların görevleri şu şekilde sıralanmıştır: öğrencileri ve çalışmalarını izleyerek, etkili çalışma önerileri geliştirmek, uzaktan öğretim sisteminin işleyiş ilkelerini kavrayarak ondan yararlanabilen etkin öğrenciler yaratmak, öğrencilere sene başlarında okul ve kendilerine sunulan hizmetlerle ilgili bilgi vermek, mektupla, telefonla, bilgisayarlı yada

yüzyüze iletişim kurmak, öğrencilerle düzenli aralıklarla bölgesel çalışma merkezlerinde toplantı düzenlemek, öğrencilerin kayıt oldukları programları tamamlayabilmeleri için gerekli yardımı yapmak,

Mesleki Açıköğretim Programı öğrencilerin bilgi ve becerilerini arttırmak veya iş hayatının gerektirdiği kalifiye insan gücü ihtiyacını karşılamak üzere, öğrenim çağında veya öğrenim çağını geçmiş olan bireylerin uzaktan eğitim yoluyla eğitimlerini sağlar, bilgi ve becerilerini arttırmak için aldığı programların verildiği örgün ve yaygın eğitim kurumlarında yüzyüze eğitimlerini yapar. Burada amaç yüzyüze ve uzaktan eğitim yöntemlerini bütünleştirmektir (M.E.B.Mesleki Açıköğretim Programı Yönetmeliği 2005).

Uzaktan eğitimin birincil amacının tam gün bir işte çalışanlara, ev kadınlarına, fiziksel engelleri olan bireylere yerleşim merkezlerinden çok uzakta olanlara hitap etmek olduğu unutulmamalıdır (Alkan,1987). Bundan dolayı da danışmanlık faaliyetleri bir kez daha önem kazanmaktadır.

Ülkemizde yapılan araştırmalar incelendiğinde Serter (1986) tarafından "Açıköğretim Fakültesi Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri"nin ilk iki yıllık değerlendirilmesi yapılmış, sonuçta öğretim elamanlarına göre öğrencilerin , öğrencilere göre ise öğretmenlerin akademik danışmanlığa gereken önemi vermediği saptanmıştır. Kuzgun (1989) tarafından Ankara Üniversitesi'nde yapılan; öğrencilerin akademik danışmanlardan bekledikleri görevlerle, danışmanların görev algılarının incelendiği araştırmada öğrencilerin bekledikleri görevlerin çok azını görebildikleri sonucu çıkmıştır. Tümkaya-Acımış (1990) ve Demir (1995) tarafından üniversitelerde akademik danışmanlık hizmetleri ile ilgili yapılan araştırmalarda akademik danışmanlarla öğrencilerin görüşleri arasında farklılıklar ortaya çıkmıştır. Can (1995) öğretim elemanlarının akademik danışmanlıkla ilgili görevlerini yerine getirmede kendilerini ne derece yeterli bulduklarını incelemiş ve ancak %28.2'sinin kendilerini yeterli olarak algıladıklarını saptamıştır. Ulusoy (1999) tarafından yapılan araştırmada ise Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'nde verilen akademik danışmanlık ve uygulama hizmetleri incelenmiştir. Bal (2001) tarafından gerçekleştirilen araştırmada Açık İlköğretim uygulamaları için bir model önerisi geliştirilmeye çalışılmıştır.Bu araştırmalara bakıldığında

Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programı'nda gerçekleştirilen akademik danışmanlık ve uygulama hizmetlerinin etkililiği konusunda araştırma bulunmadığı görülmüştür.

Açıköğretim lisesi uygulamasında yüzyüze eğitim ve akademik danışmanlık hizmetleri son derece önemlidir. Bu süreçte görevli öğretmenlerin bu hizmetleri ne kadar etkili bir şekilde yerine getirdiklerinin öğretmen ve öğrenci görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi ve bu doğrultuda öneriler geliştirilmesi bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

Amaç

Bu araştırmanın amacı Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında yürütülen akademik danışmanlık hizmetlerinin etkililiğini öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirmektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

1- Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programına devam eden öğrencilerin;

a- Kişisel özelliklerine göre dağılımları nasıldır?

b- Hizmetlerin etkililiğine ilişkin görüşleri nelerdir?

c- Akademik danışmanlık hizmetlerinin etkililiğine ilişkin görüşleri arasında yaş, cinsiyet, çalışma durumu ve devam ettiği program değişkenlerine göre fark var mıdır?

2- Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında akademik danışmanlık hizmeti veren öğretmenlerin;

a-Kişisel özelliklerine göre dağılımları nasıldır?

b- Hizmetlerin etkililiğine ilişkin görüşleri nelerdir?

Önem

Ülkemizde Açıköğretim Lisesi İle ilgili pek çok araştırma yapılmış fakat Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programı ile ilgili araştırma yapılmamıştır. Bu sebeple yapılan bu araştırma ile bundan sonra bu konuyla ilgili yapılacak olan diğer araştırmalara yardımcı olunacağı düşünülmektedir.

Bu araştırma ile yüzyüze eğitim ve akademik danışmanlık hizmetleriyle ilgili elde edilen bulguların Açıköğretim Lisesi alanında çalışan ve ilgilenen kişilere kaynak oluşturması ve Açıköğretim Lisesi akademik danışmanlık hizmetleriyle ilgili uygulamalara ışık tutması beklenmektedir.

Değerlendirme faaliyetlerinin amacı, uzaktan eğitim uygulamalarında bulunan öğretmenlerin ve öğrencilerin ihtiyaçlarını ve yapılması gerekenleri açık ve seçik olarak ortaya çıkarmaktır (İşman, 1998). Bu araştırma ile Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programı öğrencilerinin ve öğretmenlerin akademik danışmanlık ve uygulama hizmetleri ile ilgili görüşlerinin değerlendirmesi yapılarak bu hizmetin gerçekleşmesinden sorumlu olan Açıköğretim Lisesine ve hizmetin sunulduğu okullara alınması gereken önlemler ve akademik danışmanlık hizmetlerinde etkililiğin artırılması için öneriler getirilebileceği düşünülmektedir.

Sınırlılıklar

1-Kapsam açısından 2005-2006 eğitim-öğretim yılı Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programına devam eden öğrenci ve akademik danışmanlık hizmeti veren öğretmenlerin akademik danışmanlık hizmetlerine ilişkin görüşleri ile.

2-Yöntem açısından, tarama modeliyle .

3-Veri kaynağı olarak, Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programı; Kız Meslek Lisesi, Ticaret Meslek Lisesi, Endüstri Meslek Lisesi ve

İmam Hatip Lisesi'nde yüzyüze eğitim gören öğrenciler ile bu okullarda yüzyüze eğitim veren öğretmenlerden oluşan çalışma grubuyla sınırlıdır.

Tanımlar

Açıköğretim: Öğrenci ve öğretmenin coğrafik ve mekansal olarak birbirlerinden oldukça bağımsız bir şekilde etkileşime girdikleri ve öğrenme etkinliklerinin yarısından çoğunun uzaktan gerçekleştiği sistematik ve düzenli öğretim etkinlikleri (Teker, 1996).

Akademik Danışmanlık Ve Uygulama Hizmetleri: Uzaktan öğretim yapan öğrencilerin yüzyüze eğitim-öğretim ihtiyaçlarını gidermek için düzenlenen hizmetler.

Danışman: Akademik danışmanlık ve uygulama hizmetlerinde görev alan öğretim elemanları. Öğrencilerin yazılı ödevlerini düzeltmek ve değerlendirmek, tartışma ortamı yaratarak öğrencilerin ders materyallerini daha iyi anlamalarına yardımcı olmak, öğrencilerin sisteme ilişkin sorularını yanıtlamak, öğrencilerin çalışmalarını planlamalarına yardım etmek, öğrencilere uygun yardım grupları ve çalışma yerleri düzenlemek, uygulama ve proje türü çalışmalarda danışmanlık yapmak, bulunduğu yerdeki bir okulda ya da bireysel ilişki programlarında öğretmenlik yapmak, sorumluluğuna verilen öğrencilerin gelişim kayıtlarını tutmak, konferans vermek, ders materyalleri ve öğrenci sorunları konusunda bölge merkez koordinatörüne ya da ders notu yazarına veya danışmana geribildirim ulaştırmak ve belirli sorunlar ortaya çıktığında öğrenciler adına ilgili kurumlarla görüşmek gibi işlemleri yerine getirmekle görevli bu kişiler (Serter, 1986,s.22) değişik uzaktan öğretim sistemlerinde danışman veya özel öğretici gibi kavramlarla da tanıtılmaktadır.

Uzaktan Öğretim: Geleneksel öğretme-öğrenme yöntemlerinin sınırlılıkları nedeniyle sınıf içi etkinliklerini yürütme olanağının bulunmadığı durumlarda, öğretim etkinliklerini planlayanlar ve uygulayıcılar ile öğrenciler arası iletişim ve etkileşimin özel olarak hazırlanmış öğretim üniteleri ve çeşitli

ortamlar yoluyla belirli bir merkezden sağlandığı bir öğretim yöntemi (Alkan, 1987).

Yüzyüze Öğretim: Uzaktan eğitimde basılı materyaller ve yayın yoluyla yapılan öğretim etkinliklerini tamamlamak üzere öğretmen ve öğrencinin yüzyüze etkileşiminin sağlandığı öğretim türü (Teker, 1996).

Açıköğretim Lisesi: Uzaktan öğretim teknolojilerini kullanarak lise öğrenimi veren ve bu hizmeti merkezi sistemle yürüten Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü bünyesinde yer alan ortaöğretim kademesindeki okul.

Mesleki Eğitim: Bir toplumda birey yaşantılarının sağlanması zorunlu olan bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve pratik uygulama yeteneklerini kazandırmak suretiyle, birey kabiliyetlerini zihinsel, duygusal,sosyal,ekonomik ve kişisel yönlerden geliştirme süreci (Doğan, 1983).

Kısaltmalar

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı.

ADUH: Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri.

AÖL: Açıköğretim Lisesi.

AİO: Açık İlköğretim Okulu

EARGED: Eğitim Araştırma Geliştirme Dairesi.

EĞİTEK: Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü.

EML: Endüstri Meslek Lisesi.

FRTEB: Film Radyo Televizyonla Eğitim Başkanlığı.

İHL: İmam Hatip Lisesi.

KML: Kız Meslek Lisesi.

TML: Ticaret Meslek Lisesi.

BÖLÜM 2

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Teknolojideki hızlı gelişmeler, küreselleşme, iletişim ve ulaşımda sağlanan kolaylıklar uluslar arası pazarlarda mal ve hizmetin üretilmesi ve dağıtılmasında rekabeti büyük oranda arttırmış bulunmaktadır. Yüksek düzeydeki bu rekabet daha kaliteli işgücüne ihtiyaç göstermektedir. Kaliteli işgücü teknolojiyi anlayabilmeli, problem çözebilmeli, ekip halinde çalışabilmeli ve değişikliklere kolay uyum sağlayabilmelidir. Çağın gerektirdiği yüksek kaliteli işgücünün yetiştirilmesinde izlenen yöntemler geçmişte uygulanan yaklaşımlardan farklılık göstermektedir. Mesleki ve teknik eğitim kurumlarının yüksek kaliteli işgücünü yetiştirecek şekilde yeniden yapılandırılması gerekir (Hızlan, 1997).

Mesleki ve teknik eğitimin temel amaçlarından biri; ülkenin belirlediği ekonomik, sosyal ve kültürel hedeflerine ulaşabilmesi için gerekli insan kaynaklarını yetiştirmektir. İnsan kaynaklarının sahip olması gerekli nitelikler uluslar arası, ulusal ve yerel ihtiyaçlara göre şekillenmektedir.

Ekonomik yönden mesleki ve teknik eğitimi gerektiren başlıca hususları şöyle sıralamak mümkündür; ulusal kaynakların korunması ve değerlendirilmesi, çıracılık ve stajyerlik sürelerini kısaltmak, çalışanların kazançlarını arttırmak, insan gücü sağlamak, yaşamda istikrar sağlamak, yatırımların karşılığını almak, ulusal üretim gücünü yükseltmek, işgücünü tasarruflu kullanmak, hızla değişen ekonomik yapıdan en iyi şekilde yararlanabilmek (Alkan, C., Doğan, H., Sezgin, İ, 1991, S.14).

Meslek eğitiminde öğrenmeye karşı bir direnç olduğu bir çok eğitici tarafından bilinmektedir. Bunun nedenleri arasında, verilen eğitimlerde dinleyicilerin hep pasif tarafta kalması ve verilen eğitimlerin sıkıcı ve anlaşılabilir olmasıdır. Bu problemin çözümü ise öğrenci merkezli öğretim, eğlendirici ve düşündürücü eğitim modellerinin uygulanması ile olasıdır (Atherton, 1999).

Ülkemizde hızlı nüfus artışı, okullaşmayı ve eğitim niteliğini olumsuz yönde etkileyen en önemli faktördür. Eğitimin niteliğinin düşüklüğü üretim hacim ve kalitesini de olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle ülkemizde Avrupa ülkelerine göre çok düşük düzeyde olan işgücü verimliliğinin arttırılmasında eğitim büyük önem kazanmaktadır.

Ülkemizde işsizliğin en fazla mesleki becerisi olmayanlar arasında yaygın olduğu görülmektedir. İşsizlik oranı Avrupa ülkelerine göre çok daha yüksek olmasına rağmen, işgücü eğitime yeteri kadar önem verilmemekte, işgücü piyasasının talepleri göz önüne alınarak yönlendirme yapılmamaktadır. İleri teknoloji kullanan işkollarında nitelikli elemanların yetersiz sayıda olmasına rağmen, geleneksel dallarda yığılmalar bulunmaktadır. Oysa Avrupa Birliği Ülkeleri ve A.B.D. gibi gelişmiş ülkeler işgücü eğitimini ciddi bir şekilde ele almışlar ve kapsamlı programlar geliştirmişlerdir.

Sanayileşmiş ülkelerde en az 8 yıl süreli zorunlu eğitime dayandırılan mesleki eğitim, okullardaki donanımın teknolojik gelişmeler paralelinde sürekli yenilenmesini gerektiren oldukça pahalı bir eğitim sistemi olup, eğitime önemli ölçüde kaynak ayıran ülkelerde uygulama alanı bulabilmektedir. Bu ülkelerde mesleki ve teknik eğitim modelinin gelecekte tüm lise çağındaki gençliği kapsayacağı da belirtilmektedir.

Mesleki eğitimin tüm eğitim sistemi içerisindeki oranı gelişmiş ülkelerde %65'ler civarında iken ülkemizde bu oran tam tersidir. Gelişmiş ülkeler uyguladıkları modellerle mesleki teknik eğitimde başarıyı yakalamışlardır. Bu konunun ülkemizde de dikkatle ele alınması gerekmektedir.

7.Beş Yıllık Kalkınma Planında mesleki teknik örgün ve yaygın eğitimin ekonominin insan gücü gereksinimlerine uygun hale getirilmesi çalışmalarında amaçlanan düzeye ulaşılamadığı, mesleki ve teknik eğitimde örgün eğitim ile yaygın eğitim arasında uygun bir işbölümü yapılmasının öneminin devam ettiği, ortaöğretimden üniversiteye yönelme sürecini yeniden düzenleyebilmek, üniversite önündeki yığılmaları önleyebilmek ve gereksinim duyulan nitelikli insan gücünü yetiştirebilmek amacıyla mesleki ve teknik eğitime yönelmenin destekleneceği belirtilmektedir (DPT, 1995).

Ülkemizde çok geniş bir uygulama alanı olan ve yasal bir yükümlülük haline dönüştürülen çıraklık eğitiminde, uzaktan eğitim yönteminin bu eğitime iş gücünden ayrılan zaman, emek ve fiziksel ortam kapasitelerinin kullanımı açısından önemli düzeyde katkısı olabileceği gerçeği düşünülmelidir.

Meslek liselerindeki öğretimin, araç-gerece bağlı olduğu ve bu araçların teknolojik yönden hızla eskidiği göz önüne alındığında, uzaktan eğitim aracılığıyla önemli maliyet düşürmesi gerçekleştirilebilir. Ayrıca, meslek liselerinde derslerin içine gerçek yaşamdan alınmış örnekler zenginleştirici bir etkide bulunabilir. Üniversitelerde yapılan çeşitli laboratuvar deneylerinin meslek liselerine kadar götürülmesi mümkün olabilir. Bu doğrultuda 1995-1996 öğretim yılında başlatılan Mesleki Açıköğretim Programı uygulaması mesleki eğitimin genişletilmesi ve bu imkanlardan daha fazla sayıda kişinin yararlanması açısından çok önemlidir.

Aşağıda yer alan Çizelge 1'de 2003-2004 eğitim-öğretim yılı itibariyle MEB Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü İnternet sayfasından alınan Açıköğretim Lisesi öğrencilerinin okudukları okul türlerine göre dağılımları verilmiştir.

Çizelge 1

OKUL TÜRÜNE GÖRE ÖĞRENCİ SAYILARI

NO	OKUL TÜRÜ	ÖĞRENCİ SAYISI	TOPLAM
1	Genel Lise	719.778	719.778
2	Endüstri Meslek Lisesi	64.719	132.920
3	Ticaret Meslek Lisesi	28.408	
4	Kız Meslek Lisesi	28.102	
5	İmam Hatip Lisesi	11.691	
GENEL TOPLAM		852.698	

Aşağıdaki çizelge 2’de ise 2003-2004 eğitim-öğretim yılında okul türüne göre mezun öğrenci sayıları verilmiştir.

Çizelge 2
OKUL TÜRÜNE GÖRE MEZUN ÖĞRENCİ SAYILARI

NO	OKUL TÜRÜ	ÖĞRENCİ SAYISI	TOPLAM
1	Genel Lise	202.941	202.941
2	Endüstri Meslek Lisesi	11.499	21.857
3	Ticaret Meslek Lisesi	3.005	
4	Kız Meslek Lisesi	4.150	
5	İmam Hatip Lisesi	3.203	
GENEL TOPLAM		224.798	224.798

Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim programına kayıt yaptıran öğrenciler ise bir dönemde en fazla 50 kredilik ders alabilirler. Bunun 22 kredilik kısmı Açıköğretim Lisesi’nin ortak ve seçmeli derslerinden alınarak tamamlanır. Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programına kayıtlı öğrenciler Eğitim Hizmetleri Müdürlükleri tarafından belirlenecek okullarda yüzyüze eğitime katılmak ve staj yapmak zorundadır. Meslek liselerinin türlerine göre okul bitirme kredileri farklıdır.

Mesleki Açıköğretim Programı kapsamında yer alan öğretim programları ve bu programları bitirebilmek için gerekli toplam krediler aşağıda belirtilmiştir. Endüstri Meslek Lisesi 210, Kız Meslek Lisesi 203, Ticaret Meslek Lisesi 204, İmam Hatip Lisesi :208.

Bu programa aşağıdaki şartları taşıyan kişiler başvurabilir. İlköğretim okulu ve ortaokul mezunları, lise ara sınıflardan ayrılanlar, genel lise mezunları, daha önce mezun oldukları alanın /okul türünün dışında başka bir mesleki alanda öğrenim görmek isteyen meslek lisesi mezunları.

Mesleki Açıköğretim Programı öğrencileri en erken 3 yıl (6 dönem) sonunda mezun olabilirler. Açıköğretim Lisesinde bir eğitim öğretim yılında iki dönem olup öğrenciler Ocak ve Nisan aylarında yılda iki kez merkezi sistemle yapılan sınavlara katılmak zorundadır. Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından üretilen ders kitapları illerdeki İl İrtibat Bürolarından (halk eğitim merkezlerinden) temin edilmektedir.

Açıköğretim Lisesinde 1992-1993 öğretim yılında 44760 öğrenci ile eğitim öğretime başlanmıştır. Ayrıca; Suudi Arabistan, Libya ve Batı Avrupa'da yaşayan vatandaşlarımızın da Açıköğretim Lisesi olanaklarından faydalanmaları sağlanmıştır. Açık Öğretim Lisesi uygulamasının başarılı olması bilgi ve beceri edinmek amacıyla sisteme giren öğrencilere uygun öğrenme ortamlarını oluşturmak ile olanaklıdır.

Açık Öğretim Lisesi (AÖL) 15 yaş üzerinde olan ortaokul mezunlarının , lise ve dengi okulların ara sınıflarından ayrılmış olanların , lisede kredisi eksik olup tamamlamak isteyenlerin başvurabileceği bir öğrenim kurumudur. Açık Öğretim Lisesinin amacı , en gelişmiş kitle iletişim araçları ve yeni teknolojileri kullanmak suretiyle;

a-İlköğretimini tamamlayan ancak; öğretmen yetersizliği ve çeşitli imkansızlıklar sebebiyle yetişme imkanı bulamayan, örgün ortaöğretim yaş sınırını aşan, erken yaşta iş hayatına atılan öğrencilere orta öğrenimlerini tamamlama imkanı vermek, her yerde ve her durumda eğitim ve öğretim imkanı sağlamak, fırsat ve imkan eşitliğine zemin hazırlayarak toplumun eğitim ve kültür düzeyini yükseltmektir.

b-Fiziki kapasite yetersizliği ve öğretmensizlik sebebiyle yeterince yetişme imkanı bulamayan öğrencilere eksikliklerini tamamlama imkanı sağlamaktır.

c-Bu programları izleyen her düzeydeki öğrenci velisini bilgilendirerek eğitime daha fazla katkı sağlamaktır.

d-Toplumun kültür düzeyini yükselterek bu yolla toplumun geliştirilip, güçlendirilmesine ortam hazırlamaktır.

e-Lise düzeyinde , eğitim ve öğretim alanında fırsat ve imkan eşitliğine zemin hazırlamaktır.(Resmi Gazete, 21504, 22 şubat, 1993).

Uzaktan öğrenmeye çalışan öğrencilerin yaklaşık yarısının çalışan kişilerden oluşması, öğrenmeye ayırabildiği zamanın kısıtlı olması, yaş dağılımının geniş olması, kendi başarılarını kıyaslayabileceği bir çevrenin bulunmaması, kendi koşullarına uygun insanlarla bir araya gelip grup kuramamaları, sürekli destek sağlayabileceği bir öğretmenin bulunmaması, kendilerine olan güveni geliştirmede yalnız olmaları, amaçlarına ulaşma konusunda bilgi ve geri besleme olanaklarının azlığı gibi birçok sorunları bulunmaktadır (Şeniş, 1993, s.33-34). Bir uzaktan eğitim kurumu olan açıköğretim lisesi'nde okuyan öğrenciler için benzer sorunların bulunması doğaldır. Sözü edilen bu sorunların azaltılması ya da çözülmesi, açıköğretim lisesi öğrencilerini sisteme karşı olumlu yönde güdüleyecek, öğrenmeyi kolaylaştıracak, diğer bir ifade ile normal lise öğrencilerinden pek farklı olmayan öğrenmeye ilişkin gereksinimleri karşılayacaktır. Açıköğretim lisesi uygulamasının doğası gereği öğrencilerinin çok farklı yerleşim bölgelerinde bulunması nedeniyle her bölge ya da yöreye özel tesis kurmak hem imkansız hem de gerçekçi olmayabilir. Ancak ortaöğretim kurumlarının yaygınlığı dikkate alınarak araştırmalara dayalı bir yaklaşımla yapılacak düzenlemelerin uygulamayı daha etkili ve verimli kılacağı söylenebilir.

Açıköğretim lisesi uygulamasının yararları şunlardır. Öğrencilerin ulusal gelire olan katkısının kesintiye uğramaması, öğrencilerin yeni bir çevreye uyum sıkıntılarını yaşamaması, öğrencilerin bazı bürokratik işlemleri yapmaması, öğrencilerin okula devamları ile başarıları arasındaki ilişkinin ortadan kalkması, öğrencilerin başarılarının geçerlik ve güvenilirlikleri yüksek olan ölçme araçlarıyla ölçülmesi, öğrencilerin başarılarının eşit koşullarda değerlendirilmesi, mekan yetersizliği ve öğretmensizlikten yeterince yetiştirme

olanağı olmayan öğrencilere eksiklerini tamamlama olanağı sağlaması, öğretmenlerin bürokratik işlemlerden kurtarılması, liselerin bulunduğu yerlerin barınma, beslenme, ulaşım vb. kapasitelerinin zorlanmaması, ortaöğretimde fırsat eşitliğine zemin hazırlanması, toplumun kültür düzeyini yükseltmesi, açıköğretim lisesinde kullanılan öğretim araç ve gereçlerinin farklı amaçlarla da kullanılacağı fikrinin yerleşmesi.

Uzaktan öğretim uygulamalarında yüzyüze iletişim etkinliği alanlarından biri olan akademik danışmanlık uygulamaları, uzaktan öğretimin örgün uygulama eksiğini giderme olanağı sağlar. Bu etkinlikler süresince uzaktan eğitim öğrencileri, merkez dışında merkeze gelmek zorunda kalmadan; yetkili ve sorumlu öğretmenleri ile bir araya gelip öğretim ve öğrenime yönelik ikincil düzeyde bir eğitim öğretim gereksinimlerini karşılar (Barkan, 1988,s.36).

Uzaktan öğretim sistemlerinde öğrencinin uzakta olmasından kaynaklanan olumsuzlukların giderilmesi veya bunların etkilerinin olabildiğince azaltılabilmesini hedefleyen çeşitli yaklaşımlar bulunmaktadır. Sözelimi ders kitaplarını tümüyle dağıtmak yerine, fasiküller halinde ve belli aralıklarla öğrencilere ulaştırabilir, öğrencilere projeler ve ödevler verilebilir, dergi, gazete, bülten ve broşür biçimindeki basılı malzemeler ulaştırabilir. Ancak sonuç olarak başka hiçbir araçla giderilemeyecek ihtiyaçlar her zaman söz konusudur. Yüzyüze eğitim ve akademik danışmanlık hizmetleri işte bu tür sorunların çözümünü sağlamaya yönelik olarak tasarlanır ve gerçekleştirilir (Şeniş, 1993, s.35-36).

Uzaktan öğretimde öğrenci sayısının büyüklüğü ve coğrafi yaygınlığı nedeniyle yüzyüze öğretim uygulamaları, çok büyük sayıda danışman öğretim elemanı, büyük parasal kaynak ve geniş bir organizasyon gerektirmektedir (Şeniş, 1993,s.40).

Akademik danışmanlık ve uygulama hizmetleri açıköğretimin diğer bir boyutudur. Bu hizmetler sayesinde öğrenciler anlamadıkları konuları, konuların uzmanlarına danışma fırsatı bulurlar (Hakan, 1996, 17-18).

Eğitim giderlerini azaltırken ucuzlamayı getiren diğer bir etken de pazarın ve talebin doyuma ulaşmasıdır. Bu yüzden çağdaş uzaktan eğitim

seçeneklerinin, kitleleri hizmete götürmek yerine; hizmeti bireyin ayağına götürmeleri bir zorunluluk olmuştur. Bunun için ağdaş uzaktan eğitim uygulamalarında, öğrencinin bilgiye daha az emek, para ve zaman yükü karşılığında ve mekan kısıtlamalarını da ortadan kaldırarak ulaşılabilmesi koşuludur. Bunun için hedefe ulaştıracak yeterliklere sahip yönlendirme gerekir. Bu yönlendirme ğrenci destek hizmetleri ile sağlanır (Barkan, 1999,s.31).

Bilgi kaynağından uzakta olarak öğrenim etkinliğini sürdürmeye çalışan öğrencinin rehberlik ve akademik danışmanlık gereksinimlerinin gelişkin çift yönlü iletişim olanakları aracılığıyla karşılanabilmesi, öğrenimin verim ve başarısını arttırıcı etki yaratacaktır. Bu nedenle ğrenci destek hizmetlerinin anında ve çift yönlü; mümkünse yüzyüze verilmesinin önemi büyüktür (Barkan, 1999,s.32).

Uzaktan ğretim sistemlerinin basılı ğretim malzemelerini temel aldığı sanılır. Oysa bu sistemlerde ğrenci destek hizmetleri ilk bakışta göze görünmese de temeldir. Açık ğrenim sistemleri, ğrenci destek hizmetlerinin sistem içindeki konumunu netleştirmek bunun yanında bu hizmetlerin tüm sistem içindeki ağırlığını arttırmıştır. Uzaktan ğretime göre ağdaş olarak kabul edilen açık öğrenim, sistem içindeki yüzyüze etkileşim olanaklarını en az örgün seçenekler hatta daha yetkinleştirmek iddiasındadır. Çünkü ğrenci destek hizmetleri kurumun insanları yüzyüze getiren işlevlerini temsil eder (Barkan, 1999,s.34).

Uzaktan ğretim kurumlarının en önemli hedeflerinden biri, eğitim-ğretim hizmetlerinin,öğrencilerin yaşadıkları merkezlerden uzaklaşmasına gerek kalmadan ulaştırılmasını sağlamaktır.

Her ne durumda olursa olsun, en azından bir akademik gereklilik olarak danışmanlık yardımı-ister merkezden, ister uzaktan-yetişkinlere eğitim hedeflerine ulaşmada yardımcı olmak üzere temin edilmelidir. Bir idareci, ğretmen, özel ğretmen ya da danışman tarafından danışmanlık gerekli bir olaydır ve öğrencilerle birebir ilişkiye mutlaka cesaretlendirilmelidir (Loewenthal, Blacwelder ve Broowall, 1980).

Yetişkin öğrencilere uzaktan danışmanlık yapmak, özellikle eğer yerel ve bölgesel merkezler hazır değilse, diğer bir önemli idare işidir. Yetişkinlerin, etkin bir şekilde öğrenmeleri için çözümlenmesi gereken eğitsel, mesleki ve şahsi sorunları vardır (Arbeiter, Aslanian, Schmenbeck ve Brickell, 1978). Yetişkinlerle yakından ve işbirliği içinde çalışan uzaktan eğitim öğretmenleri belirgin davranış değişikliğinin anahtarı olabilirler (Keegan, 1996; Rumble, 1986).

Akademik danışmanlık ve uygulama hizmetleriyle; öğrenci-öğretim üyesi ve öğrenciler arasında akademik bir etkileşim sağlanması, öğrencilerin kitaplarda ve televizyon ders programlarında anlamadıkları konulara ilişkin sorularının açıklanması ve bazı derslerle ilgili uygulama yapılması sağlanmakta, bireysel çalışmalar sırasında öğrencilerce karşılaşılan yeni ve değişik konular üzerinde durularak bazı derslere yönelik uygulama çalışmaları yapılması, öğrencilerin yalnızlık duygusundan kurtulmasının sağlanması, yardımcı kaynaklara ilişkin bilgi edinilmesi, değişik çalışma planlarının hazırlanması gibi etkinlikler yapılmaya çalışılmaktadır (Hakan, 1996; Özer, 1989; Serter, 1997; Serter, 1986).

Açıköğretim lisesi öğrencilerine akademik danışmanlık hizmetleri genel lise bölümündekiler için eskiden illerdeki il irtibat büroları tarafından 2005-2006 eğitim-öğretim yılından itibaren ise halk eğitim merkezleri tarafından verilmektedir. Fakat bu merkezlerde akademik danışmanlık hizmetleri verme yerine; kayıt yapma-yenileme, basılı materyalleri öğrencilere ulaştırma, sınav yapma, öğrenci belgesi verme gibi yönetim hizmetlerini yürütmektedir. Açıköğretim Lisesinde yüzyüze eğitim hizmetleri Mesleki Açıköğretim Programında yerine getirilmektedir.

Çizelge 3'de Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında öğrenim gören öğrencilerin yüzyüze eğitimini alacakları teorik meslek dersleri verilmiştir.

Çizelge 3

**MESLEKİ AÇIKÖĞRETİM PROGRAMINDA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN
AÇIKÖĞRETİM LİSESİNDEN ALACAKLARI TEORİK MESLEK DERSLERİ**

Okul Türü	Endüstri Meslek Lisesi	Kız Meslek Lisesi	Kız Meslek Lisesi	Ticaret Meslek Lisesi	İmam Hatip Lisesi	Kredi
Bölmeler Dersler	Tüm Böl.	El San.Nakış. Giyim	Çocuk Gelişimi	Tüm Böl.		
Turizm				Ortak 4. dön.	Seçmeli 3. dön	4
Hukuk 1-2				Ortak 3. dön.		2-2
İşletme	Seçmeli 1.2. dön.	Seçmeli 5.6.dön.	Seçmeli 5.6. dön	Seçmeli 1. dön.		4
Ekonomiye Giriş				Ortak 3.dön	Seçmeli 5. dön.	3-3
Bilgisayar 1-2	Seçmeli (elektronik böl. Ort)			Ortak 1. dön	Seçmeli 3. dön	4-4
İş Güvenliği	Seçmeli (1-2. dön.)					2

Mesleki Açıköğretim programı öğrencilerinin toplam kredisi, meslek dersleri ile genel kültür derslerinden kazandığı kredi toplanarak belirlenir. Mesleki Açıköğretim programı'na kayıt yaptıran öğrencilerin ortak dersleri başarıları ya da muaf olmaları gerekmektedir. Mesleki Açıköğretim programı öğrencileri genel kültür derslerini Açıköğretim Lisesinde uzaktan eğitim sonunda yapılan merkezi sınavla ; uygulamalı meslek derslerini ise illerde belirtilen okullarda yüzyüze eğitime katılarak alırlar. Meslek lisesi diploması ile açıköğretim lisesinde farklı bir okul türü /bölüme kayıt yaptıran öğrenciler, ortak meslek derslerini yüzyüze eğitim yapacakları okuldan alacaklardır. Mesleki Açıköğretim Programı öğrencileri bir dönemde toplam 50 krediye kadar ders alabilirler.

Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında verilen akademik danışmanlık ve yüzyüze eğitim hizmetlerinin yeterli bir şekilde verilmesi sistemin kalitesi açısından önemlidir.

Türkiye’de ve Diğer Ülkelerde Açıköğretimde Akademik Danışmanlık ve Yüzyüze Eğitim Hizmetleri İle İlgili Yapılan Araştırmalar

Serter (1986) tarafından yapılan araştırmada ,”Açıköğretim Fakültesi Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetleri”nin ilk iki yıllık uygulamasının öğrenci ve danışman öğretim elemanlarının görüşlerine dayanılarak değerlendirilmesi amaçlanmış ve bu amaca ulaşabilmek için öğrenci katılma oranları ve ayrı ayrı dersler açısından yeterlilik ve gereklilik düzeyi tespit edilmeye çalışılmıştır. 1983-1984 öğretim yılı başında 21.571, 1984-1985 öğretim yılı başında ise 34.587 öğrencinin yanı sıra, 488 öğretim üyesine anketler uygulanmıştır.

Değerlendirmeler sonucunda öğrencilere göre öğretim elemanlarının, öğretim elemanlarına göre öğrencilerin akademik danışmanlığa gereken ilgi ve önemi vermediği; yapılan derslerde çoğunlukla öğrencilerin anlaşılmayan konuların sorulması ve konuların özetlenerek öğretim elemanları tarafından anlatılması beklentisi içinde oldukları saptanmıştır.

Yükseköğretim kurumlarındaki akademik danışmanlık hizmetleriyle ilgili yapılan bir araştırma Kuzgun (1989) tarafından Ankara Üniversitesinde okumakta olan 250 öğrenci ve 49 öğretim elemanı üzerinde gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin akademik danışmanlardan bekledikleri görevlerle ve danışmanların görev algılarının incelendiği bu araştırmada, 39 görev maddesinden 20’sinde akademik danışmanlarla öğrenciler arasında bu görevlerin akademik danışmanın görevleri olduğu konusunda anlayış birliği olduğu görülmüştür. Ancak araştırma bulguları öğrencilerin bekledikleri görevlerin çok azını görebildiklerini ortaya koymuştur.

Ülkemizde yükseköğretim kurumlarındaki akademik danışmanların verdikleri hizmetlerin değerlendirilmesiyle ilgili bir başka araştırmada Tümkaya-Acımış (1990) tarafından yapılmıştır. Bu araştırmaya göre akademik danışmanlarla öğrencilerin akademik danışmanlıkla ilgili görev algılarının birbirine benzer olduğu, buna karşın verilen hizmetlerin algılama biçimlerine uygun olmadığı bulunmuştur. Öğrencilerde danışmanlarından bekledikleri

hizmetleri görmediklerini belirtmişlerdir. Araştırmada yeterli danışmanlık hizmetlerinin verilmesini engelleyen en önemli unsurlar olarak; öğrenci sayısının çokluğu, danışman öğrenci etkileşiminin olmaması ve sürekli değişen yönetmelikler gösterilmiştir.

Demir'de (1995) Ortadoğu Teknik Üniversitesinde okuyan öğrencilerle akademik danışmanlar üzerinde gerçekleştirdiği araştırmada akademik danışmanların ve öğrencilerin akademik danışmanlık hizmetleriyle ilgili değerlendirmelerinin karşılaştırmış ve sonuçta akademik danışmanların ve öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı farklılıklar olduğunu bulmuştur.

Can (1995) öğretim elemanlarının akademik danışmanlıkla ilgili görevlerini yerine getirmede kendilerini ne derece yeterli bulduklarını incelemiş ve sonuçta öğretim elemanlarının ancak %28.2'sinin bu konuda kendini yeterli olarak algıladığını saptamıştır. Bu araştırmadan elde edilen bulgular sonucunda öğretim elemanlarının akademik danışmanlığa yönelik olumlu tutumlar geliştirmiş olmalarına karşın, akademik danışmanlık hizmetlerini etkili bir şekilde yerine getirebilecek olanak ve donanımlara sahip olmadıkları, akademik danışmanlar için düzenlenecek bilgilendirme hizmetleri ile akademik danışmanların danışmanlık niteliklerinin geliştirilebileceği yargısına ulaşılmıştır.

Kurt (1996) tarafından yapılan "Türkiye'deki Üniversitelerin Uzaktan Öğretim Uygulamalarına İlişkin Potansiyellerinin Saptanması" adlı araştırmada alınan sonuçlara göre yükseköğretim kurumlarının yarısından fazlasının geleneksel yapılarını sürdürerek yüzyüze öğretimle akademik danışmanlık hizmetini verme yönünde eğilimleri olduğu yorumu yapılabilir. Buna göre sözlü ve sözsüz iletişimde etkinlik ve üstünlük sağlayan, öğrenciler arası etkileşimi teşvik eden, psikomotor beceriler geliştirmeye yer veren, iki yönlü iletişim ve etkileşimi sağlayan, geri besleme ve anında pekiştirme olanağı veren, değişik ortamlarda ve organizasyonlarda uygulanabilen, öğrenci sorunlarına yönelik, basılı materyal ve yayımla öğretim ile bütünleştirilmiş yüzyüze öğretim yöntemlerinden yararlanılarak yürütülmelidir.

Serter (1997) tarafından Açıköğretim Fakültesi öğrencileri ile yapılan araştırmada; 54 merkezde düzenlenen akademik danışmanlık derslerine katılım oranları, bu merkezlerde oturan öğrenci sayısının tespiti, derslere katılan öğrencilerin genel bir profilinin çıkarılması, öğrencilerin danışmanlık sistemine ilişkin görüş,eleştiri ve önerilerinin tespiti amaçlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; öğrenci kitlesinin yaklaşık %90'ına hizmetin yerinde verildiği, öğrencilerin tamamına yakın kısmının danışmanlık derslerinde öğretim elemanlarının konuları özetleyerek ders anlatmalarını istedikleri ve %60'dan fazlasının akademik danışmanlık derslerine düzenli olarak katılabildikleri belirlenmiştir. Araştırmada akademik danışmanlık hizmetlerine daha fazla öğrenci katılımının sağlanması için yeni düzenlemeler yapılması, danışman öğretim elemanlarının akademik danışmanlık konusunda eğitilmesi ve derslerin hem hafta içinde hem de hafta sonlarında iki defa tekrarlanması önerilmiştir.

Kuzgun,Y ve arkadaşları (1999) tarafından gerçekleştirilen "Akademik Danışmanlık ve Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Görev Algıları ve Verilen Hizmetlerin Değerlendirilmesi" adlı araştırmada danışmanlar ile öğrencilerin akademik danışmanlık görev algıları arasında anlamlı farklılıklar olduğu bulunmuştur.

Araştırmada her dönem öğrencilerin ders programlarını yapmalarında yardımcı olmak, öğretim üyelerinin öğrencilerden bekledikleri davranışlar hakkında öğrencileri aydınlatmak, öğrencilere boş zamanlarını nasıl değerlendirebilecekleri konusunda bilgi vermek, geleceğe ilişkin planları konusunda konuşmak, verimli ders çalışma yöntemleri konusunda bilgi vermek, duygusal problemleri ile ilgili yardım alabilecekleri hizmetler konusunda aydınlatmak gibi akademik danışmanların görevleri olarak saydıkları hizmetleri,öğrencilerde danışmanlardan beklemektedirler. Araştırmanın en önemli bulgusu ise öğrencilerin akademik danışmanlardan bekledikleri hizmetlerin çok azını görebildiklerini ifade etmiş olmalarıdır.

Akademik danışmanların ve öğrencilerin verilen hizmetlere ilişkin yanıtları incelendiğinde, akademik danışmanların verebildiklerini iddia ettikleri hizmetleri, öğrenciler aynı düzeyde verilmediğini ifade etmişlerdir. Yani

danışmanlar akademik danışmanlık hizmetlerini yeteri kadar yerine getirdiklerini düşünürken, öğrenciler bu hizmetlerden yararlanmadıklarına inanmaktadırlar. Danışmanlarla öğrenciler arasındaki danışmanlık hizmetlerine ilişkin görüş farklılığının fazla olması, danışmanlar ve öğrenciler arasında iletişim noksanlığı olduğunu düşündürmektedir.

Ulusoy (1999) tarafından yapılan “Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinin Değerlendirilmesi” adlı araştırmada akademik danışmanlık ve uygulama hizmetlerinin öğrenci ve danışman görüşlerine göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada Ankara’da Açıköğretim Fakültesi öğrencilerine verilen akademik danışmanlık ve uygulama hizmetlerinden yararlanan 188 öğrenci ve bu hizmetleri yerine getiren 30 danışmana kişisel bilgiler ve uygulamaya yönelik görüşlerin belirtilmesine yönelik sorulardan oluşan ve iki bölüm halinde düzenlenen anket uygulanmıştır. Elde edilen bulgulara göre; danışmanların derslere ön hazırlık yaparak geldiği, birbirlerinin konuşmalarını dinledikleri, öğrenci ve danışmanların ders saatleri dışında bir araya gelememelerinin önemli problemlerden biri olarak görüldüğü, öğrencilerin derslerde yalnızlık ve terk edilmişlik duygusundan kurtulduğu, derslere devam etmeden önceki durumlarına göre ders çalışmaya daha istekli oldukları ve danışmanlardan daha fazla kişisel ilgi bekledikleri saptanmıştır. Öğrenciler danışmanların uygulama gerektiren derslerde araç-gereç kullanmadıklarını belirtmişlerdir.

Bal (2001) tarafından gerçekleştirilen “Açık İlköğretim Uygulamaları İçin Yüzyüze Eğitim Model Önerisi” adlı yüksek lisans çalışmasında elde edilen sonuçlara göre; açık ilköğretim uygulamasındaki en önemli sorunlar şunlardır.

Yüzyüze eğitim uygulamalarına yer verilmemesi (%92.0), akademik danışmanlık hizmetlerinin yetersiz verilmesi (%84.6), açık ilköğretim ders kitaplarının olmaması (%62.6), radyo ve televizyon ders programlarının zor izlenmesi (%46.6), radyo ve televizyon ders programlarının yetersiz olması (%36.6), açık ilköğretim ders notlarının yetersiz olması (%34.0), diğer (%20.0), önemli bir sorun yok (%10.6).

Öğrenci ve uzmanların Açık ilköğretim uygulamaları için Yüzyüze Eğitim Modeli ile ilgili ortak önermeler hakkındaki görüşleri incelendiğinde; açık ilköğretim uygulamalarında yüzyüze eğitimin gerekliliği, öğrencilere öğretmen desteğinin sağlanması, bilgi teknolojisi sınıflarının AİO için bilgi merkezleri olarak kullanılması, bilgi merkezlerinde AİO öğrencilerine bilgisayar destekli öğretim ve yüzyüze eğitim yapma imkanı verilmesi, ders yazılımlarının öğrencilerin öğrenme düzeyine uygun olması, öğrencilerin bilgi merkezlerindeki internet yardımıyla değişik bilgi kaynaklarına ulaşması, bilgi merkezlerindeki yüzyüze eğitim uygulamalarının çeşitli akademik danışmanlık hizmetleri ile desteklenmesi, AİO tarafından yayınlanacak aylık gazete, dergi ve bültenlerin öğrencilerin adreslerine düzenli olarak gönderilmesi, il ve ilçelerde akademik danışmanlık hizmetleri veren "Açık İlköğretim Büroları" kurulması ve bilgi merkezlerinde zamanın büyük bir bölümünün öğrencilerin eğitsel sorunlarının giderilmesi için ayrılması önermelerine katıldıkları görülmektedir.

Araştırmanın problemini daha geniş bir bakış açısından görebilmek için araştırmanın sınırlılıkları çerçevesinde yürütülen literatür taraması sonucunda yabancı ülkelerde akademik danışmanlık ve uygulama hizmetleri konusunda yapılan araştırmalardan seçilen bazıları şunlardır:

Gloria (1975) tarafından İngiltere'de yapılan araştırmada; açık ilköğretim sistemi içinde görev yapan öğretmen ve danışmanların eğitilmesi konusu ele alınmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen eğitiminde daha çok geleneksel olmayan yaklaşımların uygulanması, öğretmen adaylarının bireysel eğitim ve programların önemli prensiplerini daha kolay kavrayabilmeleri için çevre ile birlikte çalışan programlar yapılması gerektiği vurgulanmıştır.

Martha (1975) tarafından Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan açıköğretim sisteminde görev yapan danışmanların rolleri konulu araştırma sonucuna göre; açıköğretim sisteminin sağlıklı bir şekilde işlemesi için, danışmanların uzaktan eğitim konusunda yetişmesi ve bu sistemde görev yapan diğer öğretmenlerle işbirliği yapması gerekmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre en önemli görevleri öğrencilerin öğrenmelerine rehberlik etmek ve onların karşılaştıkları psikolojik, yönetsel ve eğitsel içerikli problemleri çözmek olan danışmanların yerine getirmekle yükümlü oldukları diğer görevler şunlardır.

Eğitim etkinliklerinin planlanıp, programlanmasına yardım etmek, ders programı, organizasyon ve çocuklarla ilgili olan haftalık tartışmaları yönetmek, çocukları gözlemleyen ve denetleyen öğretmenlere yardımcı olmak, öğretmenler ile idari personel ve uzmanlar ile öğretmenler arasındaki bağlantıyı sağlamak, anne-babalara eğitim programını anlatmak ve onlara katılabilecekleri faaliyetleri göstermek.

Sylvia ve Herbert (1975) tarafından yapılan araştırmada; geleneksel ilköğretim okullarına ve açık ilköğretim okullarına kayıtlı olan öğrencilerin etkileşimli davranışlarındaki farklılıklar ortaya konulmuştur. Araştırma sonucunda açık ilköğretim okullarına kayıtlı öğrencilerin daha çok bağımsız, kendine güvenen araştırmacı ve yaratıcı davranışları gösterdikleri saptanmıştır. Geleneksel ilkokullarda çalışan öğretmenler; kendi öğrencilerinin konuları kendilerine ve arkadaşlarına sorarak öğrendiklerini belirtirken; açık ilköğretim okullarında yüzyüze eğitim faaliyetlerini yürüten danışman öğretmenler, açık ilkokul öğrencilerinin bireysel olarak araştırma yoluyla öğrenme çabası içinde olduklarını belirtmişlerdir.

Thiele (1981) tarafından yapılan araştırmada; Avustralya'nın Queensland Üniversitesi'nde öğrenimlerini dışarıdan sürdüren öğrencilerin danışmanlık ihtiyaçları değerlendirilmiştir. Öğrencilerle onların özellikleri, problemleri, yardım ihtiyaçları, servislerin kullandıkları bölümleri ve uzaktan öğrenim konusunda görüşülmüştür. Bu amaçla 1589 adet anket postalanmış ancak 1245'i geri dönmüştür. Cevaplar öğrencilerin kayıt öncesinde derslerin planlanması hakkındaki öneriler ve konular hakkındaki bilgiyi basılı formlar veya kişisel görüşmelerle almak istediklerini göstermektedir. Ayrıca öğrenciler kişisel performansları hakkında bilgi almak ve öğretim elemanları ile daha fazla kişisel etkileşim kurmak istemektedir. Araştırmada öğrencilerin çalışma yeteneklerinin geliştirilmesi, sınavlara hazırlanmaları ve kayıt öncesinde rehberlik almaları gerektiği şeklinde öneriler getirilmiştir.

Perry (1984) tarafından hem Amerika Birleşik Devletleri'nde hem de diğer Avrupa ülkelerinde yaptığı uzaktan yüksek eğitim anketlerinde, mektupla eğitimin bu tip öğretimin belkemiği olduğu belirlenmiştir. Çoğunun ortaokul ve lise sonrası düzeyinde olduğu 468 uluslararası program anketinde, %95'in üzerinde yetişkinin mektupla eğitim yaptığını bulmuştur. Çoğu program, en yaygın elektronik ortamın (telefonun yanı sıra) sesli ortamların da dahil olduğu çoklu ortam kullandığı ortaya çıkmıştır. Bölgesel okullar, deneysel çalışmalar, çalışma merkezleri ve bölgesel hizmetler; ankete cevap veren programların yaklaşık %25'inde ileti sistemlerinin parçaları olarak görülmüştür.

Kelly (1986) tarafından Avustralya'da yapılan araştırmada Queensland Üniversitesi, sürekli ve uzaktan eğitim öğrencilerinin çalışma materyallerine karşı tutumları incelenmiştir. Yapılan çalışmada bölgesel ve merkezi destek servisleri de değerlendirilmiş ve toplam 397 öğrenciden; 1) Öğrenci karakteristikleri, yaş, cinsiyet, ortalama başarı seviyesi, kaydolunan programlar ve uzaktan eğitimdeki yıl sayıları, 2) Çalışma anlayışları, uzaktan eğitimin seçilme nedeni ve konu alanları, 3) Çalışma şekilleri, öğrencilerin eski deneyimleri ve kapalı-açık kampus veya tam zamanlı çalışma ile ilgili tercihleri, 4) Bölgesel merkezler, kütüphaneler, çalışma merkezleri ,bire bir öğretim, çalışma grupları ve diğer öğrencilerle etkileşimleri, 5) Ev ödevleri ve sınavlara ilişkin tutumları ile ilgili bilgiler toplanmıştır.

Araştırmada öğrencilerin %89.39'unun birebir öğretimden, %88.31'inin bireysel etkileşimden, %94.21'inin öğretmenlerinden, %93.66'sının idari elemanlardan, 84.62'sinin de telefonla öğretimden memnun oldukları saptanmıştır.

Thorpe ve diğerleri (1986) tarafından İngiltere'de yapılan araştırmada 1985 yılı süresince Açık Üniversite öğrencileri ve öğretmenlerinin üniversitedeki çalışmalar ile ilgili algılamaları ve servisler ile ilgili görüşleri alınmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin üniversite öğretmenleriyle kişisel etkileşim ve iletişim kurulmasını çok önemli olarak algıladıkları belirlenmiştir. Ayrıca araştırmada özel öğretici veya özel öğretici danışmanların en önemli rolünün öğrencilerle temasta bulunmak ve onlarla etkileşim sağlamak olduğu belirlenmiştir.

Dekkers ve diğeri (1988) tarafından yapılan araştırmada Avustralya'daki üç düzeyde yüksek eğitim veren, altı yüksek öğretim kurumu maliyet ve kullanılabilirlik açılarından incelenmiştir. Araştırma verileri öğrenci anketleri, öğrencilerle görüşmeler, kurum anketleri ve her bir kurumun üyeleri ile yapılan görüşmelerden elde edilmiştir. Araştırmanın özel amaçları; 1) Bina türlerini ve çalışma merkezlerinin düzeyini ve kullanım tipini temsil etmek, 2) Öğrencilerin ve kurumların binalar ve servisler hakkındaki ihtiyaçlarını tespit etmek, 3) Binalar ve servisler için sağlanan maliyetleri tespit etmek, 4) Çalışma merkezleri için sağlanan binalar, imkanlar ve bireysel çalışma merkezlerinde iletişim ağları düzenlenmesi ile ilgili öneriler getirmektir.

Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin çok büyük bir kısmı yüzyüze oturumları tercih etmelerine karşın diğeri iletişim biçimlerine tamamen karşı değildir. Öğrencilerin %48'i telefonla öğretim, %20'si birebir öğretim, %19'u mektuplar, %2'si e-mail, %3'ü faks, %3'ü ise telefonla birebir öğretimi tercih etmektedir.

Scriven (1988) tarafından Avustralya'da yapılan araştırmada; Brisbane Koleji yüksek eğitiminin çalışma biçimi incelenmiş ve 397 öğrenciye anketler posta ile gönderilmiştir. Anketler aracılığı ile genel bilgiler, çalışma biçimleri ve tercihleri hakkında bilgi, çalışma materyalleri, araç-gereçler, çalışma merkezleri, diğeri öğrenciler, öğreticiler ve idarecilerle etkileşim, telefonla birebir öğretim, telekonferans ve kütüphane servislerinden yararlanma ve değerlendirme kriterleri ile ilgili bilgiler toplanmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre; öğrencilerin %43.4 idari kriterler, %28'i de çalışma yeteneği ile ilgili bilgiler almak istemektedir. Öğrencilerin %92'sinin ev ödevleri ve sınavları yararlı bulduğu, %69.2'sinin basılı materyallerle ilgili bir problem yaşamadığı ve %74.7'sinin yüzyüze, telefon ile ya da mektuplar aracılığı ile özel öğreticilerle iletişim kurdukları belirlenmiştir. Araştırmada ders materyallerinin daha kaliteli olması, çalışma merkezleri ve servislerinin daha kullanılabilir olması, telefonla öğretimde ve telekonferanslarda daha fazla sayıda öğreticinin görevlendirilmesi önerilmiştir.

Burge ve diğeri (1991) tarafından Kanada'da yapılan araştırmada; Ontario'daki dört niversitenin uzaktan eğitim programları incelenerek var olan özel öğreticiler ve öğrencilerden bilgiler toplanmıştır. Toplam 84 zel öğretici ve 447 ğrenci anketleri cevaplamıştır. Fiziksel ve demokratik özel öğretici rolleri, öğreticilerin öğrenciler üzerindeki etkileri, öğretici ve öğrenciler arasındaki etkileşim ve uzaktan eğitimin geleceği ile ilgili bilgiler toplanmıştır. Cevaplar analiz edildiğinde; uzaktan eğitim ğrencilerinin uygun olmayan bir iletişim metodunu kullandığı, özel öğretici ve öğrenciler arasındaki iletişimin tek yönlü olarak gerçekleştiği, bu durumun öğrencilerde yetersizlik yarattığı ve soğuk bir eğitimsel çevrenin olduğu saptanmıştır. Ayrıca zel öğreticilerin yardımlarının öğrenciler üzerinde etkili olduğu ve öğrencilerin yalnızlık duygusu hissettikleri de belirlenen bulgular arasındadır.

Araştırmada zel öğreticilere öğrencilere yeterince faydalı olabilmeleri için verdikleri dersleri anketler ile değerlendirmeleri, öğrencilerin düzenli bir şekilde katılabilecekleri sınıf toplantılarının düzenlenmesi ve telefon ile bilgisayar konferanslarından yararlanılması önerilmiştir.

Yapılan araştırmalara genel olarak bakıldığında açıköğretim uygulamalarında ğretmen ve ğrenci görüşlerinin farklı olduğu ve öğrencilerin açıköğretimde akademik danışmanlık hizmetleri ile ilgili beklentilerinin daha fazla olduğu görülmüştür. Ayrıca Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında yürütülen akademik danışmanlık hizmetleri konusunda ise araştırma yapılmadığı görülmüştür.

BÖLÜM 3

Yöntem

Bu bölümde araştırma modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve verilerin analizi ve yorumlanması bölümleri bulunmaktadır.

Araştırma Modeli

Oyster ve arkadaşlarına (1987) göre mevcut durumu en iyi betimleyen araştırma modeli tarama modelidir. Tarama modelleri geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 1991, s.77). Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında akademik danışmanlık hizmetlerinin etkililiğini değerlendirme konulu bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır.

Coolican (1990)'a göre anket tekniği, mevcut durumu ortaya çıkarmak veya bir konu hakkında davranış kalıplarını ortaya koymak açısından ideal bir yoldur. Araştırmada Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında yürütülen yüzyüze eğitim etkinlikleri ve akademik danışmanlık hizmetlerinin etkililiğini saptamak amacıyla ilgili literatür taranmış ve uzman görüşlerine de başvurularak yüzyüze eğitim gören öğrencilere uygulanmak üzere bir anket formu geliştirilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü bünyesindeki Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programına kayıtlı öğrenciler ile (Kız Meslek Lisesi, Endüstri Meslek Lisesi, Ticaret Meslek Lisesi ve İmam Hatip Lisesi) bu okullarda akademik danışmanlık hizmetlerini yerine getiren öğretmenler oluşturmaktadır. Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nden edinilen bilgilere göre 2005-2006 eğitim-öğretim yılında Ankara ilinde Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programına devam eden ve yüzyüze eğitim gören kayıtlı öğrenci sayısı 2763'tür.

Ancak araştırmanın araştırmacının imkanları ile yürütülebilmesi için (verilere ulaşılabilirlik, ekonomiklik, kontrolün sağlanmasındaki güçlükler vb. nedenlerle) 2005-2006 ğretim yılında Ankara ili Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında dört ayrı okul türüne devam eden öğrencilerden her okul türü için 150 ğrenci olmak üzere toplam 600 ğrenci yansız örnekleme kuralına göre seçilmiştir. Bu dört okul türünde çalışan öğretmenlerin tümüne anket uygulanmıştır.

Çizelge 4

**AçIKöğRETİM LİSESİ MESLEKİ AçIKöğRETİM PROGRAMI
AKADEMİK DANIşMANLIK HİZMETLERİNİN ETKİLİLİğİNİ
DEğERLENDİRME ANKETİNİN UYGULANDIğI ğRETMEN VE ğRENCİ
SAYILARI**

GRUPLAR	Endüstri Meslek Lisesi	İmam Hatip Lisesi	Kız Meslek Lisesi	Ticaret Meslek Lisesi	Toplam
Öğretmen	30	30	30	30	120
Öğrenci	150	150	150	150	600

Verilerin Toplanması

Araştırmanın kuramsal yapısını ve ihtiyaç duyulan verileri toplamada kullanılacak anketi geliştirmek amacı ile araştırmanın sınırlılıkları ve amaçları çerçevesinde yurt içinde ve dışındaki yazılı kaynaklara ulaşılmaya çalışılmış ve ilgili olanlar seçilmiştir. Akademik danışmanlık hizmetlerinin etkililiği ile ilgili

olarak bir önerme havuzu oluşturulmuştur. Geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılarak oluşturulan ankette yer alan maddeler beşli derecelendirme ölçeği ile yapılandırılmış ve ölçek belirlenen önermeye katılma düzeyini saptamak için "Tamamen Katılıyorum" dan , "Hiç Katılmıyorum" a doğru sıralanmıştır.

Anket kişisel bilgiler ve akademik danışmanlık hizmetleri ile ilgili önermelerden oluşan iki bölüme ayrılmıştır. Öğrencilere göre hazırlanan anket hedef gruba uygun sözcüklerle öğretmenlere de uyarlanmıştır, anlamlı bir değişiklik olmamıştır. Ancak kişisel bilgilerdeki sorular hedef grup dikkate alınarak farklılaştırılmıştır.

Anketin birinci bölümünde kişisel bilgilere ait altı soru, ikinci bölümde 28 adet beşli derecelendirme türü önerme bulunmaktadır. Anketin daha fazla sayıda öğrenciye ve 28 adet beşli derecelendirme türü önermelerin her iki gruba da uygulanacağı göz önünde tutularak öğrenci anketi soruları faktör analizine tabi tutulmuştur. Yirmi sekizinci maddenin yük değeri tüm faktörlerde birbirine yakın yüksek değerler verdiği için bu madde ölçekten çıkmıştır. Ölçekte kalan 27 madde tekrar analiz edilmiştir.

Aynı anlamı veren ve tekrarlanan maddeler elenmiş ve madde sayısı 27 'ye düşürülerek anket tekrar düzenlenmiştir. Öğrencilere göre hazırlanan anket hedef gruba uygun sözcüklerle danışmanlara uyarlanmış, anlamda bir değişikliğe neden olunmamıştır. Ancak kişisel bilgilerdeki sorular, hedef grup dikkate alınarak farklılaştırılmıştır. Böylece düzenlenen anketler yapı ve kapsam geçerliliği çerçevesinde konu, dil ve araştırma uzmanlarının görüşlerine sunulmuştur. Uzmanların veri toplama araçları ile ilgili görüş ve önerileri değerlendirilerek bu düzenlemeye gidilmiş ve anketlerdeki bazı maddeler atılırken bazıları birleştirilip , geliştirilmiştir. Kişisel bilgiler ile birlikte öğrenci anketi 37, öğretmen anketi 36 maddeden oluşmuştur.

Düzenlenen anketler uzman görüşlerine sunulmuş ve eleştiriler doğrultusunda veri toplama aracına son şekli verilmiştir. Anket MEB tarafından izin verilen 5 numaralı çizelgede belirtilen okullarda araştırmacının kendisi tarafından uygulanmıştır.

Çizelge 5
AÇIKÖĞRETİM LİSESİ MESLEKİ AÇIKÖĞRETİM PROGRAMI AKADEMİK
DANIŞMANLIK HİZMETLERİNİN ETKİLİLİĞİNİ DEĞERLENDİRME
ANKETİNİN UYGULANDIĞI OKULLAR LİSTESİ

1	Anafartalar Ticaret Meslek Lisesi
2	Ankara Ticaret Meslek Lisesi
3	Yıldırım Beyazıt Endüstri Meslek Lisesi
4	Yapı Meslek Lisesi
5	İskitler Endüstri Meslek Lisesi
6	Ulus Endüstri Meslek Lisesi
7	Atatürk Kız Meslek Lisesi
8	Zübeyde Hanım Kız Meslek Lisesi
9	Keçiören Kalaba Kız Meslek Lisesi
10	Tevfik İleri İmam Hatip Lisesi

Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Literatür taraması ile toplanan veriler araştırmanın amacı ve sınırlılıkları çerçevesinde kuramsal yapının oluşturulmasında kullanılmıştır.

Araştırma amaçlarına ulaşabilmek amacıyla oluşturulan anket formlarının öğrenci ve danışman gruplarına uygulanmasından elde edilen veriler kod tablosuna uygun bir şekilde kodlanmış ve doğruluğu kontrol edilmiştir. Bu aşamadan sonra kod tablosundaki SPSS For Windows (Statistical Package For The Social Science) paket programının EDİT ekranına girilmiş ve verilerin doğruluğunu kontrol amacıyla bilgisayar çıktısı alınarak kod tablosuyla karşılaştırılmıştır. Doğruluğu kontrol edilen veriler çözümlenmiştir. Analizde araştırmanın alt amaçlarına ulaşabilmek için öğrenci ve öğretmenlerin görüşlerini saptamak amacıyla aritmetik ortalama (\bar{X}), kullanılmıştır. Aritmetik ortalama ile öğrenci ve öğretmenlerin anketlerin 2. bölümlerindeki likert türü önermelere hangi düzeyde katıldıkları incelenmiş,

görüşler arasında fark olup olmadığı ilişkisiz t testi kullanılarak belirlenmiş ve anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır. Madde başında belirlenen ortalama puanlar, her maddenin ifade ettiği konuya öğrenci ve öğretmenlerin katılım düzeylerinin bir göstergesi olarak yorumlanmıştır. Anketin seçenekleri, bunların sınırlılıkları ve verilen ağırlıklar aşağıda gösterilmiştir (5-1= $\rightarrow 4/5=0.80$).

Verilen Ağırlık Seçenekler	Ortalama Ağırlığı	Yüzde Aralığı
1-Hiç Katılmıyorum	1.00-1.79	%20-%36
2-Ortadan Az Katılıyorum	1.80-2.59	%36.01%52
3-Orta Düzeyde Katılıyorum	2.60-3.39	%52.01%68
4-Ortadan Çok Katılıyorum	3.40-4.19	%68.01%84
5-Tamamen Katılıyorum	4.20-5.00	%84.0%100

Yorumlamada Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programındaki akademik danışmanlık hizmetlerinin etkililiğine ilişkin önermelerden” Tamamen Katılıyorum” ve “Ortadan çok katılıyorum” aralığında yer alan önermeler kişilerin katıldığı ”Orta düzeyde katılıyorum” aralığında yer alan önermelerde kararsız kalındığı veya fikir sahibi olunmadığı, “Ortadan az Katılıyorum” ve “Hiç Katılmıyorum” aralığında yer alan önermelere ise katılımın olmadığı veya olumsuz olarak değerlendirildiği şeklinde yorumlanmıştır.

Anket formlarında yer alan kişisel bilgiler ve akademik danışmanlık hizmetlerinin etkililiğine ilişkin önermeler doğrudan çözümleme tekniklerinden frekans(f) ve yüzde (%) kullanılarak tablolaştırılmış ve yüzdelik değerlerinin yoğunluğu dikkate alınarak yorumlanmıştır.

Oluşturulan çizelgelerden önce giriş ifadesi yazılmış, daha sonra da çizelge içerisinde gerekli sayısal değerler verilmiştir. Elde edilen verilerin istatistiksel ve mantıksal yorumunun yapılması yanı sıra literatürden elde edilen bulgular ile de ilişki kurulmuştur.

Öğrenci ve öğretmenlerin anketlerin ikinci bölümlerinde yer alan önermelere verdikleri yanıtların anlamlı bir şekilde farklılık gösterip

göstermediği iki grubun aritmetik ortalamalarının karşılaştırılmasında yaygın bir şekilde kullanılan ilişkisiz t testi ile kontrol edilmiştir.

Öğrencilerin akademik danışmanlık hizmetlerinin etkililiği ile ilgili görüşleri arasında; cinsiyet, okul, yaş, medeni durum ve iş değişkenlerine göre farklılık olup olmadığı ise ilişkisiz t testi ve ANOVA teknikleri kullanılarak çözümlenmiştir.

Oluşturulan çizelgelerden önce giriş ifadesi yazılmış, daha sonra da çizelge içerisinde gerekli sayısal değerler verilmiştir. Elde edilen verilerin istatistiksel ve mantıksal yorumu yapılmış ve ilgili literatürden elde edilen bulgular ile de ilişki kurulmuştur. Yapılan anlamlılık testlerinde $q=0,05$ düzeyinde anlamlı çıkan maddeler tabloda gösterilmiştir.

BÖLÜM 4

BULGU VE YORUMLAR

Bu bölümde açıköğretim lisesi mesleki açıköğretim programında yüzyüze eğitim ve akademik danışmanlık hizmetlerinden yararlanan öğrenciler ile bu hizmetleri veren öğretmenlerin bu hizmetlerin etkililiği ile ilgili düşüncelerinden elde edilen verilerin analizi sonucunda ortaya çıkan bulgular ve bunlara ilişkin yorumlar, literatür taraması sonucu elde edilen bulgular ile birlikte verilmiştir.

Elde edilen bulgular araştırmanın alt amaçları dikkate alınarak aşağıdaki şekilde gruplandırılmıştır:

1-Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programına devam eden öğrencilerin;

- a- Kişisel özellikleri ile ilgili bulgu ve yorumlar.
- b- Hizmetlerin etkililiğine ilişkin görüşleri ile ilgili bulgu ve yorumlar.
- c- Akademik danışmanlık hizmetlerinin etkililiğine ilişkin görüşleri arasında yaş, cinsiyet, çalışma durumu ve devam ettiği program değişkenlerine göre fark olup olmadığına ilişkin bulgu ve yorumlar.

2-Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında akademik danışmanlık hizmeti veren öğretmenlerin

- a-Kişisel özellikleri ile ilgili bulgu ve yorumlar.
- b- Hizmetlerin etkililiğine ilişkin görüşleri ile ilgili bulgu ve yorumlar.

1-ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRENCİLERLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR.

Bu bölümde akademik danışmanlık ve yüzyüze eğitim hizmetlerine ilişkin bulguların daha iyi anlaşılmasına ve yorumlanabilmesine yardımcı olacağı düşüncesiyle öğrencilerin kişisel özelliklerine, hizmetlerin etkililiğine ilişkin görüşlerine ve bu görüşler arasında cinsiyet, yaş, çalışma durumu ve devam ettiği program değişkenlerine göre fark olup olmayışı ile ilgili bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

A-Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Kişisel Özellikleri İle İlgili Bulgu ve Yorumlar.

Bu alt bölümde araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine , yaş dilimlerine ,çalışma durumlarına,medeni durumlarına ilişkin bulgu ve yorumlar verilmiştir.

1-Cinsiyet: Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı ve yorumlar çizelge 6'da gösterilmiştir.

Çizelge 6

ÖĞRENCİLERİN CİNSİYETLERİNE GÖRE DAĞILIMLARI

Cinsiyet	f	%
Kadın	313	52.2
Erkek	287	47.8
Toplam	600	100

Çizelge 6'da görüldüğü gibi öğrencilerin %52.2'si kadın,%47.8'i ise erkektir. Daha önce Ulusoy (1999) tarafından yapılan araştırmada da %53.19'u kadın, %46.81'i erkek olmak üzere benzer bir sonuç bulunmuştur. Kız öğrencilerin sayısının erkeklerle eşit veya daha fazla sayıda olması kızların eğitim görme taleplerinin artması ile açıklanabilir.

2-Devam ettiği program: Öğrencilerin devam ettikleri Mesleki Açıköğretim Programı çizelge 7’de verilmiştir.

Çizelge 7

ÖĞRENCİLERİN KAYITLI OLDUKLARI MESLEKİ AÇIKÖĞRETİM PROGRAMINA GÖRE DAĞILIMLARI

Kayıtlı olunan okul	f	%
Endüstri Meslek Lisesi	150	25,0
İmam Hatip Lisesi	150	25,0
Kız Meslek Lisesi	150	25,0
Ticaret Meslek Lisesi	150	25,0
Toplam	600	100

Çizelge 7’ye göre her okul türü için 150 olmak üzere eşit sayıda , yani her okul türü için %25 öğrenci sayısı çıkmıştır. Araştırmada 4 ayrı okul türüne devam eden öğrencilerin sayısının eşit olması sonucu ise her okul türü için eşit sayıda öğrenciye anket uygulanmasından kaynaklanmıştır.

3-Yaş dilimi:Öğrencilerin yaşlarına göre dağılımları çizelge 8’de verilmiştir.

Çizelge 8

ÖĞRENCİLERİN YAŞ DİLİMLERİNE GÖRE DAĞILIMLARI

YAŞ DİLİMİ	f	%
20 ve Altı	207	34,5
21-25	261	43,5
26-30	77	12,8
31-35	31	5,2
36-40	12	2,0
41 ve Üzeri	12	2,0
Toplam	600	100

Çizelge 8'e göre öğrencilerin %34,5'i 20 ve altı, %43,5'i 21-25, %12,8'i 26-30, %5,2'si 31-35, %2,0'ı 36-40 ve % 2,0'ı ise 41 ve üzeri aralığında yer almaktadır.

Çizelge 8 incelendiğinde öğrencilerin %43,5 ile büyük bir çoğunluğunun 21-25 yaş aralığında olduğu; toplamda ise % 65,5'inin 20 yaş ve üzeri yani örgün ortaöğretim yaş sınırını aştığı görülmektedir. Bu durum Teker (1996), Akyürek (1998) ve Dere (2002) tarafından yapılan araştırma bulguları ile paralellik göstermektedir. Bu durum öğrencilerin büyük çoğunluğunun çeşitli nedenlerle ortaöğretime devam edememiş bireylerden oluştuğunu göstermektedir.

Çizelge 8'e göre 31 yaşından sonra Açıköğretim Lisesine katılım oranının düştüğü ve belli bir yaştan sonra lise eğitimi için isteğin azaldığı söylenebilir.

4-Medeni durum: Çizelge 9'da öğrencilerin medeni durumlarına göre dağılımları bulunmaktadır.

Çizelge 9

ÖĞRENCİLERİN MEDENİ DURUMLARINA GÖRE DAĞILIMLARI

Medeni Durum	f	%
Evli	174	29,0
Bekar	426	71,0
Toplam	600	100,0

Çizelge 9'a göre Açıköğretim Lisesine devam eden öğrencilerin %29,0'ı evli,%71,0'ı ise bekar olduğu görülmüştür. Bu durum Teker (1996), Ulusoy (1999) ve Akyürek (1998) tarafından yapılan araştırma sonuçları ile tutarlı görülmektedir.

Öğrencilerin büyük çoğunluğunun bekar olması bekar kişilerin öğrenciliğin gerektirdiği sorumlulukları (Hafta sonları ve hafta içi akşam geç saatlere kadar yüzyüze eğitim görme zorunluluğu) daha rahat yerine getirebilecekleri için evlilere oranla daha fazla sayıda olduklarını göstermektedir.

5-Çalışma durumu: Çizelge 10'da öğrencilerin çalışıp çalışmadıklarına göre dağılımları gösterilmiştir.

Çizelge 10

ÖĞRENCİLERİN ÇALIŞMA DURUMLARINA GÖRE DAĞILIMLARI

Çalışma Durumu	f	%
Çalışıyor	288	48,0
Çalışmıyor	312	52,0
Toplam	600	100,0

Çizelge 10 incelendiğinde öğrencilerin %48'inin çalıştığı, %52,0'ının ise çalışmadığı görülmektedir. Daha önce yapılan bazı araştırmalarda çalışan ve çalışmayan öğrenci yüzdelerinde farklılıklar görülmektedir.Örneğin Aypay (1995) tarafından yapılan "Açıköğretim Lisesi GAP Bölgesinde Bir İl Örneği" adlı araştırmada öğrencilerin %71,1'i çalışırken, %28,9'u çalışmamaktadır. Teker,in (1996) "Açıköğretim Lisesi Örneği" araştırmasında ise çalışanların oranı %60,6, çalışmayanların oranı %39'40 olarak bulunmuştur. Akyürek (1998) tarafından yapılan "Açıköğretim Lisesi Öğrencilerinin Öğretime İlişkin Sorunlarının Belirtilmesi" adlı araştırmada ise %47,7'si çalışmakta 52,3'ü ise çalışmamaktadır. Son olarak Dere (2002) tarafından yapılan "Açıköğretim Lisesine Kayıtlı Engelli Öğrencilerin Sisteme İlişkin Görüş ve Beklentilerinin Değerlendirilmesi" adındaki araştırma sonuçları da Akyürek ve bu araştırma ile çok yakın sonuçlar vermiştir.

Araştırmada çalışan ve çalışmayan öğrencilerin oranları arasında çok fazla bir fark bulunmamaktadır. Alkan (1987)'a göre öğrencilerin sisteme giriş nedenlerinin başında çalışarak okuma gereksiniminin geldiği göz önüne alınırsa bu durumun beklenen bir durum olduğu söylenebilir. Çalışmayan öğrencilerin sayısındaki yoğunluk ise öğrencilerin liseyi bitirerek iş bulmak istemeleri ile açıklanabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin durumu genel hatlarıyla özetlenecek olursa öğrencilerin yarıdan çoğu çalışıyor, 21-25 yaş aralığında ve bekar durumdadır. Kız ve erkek öğrencilerin sayısı birbirine yakındır.

B-Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Hizmetlerin Etkililiğine İlişkin Görüşleri İle İlgili Bulgu Ve Yorumlar.

Öğrencilerin hizmetlerin ne derece etkili bir şekilde yerine getirildiğine ilişkin görüşleri ile ilgili bulgu ve yorumlar çizelge 11’de gösterilmiştir.

Çizelge 11

ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK DANIŞMANLIK HİZMETLERİNİN ETKİLİLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Madde No	AÖL. Mesleki AÖP Akademik Danış.ve Uyg Hizm Değ.Yönelik Önermeler	N	\bar{X}	SS	Sıra Değeri
1	Çeşitli öğretim yöntem ve teknikleri uygun şekilde kullanılmaktadır.	600	3.55	1.33	17
2	Uygun ölçme değerlendirme yöntemi seçilmektedir.	600	3.51	1.32	19
3	Öğrenciye geribildirim sağlanmaktadır.	600	3.67	1.41	12
4	Öğrencilerle etkili bir iletişim kurulmaktadır.	600	3.52	1.37	18
5	Sınıfların havalandırma ve ısınması yeterlidir.	600	3.10	1.51	22
6	Sınıflar yeterince aydınlıktır.	600	3.91	1.33	7
7	Sınıftaki masa ve sıralar öğrenciye uygundur.	600	3.70	1.42	11
8	Ses tonu etkili bir biçimde kullanılmaktadır.	600	3.87	1.23	9
9	Kişisel ve derslerle ilgili sorunlar çözülmeye çalışılmaktadır.	600	3.14	1.48	21
10	Öğrenciler sorunlarını paylaşmaya isteklidir.	600	3.40	1.44	20
11	Ders dışı zamanlarda görüşebilme imkanları vardır.	600	2.78	1.47	23
12	Uygun araç-gereç ve materyaller kullanılmaktadır.	600	3.64	2.13	13
13	Ders planlanan sürelerde gerçekleştirilmektedir.	600	3.87	1.26	9
14	Ders için ayrılan gün ve saatler uygundur.	600	3.62	1.43	14
15	Derse ön hazırlık yaparak gelmektedir.	600	3.90	1.20	8
16	Dersin amacını belirtir.	600	4.05	1.16	3
17	Dersler kalabalık bir sınıf ortamında yapılmaktadır.	600	2.12	1.36	24
18	Öğrencilerin bir sonraki derse nasıl hazırlanacağını açıklamaktadır.	600	3.59	2.52	16
19	Öğrencileri sınava hazırlamaktadır.	600	3.94	2.40	6
20	Öğrencinin derse karşı dikkatini çekmektedir	600	3.91	1.12	7
21	Öğretmen anlatacağı dersle ilgili bilgilere sahiptir.	600	4.40	.948	1
22	Öğrencilerin sorularına doğru yanıtlar	600	4.26	1.087	2

	vermektedir.				
23	Sınıf içinde uyulacak kurallar belirlenmiştir.	600	4.01	1.17	5
24	Öğrencilerin ilgi ve ihtiyacını dikkate almaktadır.	600	3.61	1.26	15
25	Yetişkin eğitimi ve özellikleri konusunda bilgilidir.	600	3.78	1.24	10
26	Öğretmen öğrencilerin isim olarak tanımaktadır.	600	4.02	1.19	4
27	Öğrenciler dersi dikkatli dinlemektedirler.	600	3.61	1.34	14

Çizelge 11 incelendiğinde ,öğrencilerin **“Çeşitli öğretim yöntem ve teknikleri uygun şekilde kullanılmaktadır”**. İfadesine orta düzeyin üstünde ($\bar{X}=3.55$) katıldıkları görülmektedir. Bu bulguya dayanarak Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında yüzyüze eğitim veren öğretmenlerin öğretim yöntem ve tekniklerine uygun ders işledikleri ve yöntem-teknik kullanma becerilerinin yeterli olduğu söylenebilir.

Çizelge 11'e göre **“Uygun ölçme değerlendirme yöntemi seçilmektedir”**. İfadesine öğrencilerin orta düzeyin üstünde ($\bar{X}=3.51$) katıldıkları anlaşılmaktadır. Bu bulguya göre Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında yüzyüze eğitim veren öğretmenlerin ders sonunda yaptıkları ölçme değerlendirme faaliyetlerinde başarılı oldukları düşünülmektedir.

Çizelge 11'e göre **“Öğrenciye geribildirim sağlanmaktadır”**. İfadesine öğrencilerin ortadan çok ($\bar{X}=3.67$) düzeyde katıldıkları görülmüştür. Bu bulguya dayanarak öğretmenlerin öğrencilere derslerle ilgili her türlü faaliyetler hakkında dönüt sağlamak konusunda yeterli oldukları belirtilebilir.

Çizelge 11'e bakıldığında **“Öğrencilerle etkili bir iletişim kurulmaktadır”**. İfadesine öğrencilerin ortanın üstü düzeyde ($\bar{X}=3.52$) katılım gösterdikleri saptanmıştır. Bu bulguya göre öğretmenlerin öğrencilerle olan etkileşimlerinin yeterli olduğu düşünülmektedir.

Çizelge 11 incelendiğinde **“Sınıfların havalandırma ve ısınması yeterlidir”**. İfadesine öğrencilerin katılım düzeyi ($\bar{X}=3.10$) ile orta düzeydedir. Bu da öğrencilerin sınıfların iyi ısınması ve temiz havalı olması ile ilgili

düşüncelerinin netleşmediği ve bu konuda çok olumlu görüşlere sahip olmadıkları şeklinde yorumlanabilir.

Çizelge 11'de "**Sınıflar yeterince aydınlıktır**". İfadesine katılım düzeyleri açısından öğrencilerin ortadan çok katıldıkları ($\bar{X}=3.91$) saptanmıştır. Bu bulguya dayanarak Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında yüzyüze eğitim yapılan okullarda dersliklerin aydınlatılmasıyla ilgili bir problem yaşanmadığı söylenebilir. Derslerin büyük bir oranının akşam saatlerinde yapıldığı düşünülduğünde bu olumlu bir durumdur.

Çizelge 11'de "**Sınıftaki masa ve sıralar öğrenciye uygundur**". İfadesine öğrencilerin ortanın üstü bir düzeyde katıldıkları ($\bar{X}=3.70$) görülmüştür. Bu bulguya göre çoğunluğu örgün öğretim yaşını geçmiş belli bir yaşın üzerinde olan öğrenciler sınıflardaki masa ve sıralardan memnundur.

Thompson (1995)'a göre sınıf ortamındaki masa ve sıraların öğrenci davranışlarını etkilediği düşünülürse sıra ve masaların öğrenciye uygunluğu konusunda öğrencilerin bir sorun yaşamadıkları anlaşılmaktadır.

Çizelge 11'de "**Ses tonu etkili bir şekilde kullanılmaktadır**". İfadesine öğrencilerin ortanın üstünde ($\bar{X}=3.87$) katılım gösterdikleri belirlenmiştir. Bu bulguya bakıldığında Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında yüzyüze eğitim yapılan okullarda görevli öğretmenler ders anlatırken ses tonunu doğru bir şekilde kullanmaktadırlar. Bu, ders içeriğinin öğrencilere etkili bir şekilde sunulması açısından önemlidir.

Çizelge 11'e göre "**Kişisel ve derslerle ilgili sorunlar çözülmeye çalışılmaktadır**". İfadesine öğrencilerin orta düzeyde ($\bar{X}=3.14$) katıldıkları görülmüştür. Bu bulguya dayanarak Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında yüzyüze eğitim yapılan okullarda görevli öğretmenlerin öğrencilere ders anlatmak dışında onların çeşitli sorunların çözmeye çalışmak, sadece derslerde değil ders dışında da onlarla ilgilenmek konusunda yetersiz kaldıkları söylenebilir.

Çizelge 11'de "**Öğrenciler sorunlarını paylaşmaya isteklidirler**". İfadesine öğrencilerin ortanın üstünde ($\bar{X}=3.40$) bir değerde katıldıkları görülmüştür. Bu bulguya göre öğrencilerin öğretmenleriyle ders dışındaki konularda da iletişime geçmeye hazır oldukları fakat bir önceki önermeye de dayanarak öğretmenlerinde aynı isteği göremedikleri söylenebilir.

Çizelge 11'e göre "**Ders dışı zamanlarda görüşebilme imkanı vardır**". İfadesine öğrencilerin orta düzeyde katıldıkları ($\bar{X}=2.78$) görülmüştür. Bu bulguya dayanarak öğretmenlerin yüzyüze eğitim verdikleri saatler dışında görüşme konusunda isteksiz davrandıkları ifade edilebilir.

Burge ve diğerleri (1991) tarafından yapılan bir araştırmada öğrencilerin %69.9'u ihtiyaç duyduklarında özel öğreticileri ile yüzyüze gelemediklerini belirtmişlerdir. Özbilgin (1996) tarafından yapılan araştırmada uzaktan öğretim öğrencilerinin sorularına yanıt almak için uzun bir süre beklemesinin öğrenmeyi olumsuz yönde etkilediği görülmüştür. Demiray (1996) tarafından yapılan bir başka araştırmada ise akademik danışmanlar öğrencilerinin ne zaman desteğe olduğu konusunda bilgilendirilmelerinin çok önemli olduğunu belirtmişlerdir. Bu araştırmalar doğrultusunda öğrencilerin ders dışı görüşme isteklerine cevap verebilecek bir düzenlemeye gidilmesi uygun olacaktır.

Çizelge 11'de "**Uygun araç-gereç ve materyaller kullanılmaktadır**". İfadesine öğrencilerin ortanın üstü ($\bar{X}=3.64$) düzeyde katıldıkları belirlenmiştir. Bu bulguya göre Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında görevli öğretmenlerin işledikleri dersin içeriğine uygun araç-gereç ve eğitimi zenginleştirici materyaller kullandıkları belirtilebilir.

Çizelge 11'de "**Ders planlanan sürelerde gerçekleştirilmektedir**". İfadesine öğrencilerin ortanın üstü ($\bar{X}=3.87$) düzeyde katıldıkları görülmüştür. Bu bulguya bakıldığında Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında görevli öğretmenlerin zamanı etkili ve verimli kullanmak konusunda yeterli oldukları ifade edilebilir.

Çizelge 11'e göre "**Ders için ayrılan gün ve saatler uygundur**". İfadesine öğrencilerin ortadan çok ($\bar{X}=3.62$) katıldıkları görülmüştür. Bu bulguya göre öğrencilerin derslerin verildiği gün ile başlama ve bitiş saatleri konusunda memnun oldukları söylenebilir.

Çizelge 11'de "**Derse ön hazırlık yaparak gelmektedir**". İfadesine öğrencilerin ortanın üstü düzeyde ($\bar{X}=3.90$) saptanmıştır. Bu bulguya dayanarak öğretmenlerin anlatacakları dersle ilgili bilgi birikimine sahip oldukları ve derse gelmeden önce çeşitli hazırlıklar yaptıkları belirtilebilir.

Çizelge 11'e göre "**Dersin amacını belirtir**". İfadesine öğrencilerin ortanın üstü düzeyde ($\bar{X}=4.05$) katıldıkları saptanmıştır. Bu bulguya bakılarak Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında görevli öğretmenlerin derse başlamadan önce öğrencileri dersin hedefleri konusunda bilgilendirdiği söylenebilir.

Çizelge 11'de "**Dersler kalabalık bir sınıf ortamında yapılmaktadır**". İfadesine öğrencilerin ortadan az katıldıkları ($\bar{X}=2.12$) yani olumsuz olarak değerlendirdikleri saptanmıştır. Bu bulguya göre Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında derslerin kalabalık olmayan ,rahat ortamlarda gerçekleştiği ifade edilebilir.

Aşırı ölçüde kalabalık sınıflar öğrenmeyi engellemekte ve öğrencinin kendisini derse vermesini olanaksız hale getirmektedir. Bu anlamda derslerin kalabalık bir sınıf ortamında yapılıyor olmasıyla ilgili önermeye ortadan az katılıyor olmaları sınıflarda kalabalık olmayan ortamlarda ders yapıldığını göstermektedir. Bu sonuç Ulusoy (1999) tarafından yapılan araştırma sonuçları ile tutarlıdır.

Çizelge 11'ye göre '**Öğrencilerin bir sonraki derse nasıl hazırlanacağını açıklamaktadır**'. İfadesine öğrencilerin ortanın üstü düzeyde ($\bar{X}=3.59$) katılım gösterdikleri saptanmıştır. Bu bulguya bakıldığında öğretmenlerin öğrencilere yalnızca ders sırasında değil ders dışında da bireysel çalışma yöntemleri, ders çalışırken dikkat edilecek noktalar vb hakkında bilgilendirmelerde bulunduğu ifade edilebilir.

Lewis (1985) tarafından yapılan araştırmada bir sonraki ders için hazırlık çalışmalarında öğrencilere yapmaları gereken ödevler verilip, derslere gelemeyenlere kısa notlar yazılabileceği belirtilmiştir. Öğrencilerin bu önermeye katılıyor olmaları öğretmenleri bir sonraki derse nasıl hazırlanacakları konusunda yeterli bulduklarını göstermektedir.

Çizelge 11'e bakıldığında **"ğrencileri sınava hazırlamaktadır"**. İfadesine ğrencilerin ortanın üstü düzeyde ($\bar{X}=3.94$) katıldıkları tespit edilmiştir. Bu bulguya göre öğretmenlerin sadece kendi dersi ile bilgileri vermekle kalmayıp genel olarak sınavlarla ilgili yardımlarda da bulunduğu dolayısıyla öğrencilerin kendilerini daha rahat hissetmelerini sağladıkları söylenebilir.

Çizelge 11'de **"ğrencinin derse karşı dikkatini çekmektedir"**. İfadesine ğrencilerin ortanın üstü düzeyde ($\bar{X}=3.91$) katıldıkları saptanmıştır. Bu bulguya bakıldığında öğretmenlerin dersi daha ilgi çekici hale getirme konusunda yeterli oldukları belirtilebilir.

Çizelge 11 incelendiğinde **"ğretmen anlatacağı dersle ilgili bilgilere sahiptir"**. İfadesine ğrencilerin tamamen katıldıkları ($x=4.40$) tespit edilmiştir. Bu bulguya göre öğretmenlerin verdikleri derslerle ilgili yeterli donanıma sahip oldukları söylenebilir.

Çizelge 11'e göre **"ğrencilerin sorularına doğru yanıtlar vermektedir"**. İfadesine ğrencilerin tamamen katıldıkları ($\bar{X}=4.26$) tespit edilmiştir. Bu bulguya dayanarak öğretmenlerin anlattıkları derslerle ilgili yeterince bilgi donanımına sahip oldukları söylenebilir. Bu sonuç ayrıca öğretmenlerin belli bir yaş ve mesleki kıdeme sahip olmaları ile de tutarlı görülmektedir.

Çizelge 11'e bakıldığında **"Sınıf içinde uyulacak kurallar belirlenmiştir"**. İfadesine ğrencilerin ortanın üstü düzeyde ($\bar{X}=4.01$) katıldıkları saptanmıştır. Bu bulguya göre öğretmenlerin sınıf yönetiminde önemli bir etken olan kuralların belirlenmesi ve öğrencilere ifade edilmesi konusunda yeterli oldukları ifade edilebilir.

Çizelge 11'e göre "**Öğrencilerin ilgi ve ihtiyacını dikkate almaktadır**". İfadesine öğrencilerin ortanın üstü düzeyde ($\bar{X}=3.61$) katıldıkları anlaşılmıştır. Bu bulguya dayanarak öğretmenlerin öğrencilerin ihtiyaçlarını ve ilgilerini bilerek bunlara uygun davranmaya çalıştıkları söylenebilir.

Dekkers ve diğerleri (1988) tarafından yapılan araştırmada öğrencilerin %40 gibi önemli bir bölümü öğretmenlerinin kendilerine daha fazla kişisel ilgi gösterebilecekleri yüzyüze ve birebir oturumları tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

Verduin ve Clark (1994) ise öğretimin yetişkinlere ulaşması için kişisel ilgi, ihtiyaç ve hedeflere yönelik yapılması ve yetişkinlerin kişisel hedeflerine doğru ilerlediklerini bilmeleri gerektiğini belirtmiştir.

Çizelge 11'e bakıldığında "**Yetişkin eğitimi ve özellikleri konusunda bilgilidir**". İfadesine öğrencilerin ortadan çok katıldıkları ($\bar{X}=3.78$) belirlenmiştir. Bu bulguya göre Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında görevli öğretmenlerin yaşları itibariyle lise öğrencilerinden daha farklı bir yapıya sahip olan yetişkin kişilere uygun davranış biçimleri ve nasıl eğitim verileceği konularında yeterli oldukları belirtilebilir.

Yetişkinlerin, etkin bir şekilde öğrenmeleri için çözümlenmesi gereken eğitsel, mesleki ve şahsi sorunları vardır (Arbeiter, Aslanian, Schmenbeck ve Brickell, 1978; Thorton ve Mitchell, 1978). Yetişkinlerle yakından ve işbirliği içinde çalışan uzaktan eğitim öğretmenleri belirgin davranış değişikliğinin anahtarı olabilirler (Keegan,1986; Rumble,1986).

Çizelge 11 incelendiğinde "**Öğretmen öğrencilerini isim olarak tanımaktadır**". İfadesine öğrencilerin ortanın üstü düzeyde ($\bar{X}=4.02$) katıldıkları saptanmıştır. Bu bulguya bakılarak öğretmenlerin öğrencilerin kendilerini değerli hissetmelerine ve sisteme daha fazla bağlanmalarına olanak sağlayacak şekilde öğrencilerinin isimlerini bildikleri ifade edilebilir.

Çizelge 11'e göre "**Öğrenciler dersi dikkatle dinlemektedirler**". İfadesine öğrencilerin ortanın üstü düzeyde ($\bar{X}=3.61$) katıldıkları belirlenmiştir. Bu bulguya dayanarak öğrencilerin dersin düzenini bozacak herhangi bir durum yaratmadan dersi dikkatli bir şekilde dinledikleri

söylenbilir. Bu sonuç belli bir yaşı n üzerinde ve herhangi bir zorlamaya bağı olmaksızın kendi istekleri ile devam ettikleri bu programa öğrencilerin bağılılıklarını göstermektedir.

Öğrenciler ;"Çeşitli öğretim yöntem ve teknikleri uygun şekilde kullanılmaktadır", "Uygun ölçme değerlendirme yöntemi seçilmektedir", "Öğrenciye geribildirim sağlanmaktadır", "Öğrencilerle etkili bir iletişim kurulmaktadır", "Sınıflar yeterince aydınlıktır", "Sınıftaki masa ve sıralar öğrenciye uygundur", "Ses tonu etkili bir şekilde kullanılmaktadır", "Öğrenciler sorunlarını paylaşmaya isteklidirler", "Uygun araç-gereç ve materyaller kullanılmaktadır", "Ders planlanan sürelerde gerçekleştirilmektedir", "Ders için ayrılan gün ve saatler uygundur", "Derse ön hazırlık yaparak gelmektedir", "Dersin amacını belirtir", "Öğrencilerin bir sonraki derse nasıl hazırlanacağını açıklamaktadır", "Öğrencileri sınava hazırlamaktadır", "Öğrencilerin derse karşı dikkatini çekmektedir", "Sınıf içinde uyulacak kurallar belirlenmiştir", "Öğrencilerin ilgi ve ihtiyacını dikkate almaktadır", "Yetişkin eğitimi ve özellikleri konusunda bilgilidir", "Öğretmen öğrencilerini isim olarak tanımaktadır", "Öğrenciler dersi dikkatle dinlemektedirler" önermelerine ortadan çok katılmaktadırlar.

"Sınıfların havalandırma ve ısınması yeterlidir", "Kişisel ve derslerle ilgili sorunlar giderilmeye çalışılmaktadır", "Ders dışı zamanlarda görüşebilme imkanları vardır" önermelerinde kararsız kalmışlardır. "Dersler kalabalık bir sınıf ortamında yapılmaktadır" önermesine katılmadıkları tespit edilmiştir. "Öğretmen anlatacağı derslerle ilgili bilgilere sahiptir" önermesi ile "Öğrencilerin sorularına doğru yanıtlar vermektedir" önermelerine ise tamamen katıldıkları görülmüştür. Öğrencilerin "Sınıfların havalandırma ve ısınması yeterlidir", "Kişisel ve derslerle ilgili sorunlar çözülmeye çalışılmaktadır" ve "Ders dışı zamanlarda görüşebilme imkanları vardır" önermelerinde kararsız kalmaları; derslerin daha çok hafta sonu veya akşam saatleri gibi okulun örgün eğitim saatleri dışında olması nedeniyle ve idarecilerin ısı ve aydınlık konularında tasarruflu davranma düşünceleriyle açıklanabilir. Ayrıca Öğretmenlerin örgün eğitimdeki öğrencilerle olan görev

ve sorumlulukları ve hafta sonu veya akşam saatlerini buraya ayırıyor olmaları nedeniyle öğrencilerin bu sorularda kararsız kalmaları açıklanabilir.

“Dersler kalabalık bir sınıf ortamında yapılmaktadır” önermesine katılmamalarının sebebi ise; çalışan öğrencilerin işyerlerinden izin konusunda sorun yaşıyor olmaları, çalışmayan öğrencilerin ise ders dinleme konusundaki isteksizlikleri yüzünden derslerde sık sık devamsızlıkların yaşanması ve kalabalık olmayan sınıflarda derslerin işlenmesi şeklinde açıklanabilir.

“Öğretmen anlatacağı derslerle ilgili bilgilere sahiptir” önermesi ile “Öğrencilerin sorularına doğru yanıtlar vermektedir” önermelerine tamamen katılıyor olmalarının sebebi ise anketin “kişisel özelliklerle ilgili bulgu ve yorumlar” kısmında da belirtildiği üzere öğretmenlerin gerek yaş dağılımı ve gerek mesleki kıdem olarak oldukça yüksek bir düzeyde olması ile açıklanabilir.

C- Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Ve Yüzyüze Eğitim Hizmetlerinin Etkililiğine İlişkin Görüşleri Arasında; Cinsiyet, Okul, Yaş Ve İş Değişkenine Göre Farklılık Olup Olmadığına İlişkin Bulgu Ve Yorumlar.

A-Cinsiyet: Kız ve erkek öğrencilerin akademik danışmanlık hizmetlerinin etkililiğine ilişkin görüşlerine ait t testi sonuçları çizelge 12’de gösterilmiştir.

Çizelge 12

Kız ve Erkek Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Hizmetlerinin Etkililiğine İlişkin Görüşlerine Ait T Testi

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	Sd	t	p
Kız	313	98.65	17.59	598	,294	,769
Erkek	287	98.16	23.16			

Çizelge 12 incelendiğinde kız ve erkek öğrencilerin akademik danışmanlık hizmetlerinin etkililiğine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. ($t=,294$, $p>05$)

Akademik danışmanlık hizmetlerinin etkililiğine ilişkin önermelere kız öğrenciler ($\bar{X}=98.65$) ile ,erkek öğrenciler ($\bar{X}=98.16$) yakın değerlerde katılmışlardır.

İlgili literatür incelendiğinde Parlak (1991) tarafından yapılan "Açıköğretim Fakültesi Öğrencilerinin Açıköğretim Sistemine İlişkin Tutumları" adlı araştırma sonuçları ile tutarlılık gösterdiği saptanmıştır. Adı geçen araştırmada da aynı sonuçla karşılaşmış ve akademik danışmanlık hizmetlerine yönelik tutumlarda cinsiyete göre bir farklılaşma saptanamamıştır.

B-Okul Türü: Farklı Okul Türlerinde Okuyan Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Hizmetlerinin Etkililiğine İlişkin görüşlerine ait ANOVA sonuçları çizelge 13'de verilmiştir.

Çizelge 13

Öğrencilerin Okul Türlerine Göre Akademik Danışmanlık Hizmetlerinin Etkililiğine İlişkin Görüşlerine Ait ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplararası	13022,67	3	4340,891	10,910	,000	4-1
Gruplariçi	237141,8	596	397,889			4-2
Toplam	250164,5	599				4-3

Çizelge 13'e göre farklı okullarda öğrenim gören öğrencilerin akademik danışmanlık hizmetlerinin etkililiğini değerlendirirken öğrenim gördükleri okul türüne göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. ($F=10,91$, $p<.05$). Başka bir deyişle farklı Mesleki Açıköğretim Programında öğrenim gören öğrencilerin

akademik danışmanlık hizmetlerinin etkililiğine ilişkin görüşleri okudukları okul türüne göre anlamlı bir şekilde değişmektedir

Aşağıda yer alan çizelge 14'de farkların hangi gruplar arasında olduğu incelenmiştir.

Çizelge 14

Akademik Danışmanlık Hizmetlerinin Etkililiğine İlişkin Okul Türlerine Göre Öğrenci Görüşlerine Ait Scheffe Testi Sonuçları

Okulu	n	Alpha Katsayısı=05	
		1	2
Endüstri M. Lise	150	93.89	
Kız Mesl. Lisesi	150	95.57	
Ticaret Mes Lise	150	98.18	
İmam Hatip Lise	150		106.4

.Birimler arasındaki farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre İmam Hatip Lisesi'nde okuyan öğrencilerin akademik danışmanlık hizmetlerinin etkililiğine ilişkin görüşlerinin ($\bar{X} = 106.04$) ile ; Endüstri Meslek Lisesi'nde ($\bar{X} = 93.89$) okuyanlara ,Kız Meslek Lisesi'nde ($\bar{X} = 95.57$) okuyanlara ve Ticaret Meslek Lisesi'nde ($\bar{X} = 98.18$) okuyanlara göre daha olumlu olduğu görülmüştür.

C- Yaş: Farklı Yaş Gruplarında Bulunan Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Hizmetlerinin Etkililiğine İlişkin görüşlerine ANOVA sonuçları çizelge 15'de bulunmaktadır.

Çizelge 15

Farklı Yaş Gruplarında Bulunan Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Hizmetlerinin Etkililiğine İlişkin Görüşlerine Ait ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplararası	5557,65	5	1111,53	2,699	.020	1-2
Gruplarıçi	244606,8	594	411,79			2-3
Toplam	250164,5	599				2-4

Çizelge 15'e bakıldığında farklı yaş gruplarında bulunan öğrencilerin akademik danışmanlık hizmetlerinin etkililiğine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.(F=2,69, P>,05).

Bu durum farklı yaş aralığında bulunan öğrencilerin akademik danışmanlık hizmetlerinin etkililiğine ilişkin görüşlerinin farklılaşmadığının bir göstergesidir.

D- İş: Çalışıp Çalışmama Durumlarına Göre Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Hizmetlerinin Etkililiğine İlişkin görüşlerine ait t testi sonuçları çizelge 16'da verilmiştir.

Çizelge 16

Çalışan ve Çalışmayan Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Hizmetlerinin Etkililiğine İlişkin Görüşlerine Ait T Testi

İş Durumu	N	\bar{X}	S	Sd	t	p
Çalışıyor	288	98,14	21,22	598	-,315	,753
Çalışmıyor	312	98,67	19,71			

Çizelge 16 incelendiğinde çalışan ve çalışmayan öğrencilerin akademik danışmanlık hizmetlerinin etkililiğine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.(t=-,315, p>05).

Akademik danışmanlık hizmetlerinin etkililiğine ilişkin önermelere çalışan öğrenciler ($\bar{X} = 98.14$), çalışmayan öğrenciler ise ($\bar{X} = 98.67$) ile yakın değerlerde katılmışlardır.

Araştırma sonuçları Ulusoy (1999) tarafından yapılan "Açıköğretimde Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerine Yönelik Karşılaştırmalı Değerlendirme" adlı araştırma sonuçları ile tutarlılık göstermektedir. İki araştırmada da öğrencilerin çalışıp çalışmama durumları ile akademik danışmanlık hizmetlerinin etkililiğine katılım düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

2-ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRETMENLERLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR.

Bu bölümde Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında akademik danışmanlık ve yüzyüze eğitimde görevli öğretmenlerin kişisel özelliklerine ve hizmetlerin etkililiğine ilişkin görüşleri ile ilgili bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

A-Öğretmenlerin Kişisel Özellikleri İle İlgili Bulgu ve Yorumlar.

Bu bölümde danışmanların kişisel özelliklerine ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

1-Cinsiyet: çizelge 17'de araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet dağılımlarına ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 17

ÖĞRETMENLERİN CİNSİYETLERİNE GÖRE DAĞILIMLARI

Cinsiyet	f	%
Kadın	26	21,7
Erkek	94	78,3
Toplam	120	100,0

Çizelge 17 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin %21,7'sinin kadın,%78,3'ünün erkek olduğu görülmüştür: Araştırmada çıkan

sonuçlar Ulusoy (1999) tarafından yapılan araştırma ile de paralellik göstermektedir.

Erkek öğretmenlerin sayısının açık bir şekilde fazla olması;Yüzyüze eğitim saatlerinin hafta sonu ve akşam saatleri olması ve bayanların bu zaman dilimlerinde diğer sorumluluklarına zaman ayırmaları gerektiği ve bu nedenle bu görevleri daha az tercih ettikleri şeklinde açıklanabilir.

2-Görev Yaptıkları Okul Türü: Araştırmaya katılan öğretmenlerin çalıştıkları okullara göre dağılımları çizelge 18’de verilmiştir.

Çizelge 18
ÖĞRETMENLERİN GÖREV YAPTIKLARI OKUL TÜRÜNE GÖRE DAĞILIMLARI

Okul Türü	f	%
Endüstri Meslek Lisesi	30	25.0
İmam Hatip Lisesi	30	25.0
Kız Meslek Lisesi	30	25.0
Ticaret Meslek Lisesi	30	25.0
Toplam	120	100.0

Çizelge 18’e göre öğretmenler her okul türü için eşit sayıda görülmektedir. Bu durum; anketler araştırmacının bizzat kendisi tarafından her okulda eşit sayıda öğretmene uygulanması ile tutarlı bir sonuçtur.

3-Meslekteki Çalışma Süresi: Araştırmaya katılan öğretmenlerin görev yaptıkları sürelerle ilişkin dağılımları çizelge 19’da gösterilmiştir.

Çizelge 19
ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ KIDEMLERİNE İLİŞKİN DAĞILIMLAR

Kıdem	f	%
1-5 Yıl	7	5.8
5-10 Yıl	34	28.3
10-15 Yıl	47	39.2
15-20 Yıl	21	17.5
20 Yıl ve üstü	11	9.2
Toplam	120	100.0

Çizelge 19 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin %5.8'inin 1-5 yıl, %28.3'ünün 5-10 yıl, %39.2'sinin 10-15 yıl, %17.5'inin 15-20 yıl ve %9.2'sinin 20 yıl ve üstü süreyle görev yaptıkları görülmektedir.

Can (1996) tarafından yapılan araştırmada akademik danışmanlık hizmeti veren ve 1-2 yıl mesleki kıdemi olan danışmanlar kendilerini yetersiz olarak algılamışlardır. Bu araştırmadaki bulgular Tümkaya-Acımış (1990) tarafından yapılan araştırma sonuçları ile tutarlıdır.

Bu araştırma sonucuna göre öğretmenlerin %65.9 gibi büyük bir çoğunluğu 10-15 yıl ve üzeri bir mesleki kıdeme sahiptir. Bu da akademik danışmanlık ve uygulama hizmetlerinin daha etkili bir şekilde yerine getirilmesi açısından olumlu bir sonuçtur.

4-Yaş Dilimi: Araştırmaya katılan öğretmenlerin hangi yaş diliminde yer aldığına ilişkin bulgu ve yorumlar çizelge 20'de bulunmaktadır.

Çizelge 20

ÖĞRETMENLERİN YAŞ DİLİMLERİNE GÖRE DAĞILIMLARI

Yaş Dilimi	f	%
20-29	9	7.5
30-39	48	40.0
40-49	59	49.2
50-59	4	3.3
Toplam	120	100.0

Çizelge 20 incelendiğinde öğretmenlerin %7.5'i 20-29, %40.0'ı 30-39, %49.2'si 40-49, %3.3'ü 50-59 aralığında görülmektedir. Öğretmenlerin en fazla yoğunlukta oldukları yaş grubu %49.2 ile 40-49 yaş aralığı olmuştur.

Öğretmenlerin %92.5 gibi neredeyse tamamı yakını 30 yaş ve üzerindedir. Bu da mesleklerinde belirli bir kıdemin üzerinde olmaları sonucu ile tutarlı görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin kişisel özelliklerine ilişkin durumları genel hatlarıyla özetlenecek olursa; %78.3'ünün erkek olduğu, %65.9'unun

10-15 yıl ve üzerinde bir mesleki kıdeme sahip olduğu, %92.5 ise 30 yaşından büyük oldukları görülmüştür.

B-Öğretmenlerin Hizmetlerin Etkililiğine İlişkin Görüşleri İle İlgili Bulgu ve Yorumlar:

Çizelge 21'de araştırmaya katılan öğretmenlerin akademik danışmanlık ve yüzyüze eğitim hizmetlerinin etkili bir şekilde yerine getirilip getirilmediği ile ilgili bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 21

ÖĞRETMENLERİN AKADEMİK DANIŞMANLIK HİZMETLERİNİN ETKİLİLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ.

Madde No	AÖL. Mesleki AÖP Akademik Danış.ve Uyg Hizm Değ.Yönelik Önermeler	N	\bar{X}	SS	Sıra Değer
1	Çeşitli öğretim yöntem ve teknikleri uygun şekilde kullanılmaktadır.	120	4.25	.957	19
2	Uygun ölçme değerlendirme yöntemi seçilmektedir.	120	4.45	.808	11
3	Öğrenciye geribildirim sağlanmaktadır.	120	4.25	.772	19
4	Öğrencilerle etkili bir iletişim kurulmaktadır.	120	5.00	4.55	1
5	Sınıfların havalandırma ve ısınması yeterlidir.	120	4.28	.790	18
6	Sınıflar yeterince aydınlıktır.	120	4.50	.698	9
7	Sınıftaki masa ve sıralar öğrenciye uygundur.120	120	4.47	.721	10
8	Ses tonu etkili bir biçimde kullanılmaktadır.	120	4.72	.549	4
9	Kişisel ve derslerle ilgili sorunlar çözülmeye çalışılmaktadır.	120	4.32	.675	17
10	Öğrenciler sorunlarını paylaşmaya isteklidir.	120	3.65	.902	22
11	Ders dışı zamanlarda görüşebilme imkanları vardır.	120	3.35	1.01	23
12	Uygun araç-gereç ve materyaller kullanılmaktadır.	120	4.45	2.54	11
13	Ders planlanan sürelerde gerçekleştirilmektedir.	120	4.39	.781	15
14	Ders için ayrılan gün ve saatler uygundur.	120	4.18	1.02	21
15	Derse ön hazırlık yaparak gelmektedir.	120	4.57	.774	7
16	Dersin amacını belirtir.	120	4.63	.732	6

17	Dersler kalabalık bir sınıf ortamında yapılmaktadır.	120	1.74	1.17	24
18	Öğrencilerin bir sonraki derse nasıl hazırlanacağını açıklamaktadır.	120	4.38	.842	16
19	Öğrencileri sınava hazırlamaktadır.	120	4.44	.886	12
20	Öğrencinin derse karşı dikkatini çekmektedir	120	4.47	.777	10
21	Öğretmen anlatacağı dersle ilgili bilgilere sahiptir.	120	4.78	.433	2
22	Öğrencilerin sorularına doğru yanıtlar vermektedir.	120	4.75	.506	3
23	Sınıf içinde uyulacak kurallar belirlenmiştir.	120	4.69	.515	5
24	Öğrencilerin ilgi ve ihtiyacını dikkate almaktadır.	120	4.43	.706	13
25	Yetişkin eğitimi ve özellikleri konusunda bilgilidir.	120	4.55	.619	8
26	Öğretmen öğrencilerin isim olarak tanımaktadır.	120	4.40	.771	14
27	Öğrenciler dersi dikkatli dinlemektedirler.	120	4.22	.902	20

Çizelge 21 incelendiğinde **“Çeşitli öğretim yöntem ve teknikleri uygun şekilde kullanılmaktadır”**. İfadesine öğretmenlerin tamamen katıldıkları ($\bar{X}=4.25$) görülmektedir. Bu bulguya dayanarak öğretmenlerin kendilerini öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanma konusunda oldukça yeterli gördükleri söylenebilir.

Çizelge 21’e bakıldığında **“Uygun ölçme değerlendirme yöntemi seçilmektedir”** İfadesine öğretmenlerin tamamen ($\bar{X}=4.45$) katıldıkları görülmektedir. Bu bulguya göre öğretmenlerin ölçme değerlendirme yöntemlerinin kullanımı konusunda kendilerini çok yeterli gördükleri ifade edilebilir.

Çizelge 21’de **“Öğrenciye geribildirim sağlanmaktadır”**. İfadesine öğretmenlerin tamamen katıldıkları ($\bar{X}=4.25$) görülmektedir. Bu bulguya göre öğretmenlerin öğrencilere derste gösterdiği başarı hakkında dönüt verme konusunda kendilerini yeterli gördükleri belirtilebilir.

Thiele (1981) tarafından yapılan araştırmada; Avustralya’da Queensland Üniversitesi’nde öğrenimlerini dışarıdan sürdüren öğrencilerin

danışmanlık ihtiyaçları değerlendirilmiştir. Araştırma bulgularına göre öğrenciler çalışma performansları hakkında bilgi almak ve öğretim elemanları ile daha fazla kişisel etkileşim kurmak istemektedirler.

Çizelge 21'e bakıldığında **"Öğrencilerle etkili bir iletişim kurulmaktadır"**. İfadesine öğretmenlerin tamamen katıldıkları ($\bar{X}=5.00$) görülmektedir. Bu bulguya dayanarak öğretmenlerin kendilerini öğrencileriyle olumlu bir iletişim içerisinde gördükleri söylenebilir. Ergin (1995) tarafından yapılan bir çalışmada sağlıklı bir sınıf ortamı oluşturmanın yollarından birinin sıcak ve hoş bir hava yaratmak olduğu belirlenmiştir. Ayrıca Thorpe ve diğerleri (1986) tarafından yapılan araştırmada özel öğretici ve danışmanların en önemli rolünün öğrencilerle temasta bulunmak ve onlarla etkileşim sağlamak olduğu belirlenmiştir.

Çizelge 21 incelendiğinde **"Sınıfların havalandırma ve ısınması yeterlidir"**. İfadesine öğretmenlerin tamamen katıldıkları ($\bar{X}=4.28$) saptanmıştır. Bu bulguya göre öğretmenler sınıfların fiziksel koşullarından memnundurlar.

Çizelge 21'e göre **"Sınıflar yeterince aydınlıktır"**. İfadesine öğretmenlerin tamamen katıldıkları ($\bar{X}=4.50$) belirlenmiştir. Bu bulguya dayanarak öğretmenlerin sınıfların aydınlatılması konusunda olumlu düşündükleri söylenebilir.

Aydınlatma derecesinin yetersiz olması çoğunlukla akşam geç saatlerde yapılan ADUH derslerindeki sınıf içi iletişimi etkileyen faktörler arasında yer almaktadır.(Cüceloğlu, 1992; Çilenti,1988; Serter,1997). Ancak bu araştırmada öğrenci ve öğretmen grubunun sınıfların yeterince aydınlatıldığı görüşüne katılması Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programı yüzyüze eğitimin verildiği okullarda aydınlatma sorununun bulunmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Çizelge 21 incelendiğinde **"Sınıftaki masa ve sıralar öğrenciye uygundur."** İfadesine öğretmenlerin tamamen katıldıkları ($\bar{X}=4.47$)

saptanmıştır. Bu bulguya göre öğretmenler sınıftaki masa ve sıraların yetişkin yaşta olan öğrencilere de uygun olduğunu düşünmektedirler.

Çağdaş sınıf ortamı öğrenme için rahat bir fiziksel çevreyi ve bedensel rahatlık için düzenlemeleri gerektirmektedir (Alkan,1992; Knowles,1996).

Çizelge 21'e bakıldığında "**Ses tonu etkili bir şekilde kullanılmaktadır**". İfadesine öğretmenlerin tamamen katıldıkları ($\bar{X}=4.72$) belirlenmiştir. Bu bulguya göre bu önermeye danışmanlar öğrencilerden fazla katılmaktadırlar.

Ergin (1995)'e göre sesin dinleyicinin hoşuna gitmesi için rahatlıkla işitilebilir, tonu iyi ayarlanmış, bükümlü ve ağızdan açık, anlaşılır biçimde çıkması gerekmektedir. Edwards ve Sofo (1986) tarafından yapılan araştırmada ise dokuz öğrenciden sekizi , öğreticilerinin yüksek sesle konuşmasını çok iyi olarak değerlendirmişlerdir.

Çizelge 21'e göre "**Kişisel ve derslerle ilgili sorunlar çözülmeye çalışılmaktadır**". İfadesine öğretmenlerin tamamen katıldıkları ($\bar{X}=4.32$) saptanmıştır. Bu bulguya dayanarak öğretmenler öğrencilerine her tür sorununda yardımcı olduklarını düşünmektedirler.

Martha (1975) tarafından yapılan araştırmada açıköğretim sisteminde görev yapan danışmanların rolleri üzerinde durulmuştur. Bu araştırmada danışmanların en önemli görevlerinin; öğrencilerin öğrenmelerine rehberlik etmek ve onların karşılaştıkları psikolojik, yönetsel ve eğitsel içerikli problemlerini çözmek olarak belirlenmiştir

Öğretimin yetişkinlere ulaşması için kişisel ilgi, ihtiyaç ve hedeflere yönelik yapılması ve yetişkinlerin kişisel hedeflerine doğru ilerlediklerini bilmeleri gerekmektedir (Verduin ve Clark, 1994).

Çizelge 21'de "**Öğrenciler sorunlarını paylaşmaya isteklidirler**". İfadesine öğretmenlerin ortadan çok katıldıkları ($\bar{X}=3.65$) belirlenmiştir. Bu önermeye göre öğretmenler öğrencilerini sorunlarını paylaşma konusunda

kendileri kadar istekli görmemektedirler. Bu da öğretmenlerle öğrenciler arasında iletişimle ilgili anlaşılmayan noktalar olduğunu göstermektedir.

Çizelge 21'e göre "**Ders dışı zamanlarda görüşebilme imkanı vardır**". İfadesine öğretmenlerin orta düzeyde katıldıkları ($\bar{X}=3.35$) saptanmıştır. Bu önermeye öğrencilerinde orta düzeyde katıldığı düşünüldüğünde ders dışı zamanlarda görüşme konusunda her iki grubunda çok istekli davranmadıkları söylenebilir. Bunda ise öğretmen ve öğrencilerin ders dışı sorumluluklarının da olması ve bu sorumlulukları için zaman ayırmaları gerektiği düşünülebilir.

Çizelge 21'e bakıldığında "**Uygun araç-gereç ve materyaller kullanılmaktadır**". İfadesine öğretmenlerin tamamen katıldıkları ($\bar{X}=4.45$) görülmüştür. Bu bulguya göre öğretmenler derslerinde doğru araç gereci kullandıklarını düşünmektedir..

Çizelge 21 incelendiğinde "**Ders planlanan sürelerde gerçekleştirilmektedir**". İfadesine öğretmenlerin tamamen katıldıkları ($\bar{X}=4.39$) belirlenmiştir. Bu bulguya göre öğretmenler derslerin başlama ve bitiş saatleri konusunda bir sorun yaşanmadığını belirtmişlerdir.

Çizelge 21'e bakıldığında "**Ders için ayrılan gün ve saatler uygundur**" İfadesine öğretmenlerin ortadan çok katıldıkları ($\bar{X}=4.18$) belirlenmiştir. Bu önermeye öğretmenler diğerlerinden daha az katılım göstermişlerdir. Bu bulguya göre öğretmenlerle öğrenciler eşit düzeyde katılım göstermiştir.

Çizelge 21'e göre "**Derse ön hazırlık yaparak gelmektedir**" ifadesine öğretmenlerin tamamen katıldıkları ($\bar{X}=4.57$) belirlenmiştir. Bu bulguya göre öğretmenler sadece ders sırasında değil ders öncesinde de hazırlık çalışmalarında bulunmaktadır.

Çizelge 21'e bakıldığında "**Dersin amacını belirtir**". İfadesine öğretmenlerin tamamen katıldıkları ($\bar{X}=4.63$) saptanmıştır. Bu bulguya göre öğretmenler öğrencilere dersin sonunda kazanımlarının neler olacağı

konusunda bilgi vermektedir. Bu sonuç Burge ve diğeri (1991), tarafından yapılan araştırma sonuçları ile tutarlılık göstermektedir. Bu araştırmaya göre özel öğretmenlerin %77.4'ünün ders içeriğini açık ve net biçimde anlatmada kendilerini yetenekli olarak gördükleri ortaya çıkmıştır.

Çizelge 21'e göre "**Dersler kalabalık bir sınıf ortamında yapılmaktadır**". İfadesine öğretmenlerin hiç katılmadıkları ($\bar{X}=1.74$) tespit edilmiştir. Bu bulguyla öğrencilerin aynı maddeyle ilgili görüşleri arasında tutarlılık vardır. Buna göre Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programı'nda verilen yüzyüze eğitim dersleri kalabalık olmayan sınıflarda gerçekleştirilmektedir.

Çizelge 21 incelendiğinde "**Öğrencilerin bir sonraki derse nasıl hazırlanacağını açıklamaktadır**". İfadesine öğretmenlerin tamamen katıldıkları ($\bar{X}=4.38$) saptanmıştır. Bu bulguya bakılarak öğretmenlerin öğrencilerine bir sonraki dersle ilgili hazırlık çalışmaları ile ilgili kendilerini yeterli gördükleri söylenebilir.

Scriven (1988) tarafından yapılan araştırmada uzaktan eğitim çalışmalarında görev alan elemanlar ile kurdukları etkileşimlerde, öğrencilerin %40.8'i derslerin planlanması, %32.7'si ise ev ödevlerini tartıştıklarını belirtmiş ve %92.8'i de bu tür etkileşimleri yararlı bulduğunu belirtmiştir.

Çizelge 21'e bakıldığında "**Öğrencileri sınava hazırlamaktadır**". İfadesine öğretmenlerin tamamen katıldıkları ($\bar{X}=4.44$) tespit edilmiştir. Bu bulguya göre öğretmenler öğrencileri sınava hazırladıklarını düşünmektedirler.

Thiele (1981) tarafından yapılan araştırmada 2887 kişilik öğrenci grubundan 525'i sınavlarda başarılı olamamaktan korktuklarını 604'ü ise sınavlarla ilgili endişelerinin olduğunu belirtmişlerdir. Demiray (1993) tarafından yapılan araştırmada ise öğrencilerin %36'sı danışmanlar ve basılı ders malzemelerince sınavda çıkması olası soruların vurgulandığı bölümlere çalıştığını belirtmiştir. Bu araştırma sonuçlarına bakılarak uzaktan eğitim öğrencilerinin sınavlarla ilgili endişeleri olduğu ve öğretmenlerinden sınavlara hazırlık konusunda beklentileri olduğu söylenebilir. Öğretmenler öğrencileri

sınava hazırlama yanında onlara kendi başlarına sınava hazırlanma becerisini de kazandırmaya çalışmalıdırlar.

Çizelge 21'e göre "**Öğrencinin derse karşı dikkatini çekmektedir**". İfadesine öğretmenlerin tamamen katıldıkları ($\bar{X}=4.47$) belirlenmiştir. Bu bulguya göre öğretmenler öğrencinin derse karşı dikkatini çekme konusunda sorun yaşamamaktadırlar.

Jayasinghe ve diğerleri (1997) tarafından yapılan araştırmada uzaktan öğretim sınıflarının dizaynı konusunda öğrenci algılamalarını belirlemek üzere öğrencilere öğretmenlerinin sınıftaki konuşmaları sırasında ne kadar dikkat çekebildikleri sorusunu öğrenciler ($X=2.05$) gibi bir aritmetik ortalama ile düşük düzeyde değerlendirmişlerdir. Bu önermeye öğrencilerin de katılıyor olması danışmanların öğrencilerin dikkatini derse çekebildiklerini göstermektedir.

Çizelge 21'e bakıldığında "**Öğretmen anlatacağı dersle ilgili bilgilere sahiptir**". İfadesine öğretmenlerin tamamen katıldıkları ($\bar{X}=4.69$) saptanmıştır. Bu bulguya dayanarak öğretmenlerin anlatacağı derslerle ilgili bilgilere sahip olduğunu düşünmektedir.

Burge ve diğerleri (1991) tarafından yapılan bir araştırmada özel öğreticilerin %77.4'ünün ders içeriğini açık ve net bir biçimde anlatmada kendilerini yetenekli olarak gördükleri sonucu bulunmuştur. Serter (1986) tarafından yapılan araştırmada ise danışmanlar ADUH'da en fazla yaptıkları etkinlikler arasında konu anlatımını ikinci sırada belirtmişlerdir. Bu sonuçlar öğretmenlerin yukarıdaki görüşleri ile tutarlılık göstermektedir.

Çizelge 21'e göre "**Öğrencilerin sorularına doğru yanıtlar vermektedir**". İfadesine öğretmenlerin tamamen katıldıkları ($\bar{X}=4.75$) tespit edilmiştir. Bu bulguya bakıldığında öğretmenler öğrencilerin sorularına doğru yanıt verme konusunda kendilerini yeterli görmektedir.

Çizelge 21 incelendiğinde "**Sınıf içinde uyulacak kurallar belirlenmiştir**". İfadesine öğretmenlerin tamamen katıldıkları ($\bar{X}=4.69$) tespit edilmiştir. Bu bulguya göre öğretmenler öğrencilere sınıf içerisinde uyacakları kurallar hakkında bilgilendirmelerde bulunmuşlardır. Ayrıca

öğrencilere kayıtlar sırasında verilen “Açıköğretim Lisesi Başvuru Kılavuzu” ile uyulacak kurallar hakkında bilgi verilmektedir.

Çizelge 21’e göre **“Öğrencilerin ilgi ve ihtiyacını dikkate almaktadır.** İfadesine öğretmenlerin tamamen katıldıkları ($\bar{X}=4.43$) belirlenmiştir. Bu bulguya dayanarak öğretmenler kendilerini sadece derslerle ilgili konularda değil, ders dışındaki konularda da yeterli gördükleri söylenebilir.

Çizelge 21 incelendiğinde **“Yetişkin eğitimi ve özellikleri konusunda bilgilidir”.** İfadesine öğretmenlerin tamamen katıldıkları ($\bar{X}=4.55$) saptanmıştır. Bu bulguya göre öğretmenlerin kendilerini yetişkinlerin nasıl eğitilmesi gerektiği konusunda gerekli donanıma sahip olduğunu düşündükleri sonucu çıkarılabilir.

Çizelge 21’e göre **“Öğretmen öğrencilerini isim olarak tanımaktadır”.** İfadesine öğretmenlerin tamamen katıldıkları ($\bar{X}=4.40$) tespit edilmiştir. Bu bulguya dayanarak öğretmenlerin öğrencilerini isim olarak tanıdıkları sonucu çıkarılabilir.

Çizelge 21’de **“Öğrenciler dersi dikkatle dinlemektedirler”.** İfadesine öğretmenlerin tamamen katıldıkları ($\bar{X}=4.22$) tespit edilmiştir. Bu bulguya dayanarak öğretmenlerin kendilerini sınıf içi düzeni sağlama ve dersi anlatırken öğrencilerinin dikkatini çekme konusunda yeterli gördüklerini göstermektedir.

Öğretmenlerin ;“Çeşitli öğretim yöntem ve teknikleri uygun şekilde kullanılmaktadır”, “Uygun ölçme değerlendirme yöntemi seçilmektedir”, “Öğrenciye geribildirim sağlanmaktadır”, “Öğrencilerle etkili bir iletişim kurulmaktadır”,“Sınıfların havalandırma ve ısınması yeterlidir”, “Sınıflar yeterince aydınlıktır”, “Sınıftaki masa ve sıralar öğrenciye uygundur”, “Ses tonu etkili bir şekilde kullanılmaktadır”, “Kişisel ve derslerle ilgili sorunlar çözülmeye çalışılmaktadır”, “Uygun araç-gereç ve materyaller kullanılmaktadır”, “Ders planlanan sürelerde gerçekleştirilmektedir”, “Derse ön hazırlık yaparak gelmektedir”, “Dersin amacını belirtir”, “Öğrencilerin bir sonraki derse nasıl hazırlanacağını açıklamaktadır”, “Öğrencileri sınava

hazırlamaktadır”, “Öğrencinin derse karşı dikkatini çekmektedir”, ”Öğretmen anlatacağı derslerle ilgili bilgilere sahiptir”, ”Öğrencilerin Sorularına doğru yanıtlar vermektedir”, ”Sınıf içinde uyulacak kurallar belirlenmiştir”, “Öğrencilerin ilgi ve ihtiyacını dikkate almaktadır”, ”Yetişkin eğitimi ve özellikleri konusunda bilgilidir”, “Öğretmen öğrencilerini isim olarak tanımaktadır”, “Öğrenciler dersi dikkatli dinlemektedirler”.önermelerine tamamen katıldıkları görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenler; ”Öğrenciler sorunlarını paylaşmaya isteklidirler” ve “Ders için ayrılan gün ve saatler uygundur” önermelerine ortadan çok düzeyde katıldıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin hafta içi ve gündüz saatlerinde örgün eğitimde görevli buldukları düşünüldüğünde hafta sonu veya akşam saatlerinde gerçekleşen yüzyüze eğitim faaliyetlerinin gün ve saatlerinin uygun olduğunu düşünmeleri beklenen bir sonuçtur.

Öğretmenler; ”Ders dışı zamanlarda görüşebilme imkanı vardır” önermesinde kararsız kalmışlardır. Bunda diğer sorumluluklarının payı olduğu düşünülmektedir. “Dersler kalabalık ortamlarda yapılmaktadır” önermesine ise katılmamaktadırlar. Bu sonuç öğrenci anketinden çıkan sonuçlarla aynıdır. Bu bulgulara dayanarak Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında derslerin kalabalık olmayan ortamlarda yapıldığı söylenebilir.

Akademik Danışmanlık Hizmetlerinin Geliştirilmesi Konusunda Öğrenci ve Öğretmenlerin Görüş ve Önerileri

Öğrenci ve danışmanların akademik danışmanlık hizmetlerinin geliştirilmesi ile ilgili görüş ve önerileri gruplanarak aşağıda verilmiştir.

A-Akademik danışmanlık hizmetlerinin geliştirilmesi konusunda öğrencilerin görüş ve önerileri.

1-Öğrencilere kayıt olurken, kayıt yenilemelerde ve mezuniyet sonrası işe girebilme olanakları hakkında yeterince bilgilendirme yapılmadığından bu tür görevleri yerine getirebilecek rehber öğretmenler olmalıdır.

2-Dersler televizyon yayınları ve kitapların yanı sıra öğrenciler verilecek bilgisayar cd'leri ile de sunulabilir.

3-Daha önce kayıt yenileme, kayıt olma, sınavlar vs her konuda işlemlerin yürütüldüğü açıköğretim lisesi danışma bürolarında da birtakım sorunlar yaşanıyor olmasına rağmen, 2005-2006 eğitim-öğretim yılından itibaren bu işlemlerin gerçekleştirilmeye başlandığı halk eğitim merkezlerinde daha fazla sorunlar yaşanmaktadır. Kayıtlarla ilgili her türlü işlemin bilgisayar aracılığıyla gerçekleştirilmesi gerekmekte, halk eğitim merkezleri tarafından verilen şifrelerin açılması ve bilgisayarlarda kilitleme gibi sorunların yaşanması nedeniyle birçok sorunlar yaşanmıştır.

4-Öğrencilerin çoğunun çalışmadığı düşünüldüğünde alınan kayıt ücretleri fazladır.

5-Kitaplar öğrencilerin eline zamanında ulaşmamaktadır. Öğrencilere kitaplar kayıtlar sırasında verilmelidir.

6-Hafta sonu derse girmek zorunda olan öğrenciler iş bulmakta sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Çalışan öğrenciler ise izin alma ile ilgili sorunlar yaşamaktadırlar. Bu yüzden ders saatleri öğrencilerin çalışma durumlarına göre esnek bir şekilde ayarlanmalıdır.

7-Açıköğretim lisesinde okuyor olmaktan dolayı insanlar tarafından olumsuz bakılmakta ,buda öğrencilerin kendilerine olan güvenini azaltmaktadır.Yetkililer tarafından kamuoyunu bilgilendirici yayınlar yapılarak insanların bakış açısının değiştirilmesine çalışılmalıdır.

8-Ticaret meslek lisesinde açıköğretim dersleri gören öğrenciler stajlarını işyerlerinde yapmalıdırlar. Bu onların işin içine girerek daha iyi öğrenmelerine zemin hazırlar.

9-Endüstri meslek lisesi öğrencileri okullarında eğitimleri ile ilgili olmayan her tür işte çalıştırılmakta olup bunun yerine dersleriyle ilgili olan uygulamalarda bulunmalıdırlar.

10-Kız meslek lisesi bölümünde sadece çocuk gelişimi bölümü öğrencileri işyerlerinde staj yapabilmektedir. Diğer bölümdelikler de stajlarını işyerlerinde yapabilmelidirler.

11-Okul bittikten sonra girilebilecek sınavlar,iş imkanları ve üniversiteye girişle ilgili dikkat edilmesi gereken noktalar hakkında gereken bilgilendirmeler uzman kişiler tarafından yapılmalıdır.

12-Çalışan öğrenciler için işyerlerinden yüzyüze eğitim ders saatleri için izin alamayacakları düşünülerek devamsızlık süreleri arttırılmalıdır.

13-Kız meslek lisesi bölümünde yüzyüze eğitim gören öğrenciler staj yaptıkları işyerlerinde diğer staj yapan örgün eğitim öğrencileri gibi ücret ve sigorta gibi olanaklardan yararlanmalıdırlar.

14-Öğrencilerin yüzyüze eğitim görecekları okullar belirlenirken bu öğrencilerin bir kısmının çalışmadığı,dolayısıyla ulaşım masrafının bu öğrencileri zorlayabileceği düşünülerek evlerine yakın okullar belirlenmelidir.

15-Öğrencilere mezuniyet koşulları, kredi durumları,üniversiteye giriş vb konularda bilgilendirme yapacak, zaman zaman bıkkınlığa düştüklerinde kendilerine psikolojik destek sağlayacak rehber öğretmenler olmalıdır. Bunun için gerekirse yüzyüze eğitim görülen okulların rehberlik servislerinden faydalanılmalıdır.

16-Yüzyüze eğitim derslerinin kredileri arttırılmalıdır. Genel kültür derslerinin de yüzyüze eğitimlerinin verilmesi ile ilgili çalışmalar başlatılmalıdır.

17-Yüzyüze eğitimleri verilen meslek dersleri ile ilgili olan ders kitapları da verilmelidir.

18-Üniversiteye girişle ilgili katsayı uygulamalarında yöneticiler tarafından sürekli değişiklikler yapılmamalıdır.

19-Öğretmenler daha donanımlı ve derslere hazır olarak gelmelidir.

20-Derslerin uygun eğitim ortamlarında yapılması; örneğin resim derslerin resim atölyelerinde yapılması uygun olur.

21-Staj yapılan işyerlerinde öğrencilere aşağılayıcı ifadeler,en ağır ve eğitimleriyle ilgisi olmayan işler verilmesi engellenmeye çalışılmalıdır.İşyerlerinin yetkililerine bu öğrencilerinde örgün eğitim gören öğrencilerden bir farkı olmadığı anlatılmalıdır.

22-Yüzyüze eğitim verilen saatler çalışan öğrenciler ve çalışmayan öğrenciler için ayrı ayrı saatler halinde düzenlenmelidir.

23-Öğretmenler öğrencilere sınavlara hazırlık çalışmaları da yaptırmalıdır.

24-Öğrenciler için sosyal aktivitelere katılabilme imkanları sağlanmalıdır.

25-Derslerin denetimi yapılmalıdır.

26-Mezuniyette diploma töreni yapılmalıdır.

B-Akademik danışmanlık hizmetlerinin geliştirilmesi konusunda öğretmenlerin görüş ve önerileri.

1-Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında yüzyüze eğitimde görevli öğretmenler meslek liselerinde uzun süreler görev yapmış olmalıdırlar.

2-Kredili sistem ve 3308 sayılı yasa hakkında gerekli bilgilere sahip olmalıdırlar. Bu; okullardan gelen yüzyüze eğitim tamamlama belgelerini doğru olarak yorumlayabilmeleri açısından önemlidir.

3-3308 sayılı yasa gereğince işletmelere gönderilen öğrencilerin kaza sigortası sorunu çözülmelidir.

4-İl irtibat bürolarının kapatılıp görevlerinin halk eğitim merkezlerine devredilmesi ile öğrenciler mağdur olmuştur. Öğrenciler kayıt olma ve kayıt

yenileme işlemlerinin elektronik ortamda yapılıyor olması nedeniyle zorluk yaşamakta ve evlerinde bilgisayar , internet imkanları olmayanlar sokağa ve internet kafelere yöneltilmektedir.

5-Öğrencilerin yüzyüze eğitim gördüğü bina,dershane, araç-gereçlerin yeni teknolojik olanaklara sahip olması ve eğitim görülen okulun mevcut imkanlarından yaralandırılmaları sağlanmalıdır.

6-Öğrencilere seviye tespit sınavları yapılarak sınav sonuçlarına göre getirilecek kur sistemine göre ders dağıtımı yapılmalıdır.

7-Öğrencilere etkili çalışma yöntemleri, sınavlara hazırlanma ,kitaplar ve televizyon yayınlarından yararlanma yolları gibi konularda bilgi verilmelidir.

8-Öğrencilerin çeşitli nedenlerle zamanında okula devam edememiş oldukları ve yaşlarının büyük olduğu düşünüldüğünde öğretmenlerin yetişkin eğitimi ve bireysel özellikleri konusunda bilgi sahibi olmaları gerekmektedir.

9 Diğer ülkelerdeki açıköğretim lisesi ile ilgili çalışmalar takip edilmeli ve bu bilgilerden ülkemizdeki koşullarda dikkate alınarak gerekli düzeltmeler yapılmalıdır.

10-Öğrencilere okulla ilgili yönetmelik ve uyulması gerekli kurallar hakkında bilgilendirmeler yapılmalıdır.

11-Öğretmenlerin ders saat ücretleri arttırılmalıdır.

12-Açıköğretim Lisesi genel lise bölümünde de yüzyüze eğitim dersleri başlatılmalıdır.

13-Ders programları,kitaplar ve televizyon yayınları ,farklı düzeydeki öğrencilerin gelişim düzeyleri ve bireysel farklılıkları dikkate alınarak hazırlanmalıdır.

14-Yüzyüze eğitim ve akademik danışmanlık hizmetlerinin verilme zamanı öğrencilerin mevcut koşulları dikkate alınarak belirlenmelidir.

15-Yüzyüze eğitim hizmetlerinin verilmesinde iletişim teknolojilerinden yararlanılmalıdır. Yüzyüze eğitim faaliyetlerinin daha etkili bir şekilde yerine getirilmesi için Milli Eğitim Bakanlığı, Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü ve Açıköğretim Lisesi ile ilgili tüm kuruluşlar çalışmalarını işbirliği içerisinde sürdürmelidirler.

BÖLÜM 5

SONUÇ VE ÖNERİLER

SONUÇ

Araştırmadan elde edilen bulgulardan hareketle ulaşılan sonuçlar şunlardır:

1-Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programı akademik danışmanlık ve yüzyüze eğitim hizmetlerine katılan öğrencilerin %52.2'si kız,%47.8'i erkektir.

2- Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programı akademik danışmanlık ve yüzyüze eğitim hizmetlerine katılan öğrencilerin çoğu 21-25 yaş aralığında ve genel toplamda ise %65.5'inin 20 yaş ve üzeri olduğu görülmektedir. Bu durum Teker (1996), Ulusoy (1996), Akyürek (1998) ve Dere (2002) tarafından yapılan araştırma sonuçları ile paralellik göstermektedir.

3- Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programı akademik danışmanlık ve yüzyüze eğitim hizmetlerine katılan öğrencilerin %29.0'ı evli, %71'i ise bekarıdır. Öğrencilerin çoğunluğunun bekar olması bekar olanların öğrenciliğin gerektirdiği sorumlulukları daha kolay yerine getirebilecekleri ile açıklanabilir.

4- Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programı akademik danışmanlık ve yüzyüze eğitim hizmetlerine katılan öğrencilerin çoğu çalışmamaktadır.

5- Öğrenciler akademik danışmanlık hizmetlerinin etkililiği konusunda olumlu görüşlere sahip olmakla birlikte öğretmenler daha fazla katılım göstermişlerdir.

6-Öğrencilerin akademik danışmanlık hizmetlerinin etkililiği konusundaki görüşleri arasında cinsiyet değişkenine göre bir fark bulunamamıştır.

7- Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programı akademik danışmanlık ve yüzyüze eğitim hizmetlerine katılan öğretmenlerin %21.7'si kadın,%78.3'ü ise erkektir.Bu durum derslerin hafta sonları veya akşam saatlerinde yapılıyor olması nedeniyle bayanların evleri ile ilgili diğer sorumlulukları yerine getirme düşüncesiyle bu görevi erkek öğretmenlere göre daha az tercih etmeleri ile açıklanabilir.

8- Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programı akademik danışmanlık ve yüzyüze eğitim hizmetlerine katılan öğretmenlerin %5.8'i 1-5 yıl, %28.3'ü 5-10 yıl, %39.2'si 10-15 yıl, %17.5'i 15-20 yıl ve %9.2'si ise 20 yıl ve üstü süreyle görev yapmışlardır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %65.9'i 10-15 yıl ve üzeri bir mesleki kıdeme sahiptir. Bu da akademik danışmanlık ve yüzyüze eğitim hizmetlerinin daha etkili bir şekilde yerine getirilmesi açısından olumlu bir sonuçtur.

9- Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programı akademik danışmanlık ve yüzyüze eğitim hizmetlerine katılan öğretmenlerin %7.5'i 20-29,%40.0'ı 30-39, %49.2'si 40-49, % 3.3'ü 50-59 yaş aralığındadır.Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin %92.5 gibi büyük bir çoğunluğu 30 yaş ve üzerindedir. Bu sonuç öğretmenlerin mesleklerinde belli bir kıdemin üstünde olmaları ile tutarlıdır.

10-Araştırmaya katılan öğrenci ve öğretmenlerin devam ettikleri okul değişkeni hepsi için eşit sayıdır. Bu sonuç araştırmacınının her okul türü için eşit sayıda öğretmen ve öğrenciye anket uygulaması ile oluşmuştur.

ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen sonuçlar dikkate alınarak geliştirilen öneriler aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

1- Öğrenciler yüzyüze eğitim derslerinin yararlı olduğu görüşünde birleşmekte ve genel kültür derslerinin de yüzyüze eğitiminin verilmesini

istemektedirler. Yüzyüze eğitim ders saatlerinin ve varolan derslere katılımın artırılması için önlemler alınmalıdır.Bu, sistemdeki genel başarının artması açısından da önemlidir.

2- Akademik danışmanlık ve yüzyüze eğitim hizmetini yerine getiren öğretmenler akademik danışmanlık konusunda eğitilmeli ayrıca öğrencilere belli konularda rehberlik de yapabilmelidirler.

3- Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında yüzyüze eğitim gören öğrenciler bu okulların bilgisayar, atölye, çeşitli öğretim araç ve gereçleri, kütüphaneler gibi çeşitli imkanlarından faydalanabilmelidirler.

4- Okulların rehberlik servislerinde görevli rehber öğretmenlerin haftanın belli gün ve saatlerinde bu öğrencilerin sorunlarına yardımcı olması gibi bir düzenleme içine gidilmelidir. Böylece öğrenciler sorunları olduğunda kendilerini yalnız hissetmeyecek ve sisteme olan bağlılıkları artacaktır.

5- Öğretmenlerin daha verimli bir şekilde çalışabilmeleri için ekonomik olarak desteğin artırılması gerekmektedir.

6-Ders kitapları kayıttan hemen sonra öğrencilere verilmelidir.

7- Öğretmenler de görevlerini dikkatli bir şekilde yerine getirmeli, dersin başlama ve bitiş saatlerine uymalıdır.

8- Öğrencilere sınavlara kolay hazırlanabilmeleri açısından kendi başına ders çalışma yöntemleri öğretilmeye çalışılmalıdır.

9- Öğrenciler arasında ilişkileri geliştirecek, öğrencilerin okula olan ilgi ve bağlılıklarını arttıracak ,mezuniyet töreni, sportif faaliyetler gibi sosyal aktiviteler oluşturulmalıdır.

10- Öğrencilerin gerek birbirleriyle olan etkileşimlerini güçlendirmek ve gerek bağımsız öğrenme ve çalışmayı teşvik etmek amacıyla öğrenme merkezleri oluşturulmalıdır. Bu öğrenme merkezlerinde aşağıda belirtilen hizmetler verilmelidir.Bilgisayar destekli akademik danışmanlık, kişisel destek hizmetleri, öğrenci grupları etkileşim toplantıları, bireysel çalışma ortamı,

kantin, kütüphane, öğrenciler için sosyal aktiviteler, girilebilecek sınavlar, iş imkanları vb yer aldığı duyurular panosu.

11- Akademik danışmanlık hizmetlerinin verilmesinde iletişim teknolojilerinden (mektup,telefon,gazete,bülten,internet vb.) yararlanılmaya devam edilmelidir.

12- Sınav giriş ve sonuç belgeleri öğrencilerin ellerine zamanında ulaştırılmalıdır.

13- Teknoloji eğitimi ilköğretimden başlayarak tüm öğretim kademelerinde yayılmalı ve genel eğitimin ayrılmaz bir parçası olarak görülmelidir,teknoloji okur yazarlığı tüm bireylere kazandırılmalıdır.

14- Öğrencilerle ilgili kayıt formları öğretmenlerin öğrenciler hakkında daha fazla bilgi sahibi olmalarını, ayrıca bu formlara işlenecek belli formlar aracılığıyla da öğrenci gelişimlerinin takip edilmesi sağlanabilir.

15- Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında görevli öğretmenlerin meslek liseleri, kredili sistem ve 3308 sayılı yasa ile ilgili temel bilgilere sahip olmaları gerekmektedir.

16- İl irtibat bürolarının kapatılmasıyla bu görevi alan halk eğitim merkezleri ile ilgili aksaklıklar biran önce çözülmelidir. Öğrencilere sisteme girişte ve belirli aralıklarla seviye tespit sınavları yapılarak seviyelerine uygun ders dağıtımı yapılmalıdır.

17- Açıköğretim lisesinde okuyan çalışmayan öğrencilerin de oranı düşünüldüğünde daha esnek düzenlemelere gidilmesi yönünde çalışmalar yapılmalıdır. İşletmelerde staja giden öğrencilerin de örgün eğitimdeki öğrencilerle eşit haklara sahip olması için çalışılmalıdır.

18- Belli bölüm dışındakiler işyerlerinde staj yapamıyorlar .Bu öğrencilerinde stajlarını işin başında yaparak-yaşayarak öğrenmeleri açısından işyerlerinde yapmaları için çalışılmalıdır.

19- Staj yapılan yerlerde ücret, sigorta gibi haklardan yararlanabilmeleri sağlanmalıdır.

20- Meslek dersleri ile ilgili kitaplar da verilmelidir. Bu kitaplarla öğrenciler okula gelmeden konular hakkında bilgi sahibi olup, gerektiğinde tekrar yapabilirler.

21- Toplumun açıköğretim lisesine bakış açısının değiştirilmesi, örgün eğitimden bir farkı olmadığını anlatılması gerekmektedir.

19- Derslerin etkililiği ve verimliliğin artırılması için yüzyüze eğitim veren okullarla Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü ve Açıköğretim Lisesi arasında bilgi ve öneri akışı sağlanmalıdır.

20- Yüzyüze eğitimde görevli öğretmenlerin belirli aralıklarla hizmetiçi eğitim kurslarından geçirilmesi ve özellikle akademik danışmanlık hizmetleri konusunda bilgilendirilmeleri gerekmektedir.

21- Öğrencilerin televizyon ders yayınlarını izledikten sonra sorularını iletebilecekleri ve yanıt alabilecekleri sistemler geliştirilmeye çalışılmalıdır.

22- Yüzyüze eğitimin verildiği okullarda öğrencilerin kendi alanları ile ilgili kaynakları bir arada bulabilecekleri kitaplıklar oluşturulmalıdır.

23- Öğrencilerin sorunlarına ders saatleri dışında da yardımcı olabilecek tam zamanlı çalışan görevliler öğrencilere telefon, mektup, internet gibi çeşitli yollarla ulaşmalıdırlar.

24- Uygulamalarda başarılı olmuş ülkelerin Açıköğretim Lisesi ile ilgili yapılan çalışmalar ve sistemin işleyişi hakkında bilgiler edinilerek ülkemizde de uygulanmalıdır.

25- Uygulamalardaki değişiklikler sürekli olarak izlenmeli ve değerlendirme sonucunda elde edilen bilgiler uygulamaya konulmalıdır.

26- Sınavlar her ders için ayrılan süre ve soru sayısı gibi öğeler bakımından yeniden gözden geçirilmelidir. Sınavlarda sorulan sorular öğrenci

kapasitelerinin üzerinde olmamalıdır. Televizyon ders programı yayınları, ders kitap ve notlarının içeriği ile uyumlu olmalıdır.

Yapılabilecek Araştırmalara İlişkin Öneriler:

1-Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programı öğrencilerinin yüzyüze eğitime devam edip etmemesi ile başarı düzeyleri arasında ilişki olup olmadığı ile ilgili araştırmalar,

2- Engelli ,Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programı öğrencilerinin beklentileri ve yaşadıkları konusunda araştırmalar yapılabilir.

3- Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programı'nın yapı, işleyiş ve çeşitli boyutlarıyla tanıtıcı çalışmalar yapılabilir.

4 -Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programı mezunlarını izleme, dönemlerine göre üniversiteye girme durumlarının incelenmesi araştırmaları yapılabilir.

5- Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programı'nda örgütsel etkinlik ve iletişim konulu araştırmalar yapılabilir.

6- Toplumun gözünde açıköğretim lisesi öğrencilerinin yeri konulu araştırmalar yapılabilir

7-. Halk eğitim merkezleri'nin açıköğretim lisesi'nde yeri ve getirdiği sonuçlar konulu araştırmalar yapılabilir.

8- Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programı öğrencilerinin staj ile ilgili sorunları konulu araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

Açıköğretim Lisesi. (22 Şubat1993). **Açıköğretim Lisesi Yönetmeliği**. M.E.B Resmi Gazete, sayı 21504, Ankara.

Akkoyunlu, B. (1995). **Bilgi Teknolojilerinin Okullarda Kullanımı ve Öğretmenlerin Rolü**: Ankara: Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi Yayınları No:11.

Akyürek,S. (1998). Açıköğretim Lisesi Öğrencilerinin Öğretime İlişkin Sorunlarının Belirlenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Alkan,C. (1981). **Açık Üniversite-Uzaktan Eğitim Sistemlerinin karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi**. Ankara.

.....(1984). **Eğitim Teknolojisi**. Ankara:

.....(1992). **Eğitim Ortamlarının Düzenlenmesi**. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.no:168.

..... (1995). Eğitim Teknolojisi. Ankara: Atilla Kitabevi.

.....(1997.)**Eğitim Teknolojisi**. Ankara: Anı Yayıncılık.

.....(1999). **Eğitim Teknolojisi ve Uzaktan Eğitimin Kavramsal Boyutları**. Uzaktan Eğitim. Yaz1998, Kış1999, s.5-10.

Alkan,C.,Doğan,H ve Sezgin,İ.(1991. **Mesleki Eğitimin Esasları**. Ankara:Gazi Üniversitesi Yayınları No:170, Gazi Eğitim Fakültesi Yayınları No:21.

Arbeiter,S.,Aslanian,C.B.,Schmerbeck,F.A and Brickell, H.(1978). **Telephone Counseling for Home-Based Adults**. New York: College Board.

Atherton, J. (1999). Resistance To Learning:A Discussion Based On Participants İn İnService Profossional Training Programs, J.E.T,51(1),265-271.

Aypay, A. (1995). **Açıköğretim Lisesi GAP Bölgesinde Bir İl Örneği.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Bal,M. (2001). **Açık İlköğretim Uygulamaları İçin Yüzyüze Eğitim Modeli Önerisi.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Barkan, M. Demiray, U ve Tekin, C. (1987).**Türkiye’de Uygulanan Uzaktan Öğretim Sisteminde Video İle Eğitim Merkezi Proje Önerisi.** Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Teknolojisi ve Yayın Eğitim Vakfı.

Barkan,M. (1988). **Türkiye’de Uygulanan Uzaktan Öğretim Sisteminde Video ile Eğitim Merkezi Projesi Önerisi.** Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Teknolojisi ve Yayın Eğitim Vakfı, Eğitim Araştırma ve Bilimsel Yayınları Dizisi, No:001.

.....(15-16 Kasım 1999). **Uzaktan Eğitimde Tasarım Süreçleri.** Birinci Uzaktan Eğitim Sempozyumu’nda sunulan bildiri. Ankara.

Burge, E. and Others. (1991). **Mediation in Distance Learning: An investigation of the Role of Tutoring.** Canada, Ontario: Ontario Inst.

Büyükkaragöz, S., Çivi, C. (1994). **Genel Öğretim Metodları.**Konya: Atlas Kitabevi.

Can, G. (1995). **Akademik Danışmanların ve Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Nitelikleri ve Akademik Danışmanlara Yönelik Bilgilendirme Hizmetlerinin Etkililiği.** Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No:889, Eğitim Fakültesi Yayınları No:40.

Candemir, E. (12-15 Kasım 1996). **Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'nde Uzaktan Öğretim Kanalları İçinde Eğitim Televizyonunun Rolü ve Televizyon Eğitim Programları Üretim Süreci.** Türkiye 1.Uluslararası Uzaktan Eğitim Sempozyumunda sunulan bildiri, Ankara.

Coolican, H. (1990). **Research methods and statistics in PSYCHOLOGY,** London: Hodder and stoughton, S.94-114.

Cüceloğlu, D. (1992). **Yeniden İnsan İnsana.** 2. Basım. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Çilenti,K.. (1988). **Eğitim Teknolojisi ve Öğretim.** Ankara. Geliştirilmiş 6.Baskı.

Davenport, D., Erarslan, E. (4-8 Mayıs 1998). **Virtuall There –The İnternet İn Support Of Learning.** Türkiye 2.Uluslararası Uzaktan Eğitim Sempozyumu. Ankara.

Dekkers and Others. (1988). **The Cost and Usage of Study Centres in Distance Education.** Rockhampton: Capricornia İnst.

Demir, A. (1995). **Akademik Danışmanların ve Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Hizmetleriyle İlgili Değerlendirmelerinin Karşılaştırılması.** Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, Cilt 2, Sayı :6.

Demiray, U. (1993). **Açıköğretim Fakültesi Yetişkin Yaşlı Mezunları.** Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları No:338.

..... (12-15 Kasım 1996).**Uzaktan Öğretim Sisteminde Görev Alanlara Yönelik Sürekli Hizmet İçi Eğitim Gerekliliği.**Türkiye 1.Uluslararası Uzaktan Eğitim Sempozyumunda Sunulan Bildiri.Ankara,S.147-157.

Dere, S. (2002). **Açıköğretim Lisesine Kayıtlı Engelli Öğrencilerin Sisteme İlişkin Görüş ve Beklentilerinin Değerlendirilmesi.** Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Doğan, H. ((1983). **Mesleki Eğitimin Tarihi Gelişimi**, Cumhuriyet Döneminde Eğitim. İstanbul:Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

.....(1984). **Teknoloji Eğitimi**. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No:28.

DPT. (1995). Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı. Özel İhtisas Komisyonu raporu. **Türkiye ve Avrupa Entegrasyonu** .Ankara.

Edwards, Peter and Frank Sofu. (1986). **Teleseminars and Teacher Education**. Victoria, Australia.

Ekinci, A. (Ocak,2005). **Bilgi Toplumunda Eğitimin Anahtar Kavramı: Öğrenmeyi Öğrenme**. Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim. Yıl:5, Sayı: 59,S.31-32.

Ersoy, A. (15-17 Mayıs 2000). **Bilgi Toplumu Olma Sürecindeki Türkiye**. Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı ve Sergisi. Ankara: ODTÜ. Kültür ve Kongre Merkezi.

Gloria, G. (1975). **An Educational Policy Issue. The Open Education Movement and Teacher Training The Educational Policy Systems**. England:

Gökdağ, D. (1986). **Uzaktan Öğretimde Basılı Materyaller**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No:134. Açıköğretim Fakültesi Yayınları No:54.

Güneş, A. (1988). **Açıköğretim Fakültesi İçin Merkezi Bir Bilgisayar Destekli Öğretim Modeli**. İstanbul: Bilgisayar Dergisi, Sayı 82, S125-129.

Hakan, A. (1996). **Batı Avrupa Açıköğretim Programlarının değerlendirilmesi**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No:915, Açıköğretim Fakültesi Yayınları No:494.

Hakan, A., Sözer, E., Kaya, Z ve Gültekin, M. (1997). **Türkiye’de Açıköğretim Lisesi Uygulamasının Değerlendirilmesi ve Geliştirilmesi.** Türkiye Uluslararası 1.Uzaktan Eğitim Sempozyumu.S.309-317.

Henri, F. (Nisan 1990). **Uzaktan Öğretim ve Bilgisayar Destekli İletişim.** (Çev.Lütfi Özbilgin). Eğitim ve Bilim, Sayı 76,S.52-56.

Hızal, A. (1982). **Programlı Öğretimin Etkenliği.Karşılaştırmalı Uygulamalı Araştırma.** Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.

.....(1983). **Uzaktan Eğitim Süreçleri ve Yazılı Gereçler.** Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri FakültesiYayınları .

Hızlan, D. (1997). **Okul-Sanayi İlişkileri.** İstanbul: İnkılap Yayınevi.

Homberg, B. (1989). **Theory and Practica of Distance Education.** London: Routledge.

Jayasinghe, Mala and Others. (1997). **The Effect of Distance Learning Classroom Design on Student Perceptions.** Volüme 45, Number 4.

Jenkins, J. (1980). **How to Write a Distance Learning Course** .Production 4.(How to Choose and Use Different Media).Edited by Glynjones and Roger Lewis, London. CET.

Karasar, N. (1991).**Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler.** Ankara.

Keegan, D. (1996). **Foundations Of Distance Education.** London: Roudledge.

Kelly, M. (1986). **A Survey of Use and Evaluation of Support Services by External Students** ,1983. Queensland:Queensland Universty.

Kurt, M. (1996). **Türkiye'deki Üniversitelerin Uzaktan Öğretim Uygulamalarına İlişkin Potansiyellerinin Saptanması**. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kuzgun, Y. (1989). **Öğrencilerin Akademik Danışmanlardan Bekledikleri Görevler ve Danışmanların Görev Algıları**. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayın No: 161,s. 115-126.

Kuzgun, Y., ve Arkadaşları. (1999). **Akademik Danışmanlık ve Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Görev Algıları ve Verilen Hizmetlerin Değerlendirilmesi**. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.

Lewis, R. (1985). **Açıköğretimde Danışmanlık**. (Çev.Seçil Büker). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No:101, Açıköğretim Fakültesi yayınları No:34.

Loewenthal, N. H.,Blackwelder, J and Broomall, J. K.(1980). **Correspondence Instruction and the Adulth Student**. San Francisco: teaching Adults Effectively.

Mackenzie, N , and Others. (1977). **Etudes Quvertes: Systemes D'Instrsation Post secondaire A Distance** .Unesco, Paris:

Martha, N. (1975). **The Role of the Advisor in Open Education Settings**. United States.

MEB. (2005). **Açıköğretim Lisesi İle İlgili Mevzuat**. Ankara.

Odabaşı, F. (15-17 Mayıs 2000). **Toplumsal Etkiler ve Teknoloji Okuryazarlığı**. Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı ve Sergisi. Ankara: ODTÜ Kültür ve Konferans Merkezi.

Oyster, C. K., Hanten, W.P., Llorens, L.A. (1987). **Introduction to Research, A Guide for the Health Science Professional**. Philadelphia: J.B. Lippincott Company.S.90

Özbilgin, L. (12-15 Kasım 1996). **Uzaktan Öğretim Projelerinin Sistem Yaklaşımı Yöntemiyle Analizi**. Türkiye 1. Uluslar Arası Uzaktan Eğitim Sempozyumunda Sunulan Bildiri. Ankara.

Özgül, İ. (1980). **Uzaktan Öğretim: Evrensel Çerçevesi ve Türk Eğitim Sisteminde Uzaktan Öğretimin Yeri**. Ankara: MEB. Film-Radyo-Televizyonla Eğitim Merkezi.

Özer,B.(1989).**Türkiye’de Uzaktan Eğitim**.Anadolu Üniversitesi Dergisi, Cilt 2,Sayı 2.

Parlak, N. (1991). **Açıköğretim Fakültesi Öğrencilerinin Açıköğretim Sistemine İlişkin Tutumları**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Perry, W. (1984). **The State of Distance Learning Worldwide**. England: Centre for Distance Learning of the United Nations.

Rumble, G. (1986). **The Planning and Management of Distance Education** . London: Croom helm.

Serter, N. (1986). **Açıköğretim Fakültesi Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerinin Değerlendirilmesi**. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları No:116.Anadolu Üniversitesi Yayınları No:243.

..... (1997). **Açıköğretimde Akademik Danışmanlık**. Eskişehir: Açıköğretim Yayınları No:550.

Scriven; B. (1988). **Survey of Staff Attitudes to External Studies**. Analysis of Results.Australia:Brisbane Coll. Of Advanced Education.

Simonson, M., Schlosser, C and Hanson, D. (1999). **Theory and Distance education: Anew discussion.** The American Journal of Distance Education, 13(1).S.60-75.

Sylvia, R. and Herbert, Z. (1975). **Children Interactions in Open Versus Traditional Setting.** England.

Şekerefeli, S. (4-8 Mayıs 1998). **Eğitimde 2000 Projesi. Uzaktan Eğitim Teknikleri ile Nasıl Uygulanabilir?.** Türkiye 2.Uluslararası Uzaktan Eğitim Sempozyumunda sunuldu. Ankara.

Şeniş, F. (1993). **Akademik Danışmanlık Hizmetleri İçin Bilgisayar Destekli Eğitim Modeli.** Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları No:333.

Teker, N. (1996). **Uzaktan Eğitim. Açıköğretim Lisesi Örneği.** Ankara.

The Open Universty. (1979). **The Open Universty Conference on the Education of Adullts at a Distance,** Walton Hall, Milton Keynes.

Thiele, H. (1981). **Counselling Needs of Universty of Queensland External Students.** Brishane,Australia: Queesland Universty.

Thorpe, M. and Others. (1986). **Effective Study in the Open Universty: The Human Dimension.**England: Open Universty.

Tümkaya, S. (1990). **Akademik Danışmanlar ve Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Görev Algıları ve Verilen Akademik Danışmanlık Hizmetlerini Değerlendirmeleri.** Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,. Adana.

Ulusoy, M.(1999). **Açıköğretimde Akademik Danışmanlık ve Uygulama Hizmetlerine Yönelik Karşılaştırmalı Değerlendirme.** Ankara İli Örneği.Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara.

Üstünoğlu, Ü. (1987). **Okul Öncesi Öğretmenlerin Uzaktan Öğretim Yöntemi İle Yetiştirilmesine Yönelik Program Modeli.** Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No:107.

Variş, F. (1985). **Eğitim Bilimine Giriş.** Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No:146.

Verduin, J. R. ve A.Clark, T. (1994). **Uzaktan Eğitim: Etkin Uygulama Esasları.** (Çev.İlknur Maviş). Eskişehir: Kibele Sanat Merkezi.

Yalın, H. İ. (1999). **Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme.** Ankara: Nobel Yayınları.

EKLER

Ek 1. Açıköğretim lisesi mesleki açıköğretim programı akademik danışmanlık ve yüzyüze eğitim hizmetlerinin değerlendirilmesi öğrenci anketi.

Ek 2. Açıköğretim lisesi mesleki açıköğretim programı akademik danışmanlık ve yüzyüze eğitim hizmetlerinin değerlendirilmesi öğretmen anketi.

Ek 3. İzin Dilekçesi

**AÇIKÖĞRETİM LİSESİ MESLEKİ AÇIKÖĞRETİM PROGRAMI
AKADEMİK DANIŞMANLIK VE YÜZYÜZE EĞİTİM HİZMETLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ
ÖĞRENCİ ANKETİ**

Yıldızay BEDEL

ANKET NO:.....

**ANKARA
ANKARA ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
2006**

**AÇIKÖĞRETİM LİSESİ MESLEKİ AÇIKÖĞRETİM PROGRAMI
AKADEMİK DANIŞMANLIK VE YÜZYÜZE EĞİTİM HİZMETLERİNİ
DEĞERLENDİRME ANKETİ**

Sayın Öğrenci;

Bu anket, Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programı uygulamasında 2005-2006 eğitim –öğretim yılında gerçekleştirilen akademik danışmanlık ve yüzyüze eğitim etkinliklerini değerlendirmeye yönelik verilerin bir kısmını siz değerli öğrencilerden toplamak amacıyla hazırlanmıştır.

Elde edilen veriler Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında gerçekleştirilen akademik danışmanlık ve yüzyüze eğitim hizmetlerinin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi amacıyla kullanılacaktır.Bu doğrultuda anketi cevaplandırmadaki ilgi ve özeniniz size sunulan eğitim ve öğretimin niteliği ile yakından ilgilidir.Yapılan çalışmaya katkılarınızdan dolayı teşekkür eder,saygılarımı sunarım.

Yıldızay BEDEL
Ankara Ün.v.Eğt.Bil.Enstitüsü
2006

BÖLÜM I**KİŞİSEL BİLGİLER**

AÇIKLAMA:Aşağıdaki sorulardan size uygun seçeneğin başındaki parantez içine (x) çarpı işareti koyarak cevaplayınız.

1.Cinsiyetiniz

a.() Kadın

b.() Erkek

2.Devam Ettiğiniz Mesleki Açıköğretim Programı Hangisidir?

a.()Endüstri Meslek Lisesi

b.()İmam Hatip Lisesi

c.()Kız Meslek Lisesi

d.()Ticaret Meslek Lisesi

3.Yaşınız?.

a.()20 ve altı

b.()21-25

c.()26-30

d.()31-35

e.()36-40

f.()41 ve üzeri

4.Medeni durumunuz nedir?

a.()Evli

b.()Bekar

5.En son bitirdiğiniz okul nedir?

.....

6.Bir işte çalışıyor musunuz?

BÖLÜM II
AKADEMİK DANIŞMANLIK HİZMETLERİNİN ETKİLİLİĞİNE İLİŞKİN
ÖNERMELER.

AÇIKLAMA:Aşağıda Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında gerçekleştirilen akademik danışmanlık ve yüzyüze eğitim hizmetlerinin ne derece etkili bir şekilde yerine getirildiğine ilişkin düşüncelerinizi yandaki bölme(x) çarpı işareti koyarak cevaplayınız.

Lütfen!Aşağıdaki ölçeğe göre cevaplayınız.

- 5 Tamamen katılıyorum**
4 Ortanın üstünde katılıyorum
3 Orta düzeyde katılıyorum
2 Ortanın altında katılıyorum
1 Hiç katılmıyorum

A.Eğitim Ortamı ve İletişim Süreci İle İlgili Önermeler	5	4	3	2	1
1.Çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerini uygun şekilde kullanmaktadır.					
2.Uygun ölçme değerlendirme yöntemi seçilmektedir.					
3.Öğrenciye geribildirim sağlanmaktadır.					
4.Öğrencilerle etkili bir iletişim kurulmalıdır.					
5.Sınıfların havalandırma ve ısınması yeterlidir.					
6.Sınıflar yeterince aydınlıktır.					
7.Sınıftaki masa ve sıralar öğrenciye uygundur.					
8.Ses tonu etkili bir biçimde kullanılmaktadır.					
9.Kişisel ve derslerle ilgili sorunları çözülmeye çalışılmaktadır.					
10.Öğrenciler sorunlarını paylaşmaya isteklidir.					
11.Ders dışı zamanlarda görüşebilme imkanları vardır.					
B-Öğretme-Öğrenme Süreci İle İlgili Önermeler	5	4	3	2	1
12.Uygun araç-gereç ve materyaller kullanılmaktadır.					
13.Ders planlanan sürelerde gerçekleştirilmektedir.					
14.Ders için ayrılan gün ve saatler uygundur.					
15.Derse ön hazırlık yaparak gelmektedir.					
16.Dersin amacını belirtir.					
17.Dersler kalabalık bir sınıf ortamında yapılmaktadır.					
18.Öğrencilerin bir sonraki derse nasıl hazırlanacağını açıklamaktadır.					
19.Öğrencileri sınava hazırlamaktadır.					
C-Öğretmen Nitelikleri İle İlgili Önermeler					
20.Öğrencinin derse karşı dikkatini çekmektedir.					
21.Öğretmen anlatacağı dersle ilgili bilgilere sahiptir.					
22.Öğrencilerin sorularına doğru yanıtlar vermektedir.					
23.Sınıf içinde uyulacak kurallar belirlenmiştir.					
24.Öğrencilerin ilgi ve ihtiyacını dikkate almaktadır.					
25.Yetişkin eğitimi ve özellikleri konusunda bilgilidir.					
26.Öğretmen öğrencilerini isim olarak tanımaktadır.					
27.Öğrenciler dersi dikkatli dinlemektedirler.					

28.Mesleki Açıköğretim Programına devam etme nedenleriniz nelerdir?Üç tanesini önem sırasına göre ;**en çok (1)**

daha az (2)

en az (3) şeklinde işaretleyiniz.

- a.()Sağlık,çalışma zorunluluğu vb nedenlerle devam edemediğim için,
- b.()Daha kolay iş bulabilmek için,
- c.()Lise diploması alabilmek için,
- d.()Çağın gerisinde kalmamak için,
- e.()Yarım kalan eğitimimi tamamlamak için,
- f.() Kendimi geliştirmek için,
- g.()Çalıştığım işte başarılı olmak için,
- h.()Diğer.

29.Yüzyüze eğitim etkinliklerinin amacına tam olarak ulaşmasını engelleyici bazı nedenlerden size göre;

en önemli olanına (1),

daha az önemli olanına (2),

en az önemli olanına (3) şeklinde üç tanesini işaretleyiniz.

- a.()Ders gün ve saatleri uygun değildir.
- b.()Ayrılan süre yetersizdir.
- c.()Öğrencilerin ilgi düzeyi düşüktür.
- d.()Gruplar kalabalıktır.
- e.()Okul dışındaki sorumluluklarım fazladır.
- f.()Bazı öğrenciler sınıfın düzenini bozuyor.
- g()Öğrenciler derse hazırlık yapmadan geliyor.
- h.()Uzaktan öğretim yöntemine inanmıyorum.
- l.()Öğretmenler yeterli değiller.

30.Yüzyüze eğitim faaliyetlerinden beklentileriniz nelerdir?Önem sırasına göre;

en çok (1),

daha az (2),

en az (3) şeklinde üç tanesini işaretleyiniz.

- a.()Anlaşılmayan konuları sormak,
- b.()Dersi dinleyerek öğrenmek,
- c.()Arkadaşların soru cevap ve görüşlerinden yararlanarak öğrenmek,
- d.()Okul ve sınıf ortamını yaşamak,
- e.()Uygulama yaparak öğrenmek,
- f.()Diğer.....

31.Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programı yüzyüze eğitim etkinliklerinin daha verimli yürütülebilmesi için sizin görüş ve önerileriniz nelerdir?

Teşekkür ederim.

**AÇIKÖĞRETİM LİSESİ MESLEKİ AÇIKÖĞRETİM PROGRAMI AKADEMİK
DANIŞMANLIK VE YÜZYÜZE EĞİTİM HİZMETLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ
ÖĞRETMEN ANKETİ**

Yıldızay BEDEL

ANKET NO:.....

**ANKARA
ANKARA ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
2006**

**AÇIKÖĞRETİM LİSESİ MESLEKİ AÇIKÖĞRETİM PROGRAMI AKADEMİK
DANIŞMANLIK VE YÜZYÜZE EĞİTİM HİZMETLERİNİ DEĞERLENDİRME
ANKETİ**

Sayın Öğretmen;

Bu anket, Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programı uygulamasında 2005-2006 eğitim –öğretim yılında gerçekleştirilen akademik danışmanlık ve yüzyüze eğitim etkinliklerini değerlendirmeye yönelik verilerin bir kısmını siz değerli öğretmenlerden toplamak amacıyla hazırlanmıştır.

Elde edilen veriler Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında gerçekleştirilen akademik danışmanlık ve yüzyüze eğitim hizmetlerinin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi amacıyla kullanılacaktır.Bu doğrultuda anketi cevaplandırmadaki ilgi ve özeniniz ile yapılan çalışmaya katkılarınızdan dolayı teşekkür eder,saygılarımı sunarım.

Yıldızay BEDEL
Ankara Ün.v.Eğt.Bil.Enstitüsü
2006

BÖLÜM I**KİŞİSEL BİLGİLER**

AÇIKLAMA:Aşağıdaki sorulardan size uygun seçeneğin başındaki parantez içine (x) çarpı işareti koyarak cevaplayınız.

1.Cinsiyetiniz

a.() Kadın

b.() Erkek

2.Çalıştığınız Okul Hangisidir?

a.()Endüstri Meslek Lisesi

b.()İmam Hatip Lisesi

c.()Kız Meslek Lisesi

d.()Ticaret Meslek Lisesi

3.Meslekteki Çalışma Süreniz ne kadardır?

a.()1-5 yıl

b.()5-10 yıl

c.()10-15 yıl

d.()15-20 yıl

e.()20yıl ve üstü

4.Hangi yaş dilimi içindesiniz?

a.()20-29

b.()30-39

c.()40-49

d.()50-59

e.()60 ve üzeri

5.Yüzyüze eğitimini verdiğiniz ders nedir?

.....

6.Branşınız nedir?

.....

BÖLÜM II
AKADEMİK DANIŞMANLIK HİZMETLERİNİN ETKİLİLİĞİNE İLİŞKİN
ÖNERMELER.

AÇIKLAMA:Aşağıda Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programında gerçekleştirilen akademik danışmanlık ve yüzyüze eğitim hizmetlerinin ne derece etkili bir şekilde yerine getirildiğine ilişkin düşüncelerinizi yandaki bölme(x) çarpı işareti koyarak cevaplayınız.

Lütfen!Aşağıdaki ölçeğe göre cevaplayınız.

- 5 Tamamen katılıyorum**
4 Ortanın üstünde katılıyorum
3 Orta düzeyde katılıyorum
2 Ortanın altında katılıyorum
1 Hiç katılmıyorum

A.Eğitim Ortamı ve İletişim Süreci İle İlgili Önermeler	5	4	3	2	1
1.Çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerini uygun şekilde kullanmaktadır.					
2.Uygun ölçme değerlendirme yöntemi seçilmektedir.					
3.Öğrenciye geribildirim sağlanmaktadır.					
4.Öğrencilerle etkili bir iletişim kurulmalıdır.					
5.Sınıfların havalandırma ve ısınması yeterlidir.					
6.Sınıflar yeterince aydınlıktır.					
7.Sınıftaki masa ve sıralar öğrenciye uygundur.					
8.Ses tonu etkili bir biçimde kullanılmaktadır.					
9.Kişisel ve derslerle ilgili sorunları çözülmeye çalışılmaktadır.					
10.Öğrenciler sorunlarını paylaşmaya isteklidir.					
11.Ders dışı zamanlarda görüşebilme imkanları vardır.					
B-Öğretme-Öğrenme Süreci İle İlgili Önermeler	5	4	3	2	1
12.Uygun araç-gereç ve materyaller kullanılmaktadır.					
13.Ders planlanan sürelerde gerçekleştirilmektedir.					
14.Ders için ayrılan gün ve saatler uygundur.					
15.Derse ön hazırlık yaparak gelmektedir.					
16.Dersin amacını belirtir.					
17.Dersler kalabalık bir sınıf ortamında yapılmaktadır.					
18.Öğrencilerin bir sonraki derse nasıl hazırlanacağını açıklamaktadır.					
19.Öğrencileri sınava hazırlamaktadır.					
C-Öğretmen Nitelikleri İle İlgili Önermeler					
20.Öğrencinin derse karşı dikkatini çekmektedir.					
21.Öğretmen anlatacağı dersle ilgili bilgilere sahiptir.					
22.Öğrencilerin sorularına doğru yanıtlar vermektedir.					
23.Sınıf içinde uyulacak kurallar belirlenmiştir.					
24.Öğrencilerin ilgi ve ihtiyacını dikkate almaktadır.					
25.Yetişkin eğitimi ve özellikleri konusunda bilgilidir.					
26.Öğretmen öğrencilerini isim olarak tanımaktadır.					
27.Öğrenciler dersi dikkatli dinlemektedirler.					

28.Aşağıda verilen etkinliklerden sizin sınıfınızda uyguladığınız **üç tanesini** önem sırasına göre (1,2,3 şeklinde) işaretleyiniz.

- a.()Her üniteyi özetliyorum.
- b.()Öğrencilerin çalışmalarını planlamalarına yardımcı oluyorum.
- c.()Konuyu anlatıyorum.
- d.()Sorularını cevaplıyorum.
- e.()Konu ile ilgili tartışma açıyorum.

29.Yüzyüze eğitim etkinliklerinin amacına ulaşmasını güçleştiren nedenlerden **üç tanesini** önem sırasına göre (1,2,3 şeklinde) işaretleyiniz.

- a.()Ders gün ve saatleri uygun değildir.
- b.()Ayrılan süre yetersizdir.
- c.()Öğrencilerin ilgi düzeyi düşüktür.
- d.()Gruplar kalabalıktır.
- e.()Bu görev dışındaki ders yüküm fazladır.
- f.()Öğrenciler derse hazırlık yapmadan geliyor.
- g.()Uzaktan öğretim yöntemine inanmıyorum.
- h.()Öğretmenler yeterli değiller.

30.Açıköğretim Lisesi Mesleki Açıköğretim Programı yüzyüze eğitim etkinliklerinin daha verimli yürütülebilmesi için sizin görüş ve önerileriniz nelerdir?

Teşekkür ederim.

İZİN DİLEKÇESİ